

ORZAMENTOS

20
20

INFORME
ECONÓMICO E FINANCEIRO

INFORME ECONÓMICO E FINANCEIRO

CONTIDO

I.	NÉBOA EN PEDRAFITA, O CONTINENTE ILLADO	7
I.1.	INTRO	9
I.2.	ALERTA MÁXIMA NA CONTORNA MACRO	11
I.3.	O SEMESTRE EUROPEO 2019	15
I.3.1.	ACTUALIZACIÓN DO PROGRAMA DE ESTABILIDADE ESPAÑOL 2019-2022 E PROGRAMA NACIONAL DE REFORMAS 2019. 30 DE ABRIL DE 2019.	21
I.3.2.	RECOMENDACIÓNS ESPECÍFICAS DE POLÍTICAS DOS PAISES DA ÁREA EURO 2019. XULLO 2018	22
I.4.	O 40 ORZAMENTO DA XUNTA DE GALICIA	23
I.4.1.	INDICADORES E OBXECTIVOS	25
II.	CONTORNA ECONÓMICA	31
II.1.	O CONTEXTO INTERNACIONAL	33
II.2.	ECONOMÍA ESPAÑOLA	41
II.3.	ECONOMÍA GALEGA	47
II.4.	ESCENARIO MACROECONÓMICO	55
III.	O ESCENARIO FINANCEIRO	61
III.1.	SITUACIÓN MONETARIA E FINANCEIRA.	63
III.2.	TIPOS OFICIAIS DE REFERENCIA.	63
III.3.	TIPOS DE XUROS INTERBANCARIOS.	66
III.4.	MERCADO DE DÉBEDA PÚBLICA.	67
III.5.	MERCADOS BOLSISTAS.	69
III.5.1.	MERCADOS DE DIVISAS.	71
IV.	O PLAN ESTRATÉXICO DE GALICIA 2015-2020.	75
IV.1.	INTRODUCCIÓN	77
IV.2.	OBXECTIVOS E PRIORIDADES DE GASTO NOS ORZAMENTOS 2020 DO PLAN ESTRATÉXICO 2015-2020	79
IV.3.	EIXES DE ACTUACIÓN DO PLAN ESTRATÉXICO DE GALICIA 2015-2020 (PEG 2015-2020).	82

V.	ORZAMENTOS XERAIS DE GALICIA PARA O EXERCICIO 2020	97
V.1.	GRANDES CIFRAS	99
V.1.1.	EVOLUCIÓN DO SISTEMA DE FINANCIAMENTO. TEITO DE GASTO E CAPACIDADE DE GASTO	99
V.1.2.	INGRESO CONSOLIDADO.	104
V.1.3.	AUMENTO DO GASTO NON FINANCEIRO NUN 3%	105
V.1.4.	MELLORA DO AFORRO BRUTO E SALDO PRIMARIO GRAZAS Á UNS MAIORES INGRESOS CORRENTES E A OS AFORROS DE CUSTE FINANCEIRO	105
V.1.5.	AUMENTA A FORMACIÓN DE CAPITAL: 983 MILLÓNS DE EUROS	106
V.1.6.	O FONDO DE CONTINXENCIA SE MINORA ATA OS 33,3 MILLÓNS DE EUROS	107
V.1.7.	NECESIDADE DE FINANCIAMENTO ORZAMENTARIA EQUILIBRADA NA PRÁCTICA, 48 MILLÓNS DE EUROS.	107
V.1.8.	PRINCIPAIS POLÍTICAS DE GASTO PRIORIZADAS NO ORZAMENTO 2020	108
V.1.9.	GASTO SOCIAL	109
V.1.10.	FINANCIAMENTO AUTONÓMICO DA ADMINISTRACIÓN LOCAL	111
V.1.11.	FINANCIAMENTO DAS UNIVERSIDADES	112
V.1.12.	INVESTIMENTO EN I+D+I	113
V.1.13.	GASTO CON PERSPECTIVA TERRITORIAL	115
V.1.14.	INGRESOS E NOVAS MEDIDAS TRIBUTARIAS	116
V.1.15.	UNHA APROXIMACIÓN AO MARCO FINANCEIRO PLURIANUAL DA UE-27 PARA O PERÍODO 2021-2027, RELACIÓN COS ODS	119
V.1.16.	DISTRIBUCIÓN POR CONSELLERÍAS E ORGANISMOS ESTATUTARIOS	125
VI.	SUSTENTABILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORZAMENTARIA	129
VI.1.	REGRAS FISCAIS E ORZAMENTO 2020	131
VI.1.1.	REGRA DE GASTO	132
VI.1.2.	LÍMITE DE DÉBEDA.	135
VI.2.	EVOLUCIÓN DA SITUACIÓN FINANCEIRA AUTONÓMICA.	136
VI.2.1.	EVOLUCIÓN ORZAMENTARIA	136
VI.3.	EVOLUCIÓN DO ENDEBEDAMENTO: POSICIÓN RELATIVA	148
VI.4.	TRANSPARENCIA	150

NÉBOA EN PEDRAFITA, O CONTINENTE ILLADO

I. NÉBOA EN PEDRAFITA, O CONTINENTE ILLADO

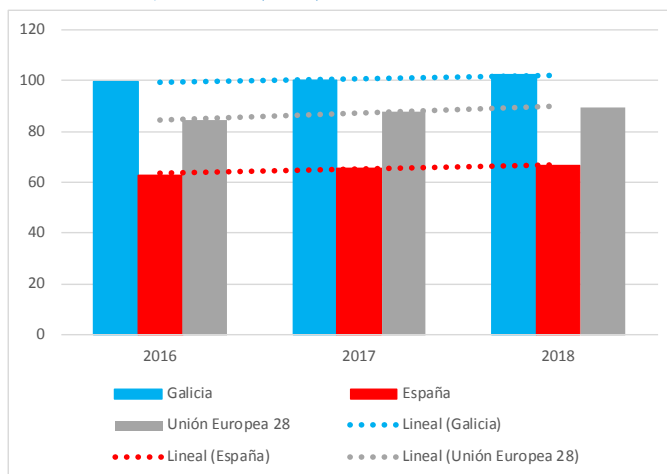
I.1. INTRO

A contorna macroeconómica mundial, nacional e galega está a pasar dunha etapa de crecemento acelerado con diferentes intensidades a outra de crecemento menos dinámico.

En efecto, logo de medrar con forza a economía mundial nos dous últimos anos, a actividade económica está a desacelerarse, en especial dende finais de 2018. Galicia como rexión cada vez máis interrelacionada no tecido económico europeo e mundial non é unha excepción e está a experimentar un deterioro no seu saldo comercial, que tamén conleva unha moderación no ritmo de crecemento respecto a pasados exercicios.

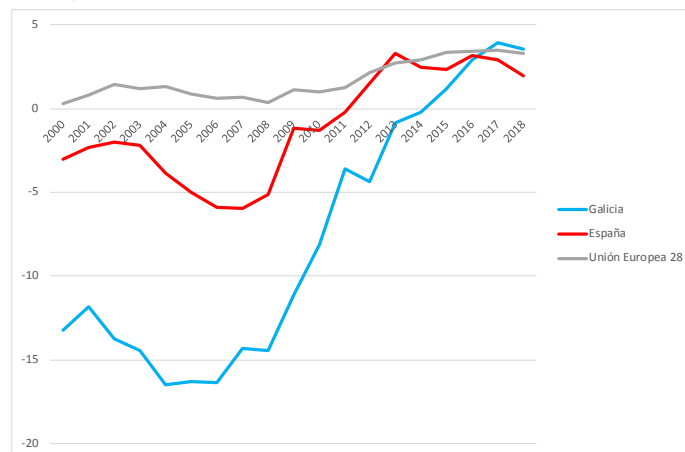
As seguintes gráficas elaboradas en base aos cadros do IGE permiten apreciar a importante e crecente taxa de apertura da economía galega, en relación coa nacional e europea, (exportacións de bens e servizos máis importacións de bens e servizos entre PIB), aínda que é normal que territorios máis pequenos reflictan unha maior taxa de apertura, o importante e a tendencia crecente en liña coa nacional e europea.

Gráfico 1. Taxa de apertura, peso do comercio exterior no PIB, IGE

Por outra banda, a evolución da taxa de cobertura das exportacións netas en relación co PIB, (exportacións de bens e servizos menos importacións de bens e servizos entre PIB), permite apreciar a espectacular evolución da economía galega dende unha porcentaxe do -13% no 2000, -14.4% no 2008 a o 3,5% no 2018.

Gráfico 2. Taxa de cobertura, saldo dos intercambios de bens e servicios en relación ao PIB. IGE

Tal e como se describe polo miúdo no punto seguinte, semella que o deterioro do saldo exterior e tamén da dinámica de crecemento do reino de España obedece máis a un problema de alta incerteza que de fundamentos da economía real, as incertezas sobre o desenlace das guerras comerciais abertas polos EE.UU., e do BREXIT están a afectar ao comercio mundial, en clave interna as incertezas arredor da formación de goberno de España tamén están a facer que os axentes privados pospoñan as súas decisións de consumo e investimento.

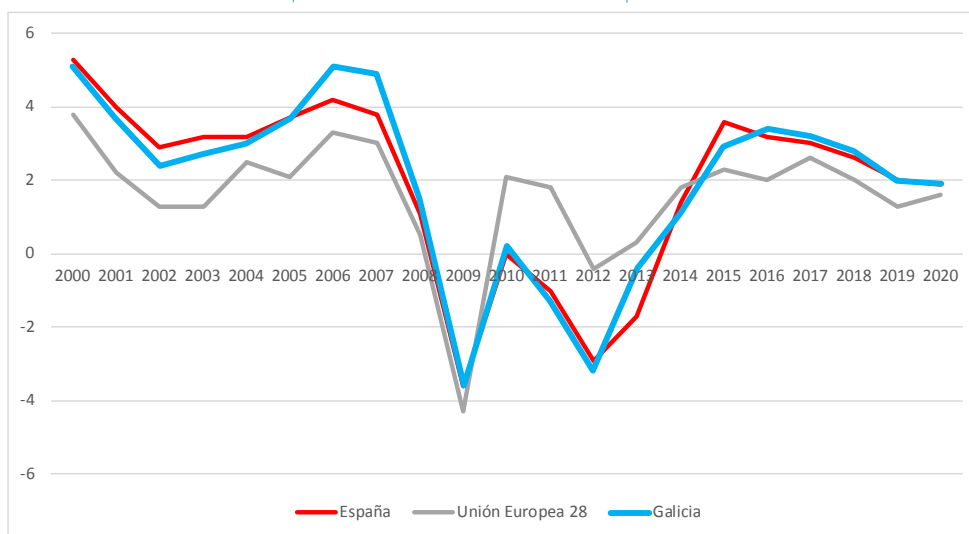
Por iso, nestes intres cobra máis valor un goberno e un orzamento estable e predicible como o galego, estable porque continúa a senda de crecemento recuperada no 2014 e predicible porque o fai baseado nas prioridades de investimento marcadas no Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 e no rigor dunha estrutura financeira robusta, cun saldo primario positivo e cun aforro bruto cada vez maior que permite financiar os investimentos sen recorrer ao endebedamento e cunha ratio débeda/pib cada vez menor.

Así, nas asignacións sectoriais do orzamento priman os obxectivos fixados no PEG que, por outra banda, están aliñados cos fixados pola Comisión Europea para o noso país no marco do semestre europeo, priorizando o crecemento inclusivo e as políticas activas de emprego, tentando mellorar o mercado de traballo, seguindo a potenciar o papel tractor da Xunta como impulsor da innovación e impulsando o desenvolvemento sostible fomentando a eficiencia enerxética e as enerxías renovables, así como un ciclo da auga eficiente e limpo. Todo iso sen renunciar a un forte apoio á cultura e ao turismo ás portas dun novo Xacobeo como fonte de riqueza e de marca de país.

Estas finanzas públicas solventes posibilitan o funcionamento de crecentes servizos públicos e de máis calidade ao tempo que se seguen a implantar incentivos fiscais que aforran cartos ás empresas e familias galegas e contribúen a dinamizar a actividade económica. En especial en materia de familia, onde se están a financiar importantes actuacións de

fomento que supoñen unha importante mobilización de recursos para actuacións que van dende a matrícula de balde para segundos fillos e sucesivos ata a incorporación dun novo ano para a tarxeta benvida ata acadar os tres primeiros anos tal e como estaba previsto, ou a extensión da rede de casas niño no rural.

Gráfico 3. Taxa de variación anual do PIB. Realizadas e previstas. IGE

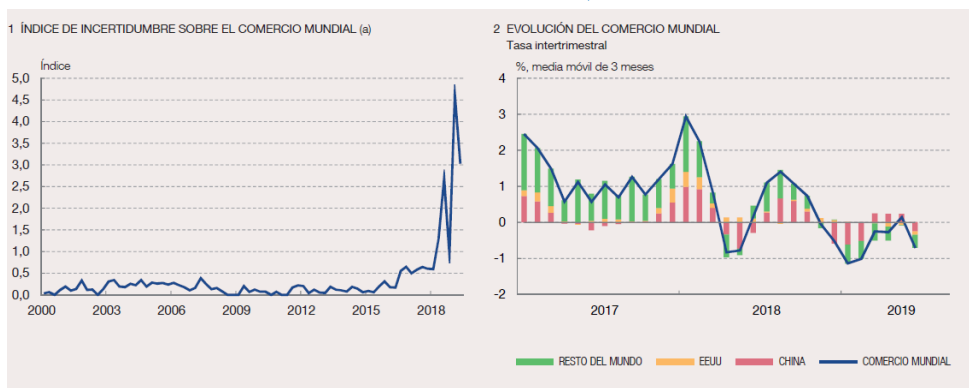

I.2. Alerta máxima na contorna macro

Como sinala o anterior punto introdutorio, logo de medrar con forza a economía mundial nos dous últimos anos, a actividade económica mundial está a desacelerarse en especial dende finais de 2018, esta moderación do crecemento é debida a un conxunto de factores entre os que destacan o enfriamento do crecemento chinés polos problemas no sector financeiro derivados do descontrol da actividade da banca paralela e a súa regulación, así como a unha nova escalada de tensións comerciais cos EE.UU., a economía da Zona Euro perdeu máis impulso do previsto polo debilitamento da confianza de consumidores e empresas e o impacto das novas medidas sobre emisións aplicables á industria do automóbil alemá, tamén diminuíu o investimento en Italia a medida que aumentaron os diferenciais soberanos e pola incerteza crecente que supón o desenlace do culebrón do BREXIT.

Semella que as incertezas e as tensións comerciais están a minar a confianza das empresas e os mercados financeiros perden optimismo, co conseguinte impacto no consumo e o investimento.

Gráfico 4. INDICE DE INCERTIDUMBRE DO COMERCIO MUNDIAL e EVOLUCIÓN DO COMERCIO MUNDIAL. CPB,
Banco Mundial, BCE e Banco de España

As gráficas mostran como a escalada arancelaria de EE.UU. e China economías de peso no contexto mundial, están a afectar á actividade de ambos países e a transmitirse a outros por diversas canles reais e financeiras.

O noso país cada vez máis interconectado na cadea de produción mundial non foi inmune ás anteriores circunstancias, así, os principais estudos prospectivos e de conxuntura están, a avanzar previsións que moderan o crecemento vigoroso de exercicios pasados, esta moderación do dinamismo responde en parte á perda de vigor da demanda interna que revelan os últimos datos da contabilidade nacional a nivel de España e, tamén en parte a un debilitamento da actividade nos meses de verán de xeito máis conxuntural. No seu conxunto toda esta información revela que o deterioro da contorna exterior e as incertezas do resto do mundo, pero tamén internas, están a exercer un efecto moderador do nivel de gasto das empresas e familias.

Neste contexto de alta incerteza as decisións dos axentes, en especial empresas e familias, se están a retraer, o que supón unhas estimacións máis moderadas dos ritmos de crecemento que as rexistradas nos últimos anos.

Cadro 1. ESPAÑA. Proxección das principais magnitudes da economía española.

FONTE: Banco de España e INE

	2018	Proyecciones de septiembre de 2019			Diferencia entre las previsiones actuales y las realizadas en junio de 2019		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021
PIB	2,4	2,0	1,7	1,6	-0,4	-0,2	-0,1
Consumo privado	1,8	1,0	1,3	1,4	-0,8	-0,4	-0,1
Consumo público	1,9	1,8	1,3	1,2	0,0	0,0	0,0
Formación bruta de capital fijo	5,3	2,3	3,4	2,6	-1,9	-0,5	-0,3
Inversión en equipo, intangibles y resto (b)	4,1	2,3	2,9	2,3	-1,4	-0,6	-0,3
Inversión en construcción	6,6	2,3	3,9	2,9	-2,3	-0,4	-0,3
Exportación de bienes y servicios	2,2	2,2	3,0	3,3	0,6	-0,2	-0,2
Importación de bienes y servicios	3,3	0,5	3,2	3,4	-0,9	-0,6	-0,2
Demanda nacional (contribución al crecimiento)	2,7	1,4	1,7	1,5	-0,9	-0,4	-0,2
Demanda exterior neta (contribución al crecimiento)	-0,3	0,6	0,0	0,1	0,5	0,2	0,0
Índice armonizado de precios de consumo (IAPC)	1,7	0,8	1,1	1,5	-0,3	-0,2	0,0
Índice armonizado de precios de consumo sin energía ni alimentos	1,0	1,1	1,4	1,6	-0,1	-0,1	-0,1
Empleo (puestos de trabajo equivalente)	2,5	1,8	1,3	1,5	-0,2	-0,2	-0,1
Tasa de paro (porcentaje de la población activa). Datos fin de período	14,4	14,1	13,2	12,8	0,2	0,8	1,0
Tasa de paro (% de la población activa). Media anual	15,3	14,1	13,6	13,0	0,2	0,6	0,9
Capacidad (+) / necesidad (-) de financiación de las AAPP (% del PIB)	-2,5	-2,4	-1,8	-1,5	0,0	0,0	0,1

Se ben, non todo son sombras, semella que o deterioro dos mercados exteriores está a mesetarse e que a crise do sector do automóbil en Alemaña está a chegar ao seu fin, ademais este deterioro está a ser compensado pola baixa dos prezos do petróleo, o que aumenta a capacidade real de compra dos axentes privados e cuns custes de financiamento máis baixos. Pola contra, semella que as previsións dos últimos trimestres minusvaloraron a resistencia da economía ao impacto do entorno incerto en España e no mundo: Por outra banda, esta situación de incerteza lonxe de clarexarse está a complicarse día a día, con novos conatos de agresividade arancelaria EE.UU., risco de Brexit abrupto e incapacidade de formar un goberno en España.

Tendo en conta que as proxeccións apuntan a unha débil expansión en importantes partes do mundo, as perspectivas poderían desmellorar de xeito importante de concretarse os riscos á baixa, o cal ocorrería nun intre no que a marxe de manobra monetaria e fiscal convencional, como política de resposta, é limitado.

De aquí o nome deste apartado introdutorio, alerta máxima ante a conxuntura que nos rodea e máxima atención para evitar erros custosos. As autoridades deben cooperar para evitar que a incerteza que rodea ás políticas enfríe o investimento. A política fiscal deberá atopar un equilibrio entre respaldar a demanda e manter a débeda pública encauzada por una senda sostible, por suposto a optimización destas medidas dependerá das circunstancias de cada territorio.

Así o FMI na revisión de outono do world economic outlook sinala que, segundo o seu criterio, en todas as economías, é imperativo tomar medidas para estimular o produto potencial, mellorar a inclusión e afianzar a resiliencia. Recorda tamén que o diálogo social entre todas as partes interesadas para abordar a desigualdade e o descontento político beneficiará ás economías.

Por último, sinala que é preciso estreitar a cooperación multilateral para resolver os conflitos comerciais, facer fronte ao cambio climático e os riscos relativos á ciberseguridade, e mellorar a eficacia da tributación internacional.

O espazo fiscal varía nos diferentes países máis desenvolvidos, así na zona euro, por unha banda nalgúns países (España, Francia, Italia), as reservas deben recompoñerse gradualmente para evitar la reactivación de espirais de interaccións adversas entre os riscos das entidades soberanas e dos bancos, e para lograr estabilidade. En Alemaña, onde o crecemento estivo a desacelerarse, o espazo fiscal dispoñible pode usarse para incrementar o investimento público en capital físico e humano ou para reducir a cuña fiscal sobre os salarios; é dicir, con medidas que estimularían o produto potencial e facilitarían o reequilibrio externo.

Se a actual atonía da actividade persiste, é esencial adoptar estas medidas con axilidade.

En España, procurar reducir a dualidade no mercado laboral serviría para promover a creación de emprego e incentivar o investimento privado.

O anterior contexto de incertezas externas veuse reforzado a nivel nacional polas medidas e decisións precipitadas e desafortunadas en materia industrial e enerxética, incapacidade de aprobar uns orzamentos e mesmo unha senda de estabilidade fiscal actualizada.

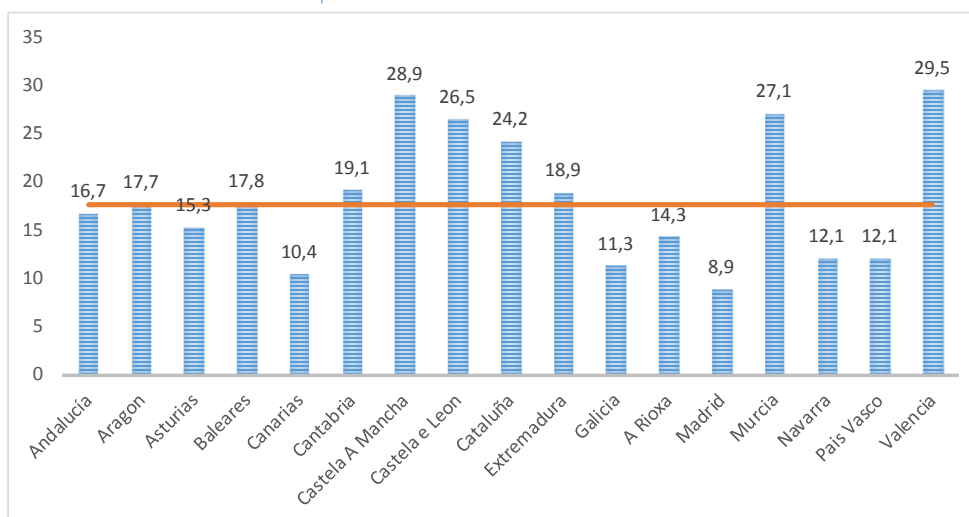
Este comportamento errático tamén é aplicado á gobernanza financeira do país, en especial no que atinxe ás relacións económicas entre administracións, tomando o goberno de España decisións que impactan no gasto das CC.AA. e CC.LL. pero non actualizando os seus ingresos durante 10 meses co conseguinte impacto nos períodos de pago a provedores e dificultades de tesourería, non convocatoria do Consello de Política Fiscal e Financeira, non activación do Fondo de Cooperación Interterritorial.

Como pode entenderse, o acontecido no noso país non axuda nada á superar as incertezas importadas, cómpre desenvolver políticas estables e previsibles, reformistas pero ben ponderadas e implantadas cos ritmos axeitados para non retraer expectativas dos axentes privados e apoiar así o crecemento potencial.

En efecto, seguen a precisarse agora medidas de alcance e políticas reformistas para fortalecer as defensas fiscais, aproveitando plenamente a recuperación cíclica da actividade económica.

Cando o crecemento volta ao seu nivel potencial, o estímulo fiscal perde eficacia en tanto o custe da consolidación fiscal baixa, o que facilita o paso da expansión á consolidación fiscal, que podemos considerar acadada na nosa comunidade autónoma. Manter esas defensas hoxe axudará a contar marxe de manobra fiscal para intervir con medidas que estimulen a actividade económica se no futuro se confirman as peores previsións do incerto panorama económico que nos rodea, tamén reduce o risco de dificultades de financiamento no caso de endurecementos imprevistos das condicións financeiras mundiais.

Gráfico 5. CCAA variación ratio débeda/Pib PDE 2008/2018

De seguido pasamos a describir os principais fitos do sistema de gobernanza económica da UE., no que Galicia participa remitindo o seu plan orzamentario para que forme parte do remitido polo Reino de España e como destinatario das recomendacións da Comisión e do Consello no que atinxen ás súas competencias, coa novidade de que as recomendacións por país que rematan o mesmo comezan a realizarse con perspectiva rexional neste ano e as súas conclusións serán vinculantes para a asignación dos fondos do vindeiro marco comunitario de apoio 2021-2027.

I.3. O semestre europeo 2019

A Comisión Europea (CE) estableceu no 2011 o nomeado «Semestre Europeo», co gallo de mellorar as sinerxias entre as políticas económicas dos países que integran a UE e aumentar a vixilancia sobre os seus potenciais desequilibrios macroeconómicos, de xeito especial naqueles que pertencen á Unión Económica e Monetaria (UEM). un ciclo anual

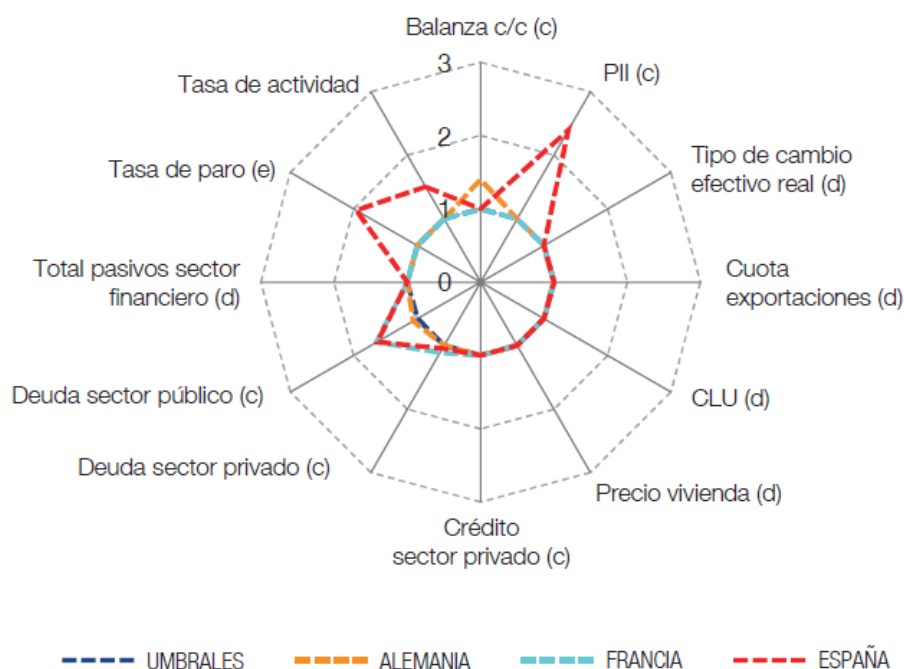
no que se deseñan e coordinan as políticas económicas e que recolle a análise da situación económica dos Estados membros, así como dos seus plans de reformas orzamentarias, macroeconómicas e estruturais.

O Semestre Europeo 2019 comeza a súa andaina en outono de 2018, coa presentación do informe anual sobre o crecemento e as recomendacións para a área do euro que contén as prioridades de política económica para a UE no seu conxunto.

A CE avalía os proxectos de plans orzamentarios nacionais presentados en outubro e sinalou no Informe sobre o Mecanismo de Alerta (IMA), aqueles países que presentan riscos potenciais de desequilibrios macroeconómicos.

No antedito informe España figura entre os países con máis indicadores por enriba dos límites considerados excesivos -taxa de actividade, posición internacional neta, endebedamento público e taxa de desemprego-, se ben o diferencial de cada un respecto ao limiar de referencia é reducido.

Gráfico 6. ALEMANIA, ESPAÑA e FRANCIA. Desviación dos indicadores respecto dos límites do informe do mecanismo de alerta.
Banco de España, Eurostat.

a. Ano de referencia 2017.

b. Número de veces no que o valor do indicador supera o limiar.

c. En porcentaxe do PIB.

d. Variacións porcentuais.

e. Nivel medio tres anos.

Deste modo, a CE presentou na primavera de 2019 un exame exhaustivo analizando a orixe, alcance e posible corrección dos desequilibrios identificados no ciclo actual, así como unha avaliación do cumprimento das recomendacións do ano anterior para cada país membro.

No exame polo miúdo, determinou que España estaba a sufrir desequilibrios macroeconómicos, estes se referían polo miúdo á sustentabilidade externa, á débeda privada e pública e ao axuste do mercado de traballo, nunha contorna de feble crecemento da produtividade., o informe sobre o mecanismo de alerta de 2019 conclúe que debe desenvolverse un exame exhaustivo para avaliar se persisten os desequilibrios detectados.

Estes foron os seguintes:

- A posición de investimento internacional neto de España segue a ser moi negativa. O gran volume de pasivos exteriores netos deixa o país exposto a pertur-

bacións adversas ou cambios na confianza do mercado, o que podería dar lugar a un endurecemento das condicións de crédito e a saídas de capitais ao exterior.

- As necesidades de desapalancamento do sector privado seguen a ser considerables, malia unha redución significativa do endebedamento. A débeda do sector privado en termos consolidados ascende ao 134,6% do PIB no terceiro trimestre de 2018 (Dos que o 59,7% do PIB corresponde a endebedamento dos fogares e o 75% a débeda das sociedades non financeiras). Os niveis están por riba dos seus parámetros prudenciais e baseados en fundamentos polo que persiste a necesidade de continuar o desapalancamento e fai que os axentes sexan vulnerables a perturbacións de tipos de xuro e que a carga financeira limite o consumo e o investimento de algúns axentes.
- Prevese que a ratio de débeda das AA.PP. seguita a diminuír lixeiramente no 2018 malia que se mantén elevada. As previsións de outono de 2018 prevían unha diminución de 1,2 puntos porcentuais no 2018 ata o 96,9% do PIB, pese á tendencia á baixa o elevado nivel da débeda pública segue a ser un factor de vulnerabilidade para a economía perante posibles cambios na confianza de mercado.
- O desemprego segue a ser moi elevado, malia a súa rápida diminución, situouse no 14,5% no cuarto trimestre de 2018 en España, o desemprego de longa duración e, sobre todo, o xuvenil, ten experimentado unha caída de similar forza durante o período, aínda que máis dun terzo da poboación activa menor de 25 anos aínda non tiña traballo no terceiro trimestre de 2018. Isto xunto con unha elevada proporción de contratos temporais (España 26,9% no terceiro trimestre de 2018) podería ter un efecto negativo no crecemento potencial, a produtividade e a cohesión social.
- Debido ao seu tamaño relativamente grande e ao seu alto grao de integración con outros países membros, a economía española é que de producir importantes efectos indirectos no resto da UE. A Comisión estima que, de levarse a cabo as reformas estruturais recomendadas se impulsaría o crecemento económico de España con efectos indirectos noutros estados membros, así de reducirse á metade a fenda cos países con mellores resultados nunha sería de eidos tratados no informe, o seu PIB podería aumentar nun 6% en 10 anos.(contorna empresarial, fiscalidade, cualificacións e políticas activas do mercado de traballo e investigación e innovación.

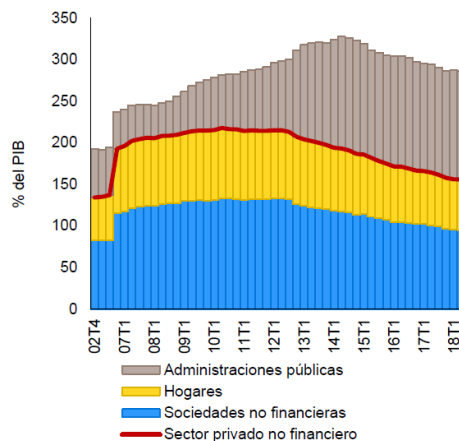
O informe conclúa avaliando unha insuficiente redución dos desequilibrios macroeconómicos de España, xa que persisten as vulnerabilidades detectadas no 2018. Persiste a necesidade de desapalancamento de débeda do sector privado. A débeda do sector público tense reducido lixeiramente, un proceso que se espera se acelere de xeito moderado ao preverse unha diminución dos déficits das AA.PP. Malia ao debilitamento do superávit exterior no 2018, os factores estruturais seguen a impulsar o crecemento das exportacións e a limitar o das importacións. Porén, a fin de reducir de xeito determinante o seu elevado nivel de pasivos exteriores, España debe rexistrar superávits na balanza por

conta corrente durante un período de tempo prolongado. Prevese que o desemprego siga a diminuír malia desaceleración da creación de emprego, porén segue a ser fundamental reducir o desemprego xuvenil e de longa duración e a proporción de traballadores con contratos temporais a fin de aumentar o potencial de crecemento da economía española.

Ademais, a CE incorporou unha valoración do progreso nas recomendacións específicas realizadas en anos anteriores, desde esta perspectiva multianual, a CE considera que España ten logrado polo xeral, avances comparativamente bos, aínda que a súa aplicación foi moi limitada no 2018, período no que os avances están a ser relativamente limitados en políticas de mercado de traballo, sociais e educativas e esforzo investidos público en I+D perante a carencia de PXE 2019 e nulos nas recomendación de reforzamento do marco orzamentario.

España afronta altos riscos no que se refire á sustentabilidade orzamentaria a medio prazo. O indicador de “fenda de sustentabilidade” (SI) da Comisión, sinala que o saldo primario estrutural da economía española debería mellorar, en termos acumulados, un 5,2 % do PIB durante o período de cinco anos que finaliza no 2025 respecto do escenario de referencia baseado no mantemento da política fiscal, co fin de acadar o valor referencia do 60 % para a ratio débeda/PIB no horizonte de 2033.

Gráfico 7. ESPAÑA. Composición da débeda. Eurostat

De seguido a Comisión salienta un conxunto importante de retos, moi semellantes aos do pasado ano, o que deixa unha certa sensación de ano perdido para o impulso das políticas reformistas que tanto precisa o país.

Entre elas destaca, no eido externo, a necesidade de seguir mantendo superávits por conta corrente para reducir de forma significativa os pasivos exteriores. No eido interno, destaca a importancia de revisar a coherencia e capacidade do sistema fiscal español, de aumentar a produtividade, adecuar as cualificacións dos traballadores aos seus traballos, aumentar drasticamente a cooperación Universidade - empresa, aumentar as competen-

cias dixitais, de reducir a elevada taxa de desemprego, especialmente entre os máis novos, de mellorar a eficacia das medidas para reducir o desemprego de longa duración, de combater a temporalidade. Así mesmo, destacou que a porcentaxe de persoas en risco de pobreza e exclusión social está a situarse aínda por enriba da media da UE, pese á súa evolución á baixa, grazas á forte creación de emprego. Neste senso, o informe sinala que as transferencias sociais, distintas das pensións, non están a ser tan efectivas como noutros países para reducir estes índices. Tamén que o gasto social para as familias con nenos está mal orientado e mantense entre os máis baixos da UE, do que resulta un nivel de eficacia moi baixo.

No informe destaca tamén que a calidade e estrutura do sistema español de I+D están a mellorar, pero é preciso reforzar a coordinación e as sinerxías entre políticas nacionais e autonómicas. Tamén se están a realizar avances positivos no eido da dixitalización pero sen aproveitar todo o potencial posible. Tamén salienta a importante disparidade rexional neste eido.

No que atinxe á o crecemento sostible e medio ambiental, salienta o informe que España esta en liña co cumprimento dos obxectivos de emisións de CO₂ fixados na estratexia Europa 2020, que atraer investimentos en enerxías renovables e eficiencia enerxética é básico para cumprir coas devanditas metas de 2020 e que se aprecia unha maior atención ao desenvolvemento da economía circular.

No que apartado de mercados de bens e servizos, salienta o informe o carácter restritivo e fragmentado da regulación nacional que impide ás empresas aproveitar as economías de escala, que as restricións nos servizos minoristas seguen a ser elevadas e que se precisa unha maior cooperación do goberno central e autonómicos para aplicar a lei de garantía de unidade de mercado.

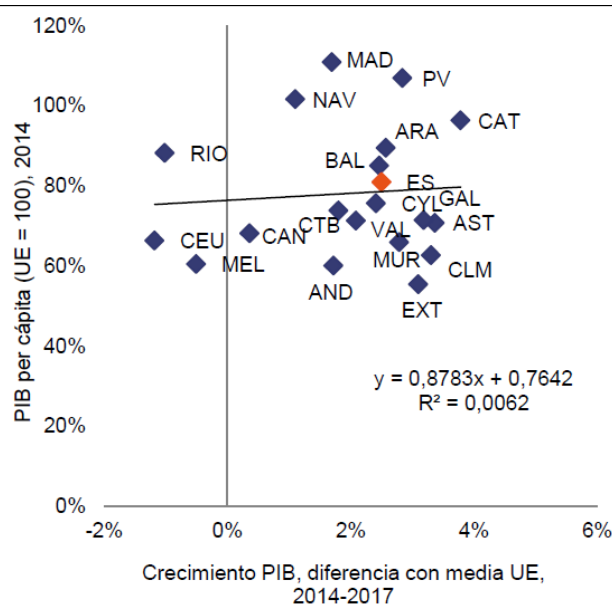
Tamén sinala o informe, que persiste unha limitada integración nos mercados de gas e electricidade con Europa, impedindo a optimización da enerxía renovable e a redución dos prezos diarios da electricidade, así como o aproveitamento por parte da rede europea das amplas fontes españolas de enerxía renovable, aínda que se aprecian algunhas iniciativas que permitirán melloralas con novas conexións eléctricas e gasísticas a través do golfo de Biscaia e Cataluña na fronteira con Francia respectivamente.

Remata o informe recomendando mellorar os resultados en materia de innovación das comunidades autónomas, e a coordinación entre os niveis nacional e rexional das estratexias de especialización intelixente, seguir traballando para superar a fenda dixital rural-urbano, tomar medidas para superar os retos medioambientais no eido da xestión hídrica e das augas residuais, a calidade do aires e a protección da biodiversidade.

Por último, no que atinxe á gobernanza e calidade institucional, recomenda mellorar a coordinación efectiva das AA.PP., elaborar e adoptar unha estratexia de contratación

pública, e seguir a mellorar o funcionamento do sistema de xudicial, e os sistemas de gobernanza e transparencia das diferentes administracións a fin de mellorar a valoración e coñecemento dos cidadáns das mesmas.

Gráfico 8. ESPAÑA. Convergencia rexional en PIBpc coa media UE 2014-2017. Eurostat. INE

Tendo en consideración todo o anterior, os países publicaron en abril de 2019 as súas actualizacións dos Programas de Estabilidade e os Programas Nacionais de Reformas (PNR), detallando as medidas orzamentarias e estruturais aprobadas ou pendentes de aprobación para abordar os riscos identificados no novo ciclo. Unha vez analizadas estas liñas de actuación, o pasado mes de xullo finalizou o Semestre Europeo coa adopción formal das recomendacións polo Consello da UE.

1.3.1. ACTUALIZACIÓN DO PROGRAMA DE ESTABILIDADE ESPAÑOL 2019-2022 e PROGRAMA NACIONAL DE REFORMAS 2019. 30 de Abril de 2019.

A APE para o período 2019-2022 constitúe a proposta do goberno de España para dar cumprimento ás recomendacións do anterior informe., recolle a política orzamentaria do conxunto das Administracións Públicas (AA.PP.), en liña coa situación de prórroga durante 2019 dos orzamentos xerais do estado de 2018 e cos orzamentos das CC.AA. e CC.LL. aprobados para 2019, así como das medidas aprobadas por Real Decreto-Lei desde decembro de 2018, A APE anticipaba unha continuación da corrección do desequilibrio orzamentario que situaría o das AAPP no 2% no 2019 (cinco décimas menos

que 2018) acadando o equilibrio orzamentario no 2022. A débeda por outra banda se reduciría do 97,1% do PIB no 2018 ata o 88,7% en catro anos. Esta mellora se basearía nunha mellora dos ingresos, derivada tanto do saldo cíclico favorable como das medidas tomadas ou previstas (non aprobadas nas Cortes pola devolución do proxecto de Lei de PXE 2019) e, en menor medida, pola contención do gasto.

En termos estruturais se proxecta unha mellora do saldo estrutural de 1,5 puntos porcentuais do PIB (dende -2,6% do PIB no 2018 ata o -1,1% no 2022), o que supón que non se acadaría neste período o obxectivo de medio prazo de saldo estrutural nulo, se ben existen dúbidas acerca da consistencia da metodoloxía de determinación deste saldo na súa aplicación a España.

O saldo orzamentario previsto para o subsector das AA.PP. Comunidades Autónomas, é dunha necesidade de financiamento do 0,1% do PIB rexional para 2020 e equilibrio para os restantes exercicios.

O Goberno de España publica tamén o PNR para 2019 que se asenta na axenda do cambio, publicada o 8 de febreiro de 2019 e que marca as novas prioridades de política.

No que atinxe ao cumprimento das recomendacións do ano anterior, o PNR destaca que o aumento das cotizacións da seguridade social de decembro de 2018 supón un aumento estrutural dos ingresos en liña cunha mellora da sustentabilidade fiscal. Tamén pon en valor os spending reviews desenvolvidos pola Airef malia non ter efectos no gasto real. Tamén se estima que o plan director por un traballo digno, pode contribuír a loitar de xeito efectivo contra a fraude laboral e a mellorar os contratos indefinidos. Por outra banda se destacan melloras en educación, nas prestacións por fillo e remata co compromiso de aumentar o investimento en I+D+i, o desenvolvemento do catálogo de cualificacións profesionais, e dun plan estratéxico de formación profesional e o reforzo da cooperación interadministrativa para impulsar a aplicación dos principios de boa regulación económica da Lei de garantía da Unidade de Mercado.

1.3.2. RECOMENDACIÓNS ESPECÍFICAS DE POLÍTICAS DOS PAISES DA ÁREA EURO 2019. Xullo 2018

Este documento pon fin ao semestre europeo 2019. A CE valorou o devandito programa de estabilidade e pechou o Procedemento de Déficit Excesivo de España. Por tanto, xa non queda ningún país no brazo correctivo tralos 24 procedementos abertos no cumio da crise do euro (2010-2011).

Ademais a CE considerou que se fixeron avances limitados no seguimento das recomendacións específicas de 2018, polo que os principais retos e recomendacións seguen a centrarse no cumprimento dos obxectivos de déficit (o que require un axuste estrutural

do 0,65% do PIB), mellorar a gobernanza fiscal fortalecendo os marcos orzamentarios e de contratación pública, acelerar a redución do endebedamento público e preservar a sustentabilidade das pensións.

A segunda recomendación refire ás políticas activas do mercado de traballo que deben dirixirse á garantía dun apoio efectivo dos servizos sociais e de emprego en favorecer a transición cara a os contratos indefinidos, simplificando o sistema de incentivos á contratación, mellorando o apoio ás familias minorando a fragmentación do sistema nacional de asistencia ao desemprego e subsanando as carencias dos réximes autonómicos de renda mínima e, en reducir o abandono escolar prematuro tendo en conta as disparidades rexionais e incrementando a cooperación entre os sectores educativo e empresarial.

A terceira recomendación pon o foco en impulsar o investimento destinado a innovación, eficiencia enerxética e infraestruturas ferroviarias no transporte de mercadorías, e en ampliar conexións enerxéticas.

Por último, a cuarta recomendación salienta a necesidade de avanzar na implantación da Lei de garantía de unidade de mercado, para que, en especial nos servizos, as normas polas que se rexe o acceso ás actividades económicas e o seu exercicio sexan coherentes cos principios da mesma.

Compre salientar a introdución da perspectiva rexional nas recomendacións específicas por país a partir do semestre europeo 2019. Tamén estas recomendacións con perspectiva rexional serviran de base analítica para a programación de fondos da política de cohesión da UE no vindeiro marco comunitario de apoio 2014-2020. En particular a CE propón que os investimentos vaian dedicados a fomentar a innovación e a mellorar a xestión dos recursos naturais para garantir un modelo de desenvolvemento sostible, a promover cualificacións e a empregabilidade, a impulsar a infraestrutura ferroviaria para transporte de mercadorías, a ampliar as conexións enerxéticas co resto de Europa e a mellorar a calidade do emprego e a inclusión social, coincidentes como pode verse coas recomendacións por país e cos obxectivos do PNR.

Estes obxectivos son xa prioridades de investimento nos eidos competenciais propios recollidos no Plan estratéxico de Galicia 2015-2020 e seguirán a ser un pilar básico da nova planificación estratéxica da comunidade autónoma actualmente en elaboración.

1.4. O 40 orzamento da Xunta de Galicia

Como indica o punto introdutorio, unha vez máis perante unha conxuntura económica incerta no ámbito internacional pero tamén superando os atrancos que supón a falta da máis mínima información dos parámetros básicos das finanzas autonómicas, (non convocatoria do consello de política fiscal e financeira, informe e aprobación do obxectivo

de estabilidade das comunidades autónomas, previsión de ingresos do sistema de financiamento, falta de información sobre as transferencias finalistas da AXE...), o goberno galego realiza un exercicio de responsabilidade e capacidade e é quen de presentar un orzamento estable e predicible.

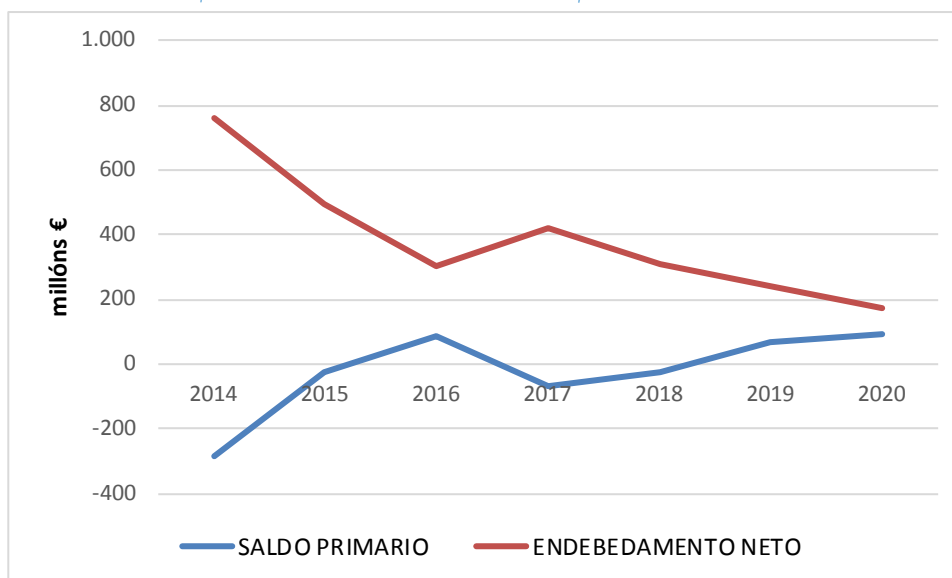
Este é o 40 orzamento da Xunta de Galicia dende o primeiro aprobado o 21 de xullo de 1981 e publicado no DOG de outubro de 1981, apenas catro meses despois da aprobación do estatuto de autonomía.

Dende este primeiro orzamento de mil seiscientos sesenta y seis millóns de pesetas (apenas 10 millóns de euros), ata o actual de 11.822 millóns de euros han pasado 40 anos de contas autonómicas que representan 40 plans financeiros aprobados e executados en desenvolvemento do autogoberno de Galicia.

A mellora continuada na prestación dos bens e servizos públicos competencia da comunidade autónoma e as actuacións redistributivas da renda e da riqueza dos galegos e das políticas de fomento, así como o desenrolo das competencias tributarias e da facenda pública autonómica, fan que nada ten que ver o documento de 1981 co actual, non so pola súa magnitude física (dúas follas) e monetaria, senón pola propia lóxica do plan económico do goberno que é o orzamento, dende un puro orzamento administrativo onde o importante eran as asignacións correspondentes a cada servizo a o actual orzamento orientado a resultados, onde se orzamenta por proxectos en base a os resultados pretendidos determinados a través dos correspondentes indicadores de produtividade.

Principais características financeiras do orzamento 2020

Gráfico 9. GALICIA. Orzamento consolidado evolución do saldo primario e do endebedamento neto

1.4.1. Indicadores e obxectivos

Os Orzamentos son moito máis que unas contas elaboradas con rigor e sostibles, son a concreción financeira anual do plan da Xunta de Galicia. Por iso son elaborados sobre unha base estratéxica plurianual cuxa implementación é obxecto de seguimento e valoración a mediano prazo. No vindeiro exercicio 2020 rematarase a elaboración dun novo plan estratéxico 2021-2030 para o que a avaliación do plan en execución será un importante punto de partida.

En efecto, para que as diferentes políticas de gasto financiadas acaden os obxectivos previstos, deben ser instrumentadas mediante actuacións ben deseñadas e enfocadas cara á consecución de resultados e executadas. Malia que demasiado a miúdo se axuizan as contas públicas por canto crece tal partida ou sección orzamentaria, o obxectivo non é gastar máis, e gastar para acadar determinados resultados que tamén se explícita no documento orzamentario.

Por elo paralelamente ás cifras orzamentarias, acompañaase información sobre o orzamento en termos de plan estratéxico e dos obxectivos e indicadores a os que serven as políticas de gasto programadas. Estes indicadores permiten facer efectivo o seguimento do PEG, e da execución financeira en clave de obxectivos do PEG 2015-2020 e dos indicadores cualitativos que permiten valorar se se están a acadar os outputs e os resultados esperados.

Galicia leva anos tentando consolidar un novo modelo de gobernanza económica baseado no autogoberno, a responsabilidade e a transparencia. Os instrumentos básicos para desenvolvemento son a planificación estratéxica, a elaboración e implementación dos orzamentos e a avaliación dos resultados. O éxito do mesmo é a súa permanencia no tempo nun proceso de mellora continua, ademais dos seus resultados.

A execución de este sistema de gobernanza autonómico permitiu aproveitar o antes posible a mellora da conxuntura económica, manter o centro de decisión financeira sobre as contas autonómicas e ofertar aos cidadáns un balanço comparativamente superior ao das restantes CC.AA. tanto en materia de carga fiscal como de endebedamento.

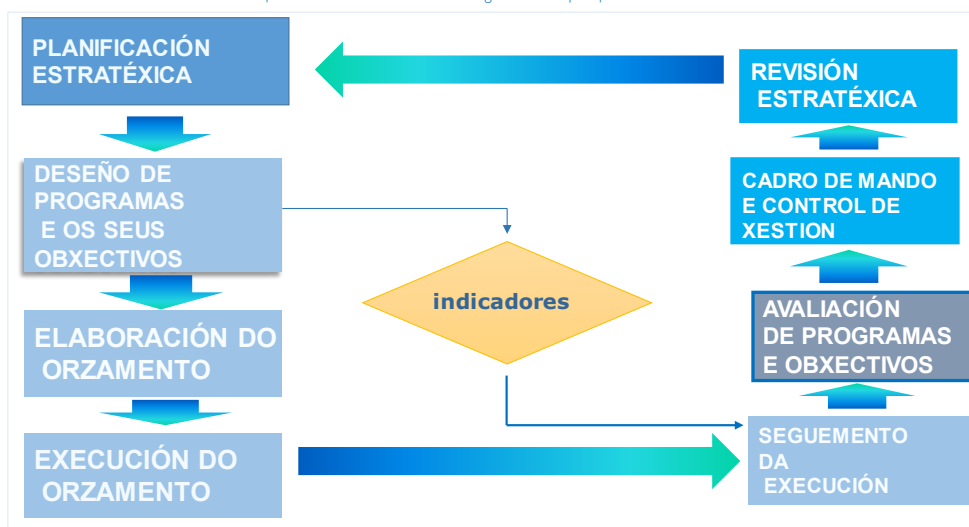
No que atinxe á orzamentación, a elaboración dunhas contas partindo de cero cada ano e priorizando as actuacións precisas para acadar os resultados previstos no PEG 2015-2020, está a superar o enfoque tradicional baseado en dinámicas incrementalistas, nesta liña, aínda queda camiño por recorrer.

É por elo que a orzamentación de cara a resultados, onde cada xestor debe acreditar que resultados vai acadar cos fondos que solicita, convertese nun elemento esencial do proceso de orzamentación e de desenvolvemento do PEG, que debe evolucionar cara á

rendición de contas aos cidadás dos resultados acadados e á reformulación continua das estratexias priorizadas no PEG.

Todo o anterior debe acompañarse dun enfoque da xestión cara os resultados, que conleva o impulso da cultura dos obxectivos, a transparencia e a rendición de contas, así como a avaliación das políticas de gasto cando non acaden os resultados esperados.

Gráfico 10. Sistema de avaliación e seguimento de planificación e orzamentos

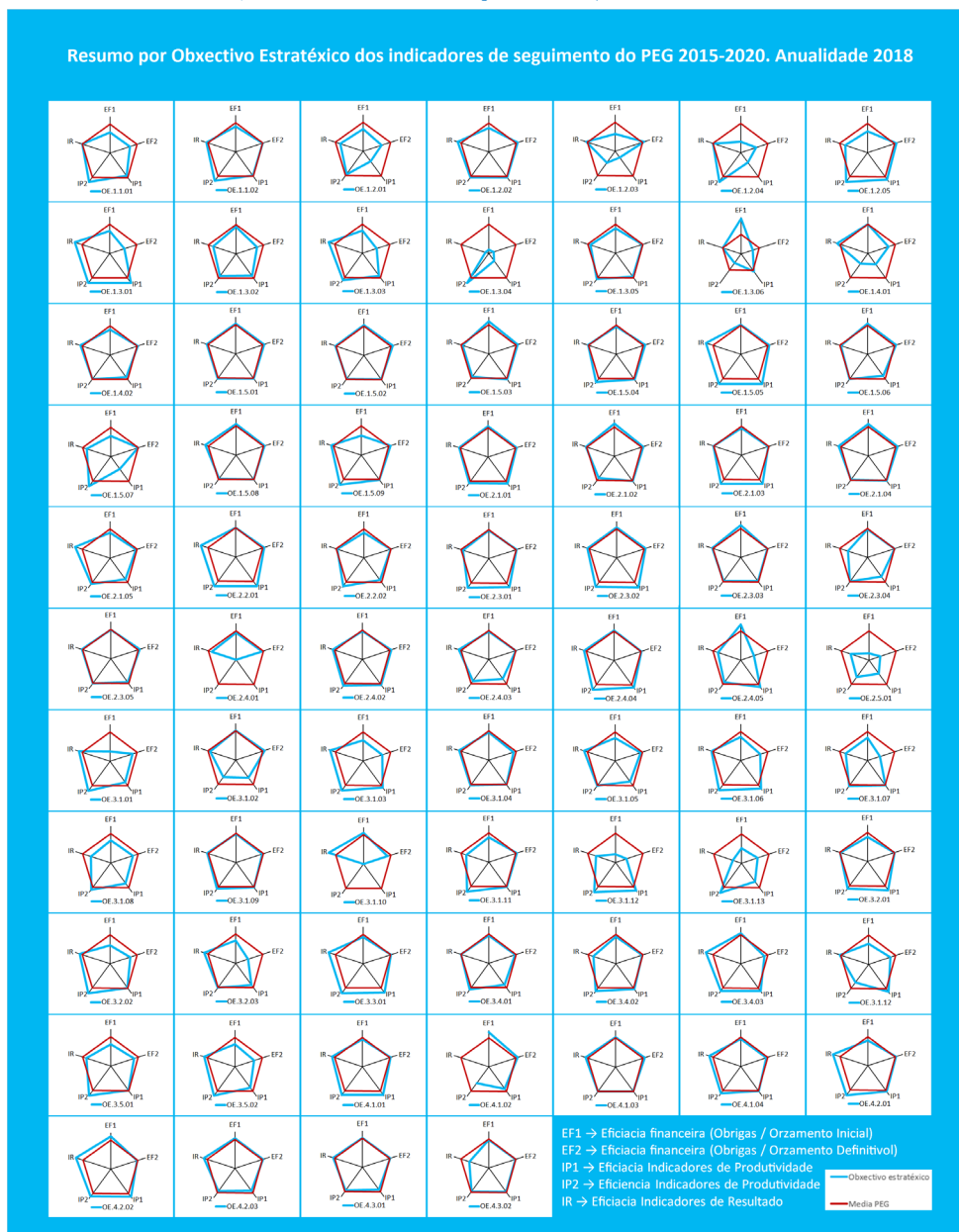

A este respecto 2020, contou como base para a elaboración dos orzamentos co terceiro informe de seguimento do PEG, que analizou polo miúdo o desempeño da comunidade autónoma cara aos obxectivos prefixados no mesmo.

Para posibilitar este seguimento e avaliación en exercicios posteriores, os indicadores recollidos nos orzamentos están revisados e aliñados cos obxectivos operativos do PEG para 2020, tamén están coordinados cos recollidos nos programas operativos de fondos europeos, o que permite vencellar a estratexia da comunidade autónoma coa dos fondos estruturais da UE.

En resumo, Galicia leva anos tentando consolidar un novo modelo de gobernanza económica baseado no autogoberno, a responsabilidade e a transparencia. Este novo modelo de gobernanza require unha aplicación continuada no tempo e un proceso de mellora continua nos proceso de orzamentación, definición de indicadores, avaliación e transparencia e rendición de contas Os instrumentos básicos para desenvolvelo son a planificación estratéxica, a elaboración e implementación dos orzamentos e a avaliación dos resultados.

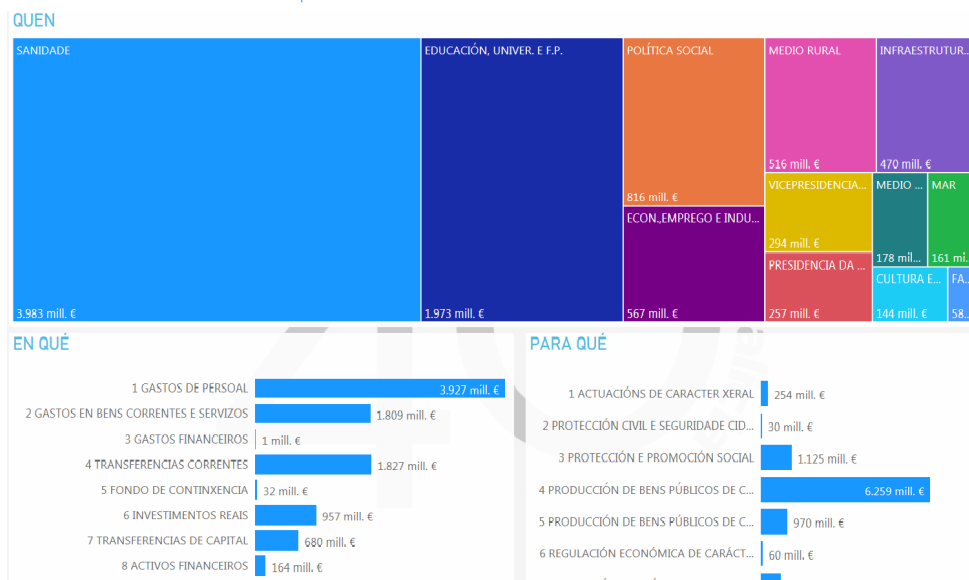
Gráfico 11. Resumo dos indicadores de seguimento do PEG por obxectivo estratéxico

Por iso aproveitando o 40 aniversario dos primeiros orzamentos da Xunta de Galicia, abriremos unha páxina web, www.conselleriadefacenda.es/orzamentos2020, que pretende afondar na transparencia das contas autonómicas, no que queremos que sexa un orzamento cidadán dixital que permita dun xeito sinxelo e accesible a calquera persoa interesada coñecer as principais magnitudes das contas de Galicia, dende os diferentes

recursos e empregos dos mesmos, ao destino deses empregos tanto pola súa finalidade como polo servizo que disporá dese recurso para desenvolver as súas políticas de gasto.

Gráfico 12. Imaxe do análise dinámica do orzamento da nova web

Outra novidade salientable nestes Orzamentos é o informe dende a perspectiva de infancia e adolescencia. Este documento identifica e cuantifica as partidas dos Orzamentos autonómicos vencelladas á garantía dos dereitos nos termos do Comité dos Dereitos do Neno (CDN), e debe servir para informar, avaliar e tomar de decisións no que atinxe ás actuacións de gasto relacionadas coa infancia.

Dos fitos que alentaron a elaboración dos Orzamentos Xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para 2020, como o primeiro paso para as futuras orzamentacións en clave de infancia, compre sinalar os seguintes:

A axenda 2030, impulsada pola Organización das Nacións Unidas, que en 2015 estableceu dezasete obxectivos de desenvolvemento sostible a acadar nos próximos anos, dentro dos que algúns tratan de potenciar os dereitos da infancia e mocidade, deseñando programas específicos orientados a erradicar a pobreza, garantir unha boa saúde, acadar unha educación de calidade e, entre outros, reducir a desigualdade.

A publicación en 2016 da Observación Xeral Número 19 sobre a Elaboración dos Orzamentos Públicos para facer efectivos os dereitos dos nenos, con motivo da celebración dos vinte e cinco anos da aprobación da Convención sobre os Dereitos dos nenos por Nacións Unidas, que detectou debilidades no financiamento das políticas públicas orientadas á infancia, o que supón ineficacia e pode non garantir os devanditos dereitos.

Polo que respecta ás competencias do Goberno de Galicia, a Dirección de Familia Infancia e Dinamización Demográfica, dependente da Consellería de Política Social, a través, aprobou a Estratexia Galega para a Infancia e a Adolescencia 2020 (EGIA 2020), con liñas estratéxicas que abranguen dende a promoción dos dereitos e a participación dos nenos e mozos dende unha óptica activa, ata a mellora da calidade do sistema e práctica institucional en materia de infancia e mocidade.

O anteriormente descrito levou á elaboración dun Informe do impacto orzamentario na infancia e na adolescencia que permitise cualificar o noso orzamento como a ferramenta ideal para lograr a protección, incremento e mellora da eficacia e eficiencia dos recursos destinados aos nenos e nenas, sendo preciso, por parte da Xunta, dun procedemento consensuado para a identificación, ponderación e categorización do gasto en infancia nos Orzamentos da Comunidade Autónoma de Galicia, traballo coordinado polas consellerías de Política Social e Facenda, pero no que teñen participado activamente todas as consellerías.

Os dereitos aos que se fai referencia, seguindo a clasificación da CDN son os seguintes:

Dereito á supervivencia.

Dereito ó desenvolvemento pleno.

Dereito á protección.

Dereito á información.

Dereito a outros bens públicos.

O emprego do orzamento como ferramenta para a análise do cumprimento sobre o compromiso asumido por Galicia, como parte da CDN para facer efectivos os dereitos dos nenos, considerando neste caso como nenos ós menores de dezoito anos, a través dos distintos proxectos de gasto, parte dun primeiro informe interno elaborado en paralelo co orzamento para 2019 e permitiu coñecer a porcentaxe de gasto público, que dalgún xeito afecta á infancia, en cada un dos proxectos orzamentarios analizados; o dereito ou dereitos que se protexen ou garanten con dito gasto, tanto dende a perspectiva do menor coma individuo, como formando parte dun entorno, familiar ou social; tamén permitiu coñecer se dito gasto esixe a presenza do menor per se para que teña lugar a súa execución, ou é necesaria a presenza de adultos, ou, incluso, que se poida executar un gasto sen a presenza dos menores como grupo de idade, senón como parte da sociedade no seu conxunto, como son os realizados a través dos bens públicos, cuxo obxectivo é o benestar común de todos os galegos e galegas, e por tanto tamén dos menores como parte da nosa sociedade.

Este informe inclúese por primeira vez na serie violeta dos Orzamentos Xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2020.

CONTORNA ECONÓMICA

II. CONTORNA ECONÓMICA

II.1. O CONTEXTO INTERNACIONAL

As previsións elaboradas a principios de ano polos principais organismos internacionais, Fondo Monetario Internacional (FMI), Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos (OCDE) e Comisión Europea, apuntaban a un menor dinamismo da economía mundial para o período 2019-2020. Os indicadores máis recentes sinalan un debilitamento máis acusado do previsto, debido principalmente ao agravamento das tensións comerciais e á desaceleración de China e outras economías emerxentes. As previsións máis recentes, as da OCDE, reflicten este empeoramento da economía mundial nos últimos meses. Antes do verán, os tres organismos prevían un crecemento do 3,2% en 2019, inferior ao dos anos anteriores, e un maior dinamismo no ano 2020. A OCDE revisou á baixa a previsión para este ano en tres décimas, ata o 2,9%. A previsión de crecemento para o 2020 roldaba o 3,5% e na actualidade a OCDE estima un incremento do 3,0%.

A información máis recente apunta, polo tanto, a unha desaceleración da economía mundial, afectada por unha confluencia de factores adversos como as tensións comerciais e xeopolíticas e as dúbidas sobre o formato de saída do Reino Unido da Unión Europea. A desaparición destes factores adversos reduciría a incerteza actual e repercutiría nunha melloría na economía mundial.

Cadro 2: Previsións macroeconómicas

Previsións macroeconómicas. PIB Volume. Taxas de variación interanual en %						
	FMI (xullo 2019)		OCDE (setembro 2019)		Comisión Europea (xullo 2019) ⁽³⁾	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
PIB Mundial	3,2	3,5	2,9	3,0	3,2	3,5
Área Euro ⁽¹⁾	1,3	1,6	1,1	1,0	1,2	1,4
Francia	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,4
Alemaña	0,7	1,7	0,5	0,6	0,5	1,4
Italia	0,1	0,8	0,0	0,4	0,1	0,7
Portugal ⁽¹⁾⁽²⁾	1,7	1,5	1,8	1,9	1,7	1,7
España ⁽¹⁾	2,3	1,9	2,2	1,9	2,3	1,9
Reino Unido	1,3	1,4	1,0	0,9	1,3	1,3
Estados Unidos	2,6	1,9	2,4	2,0	2,4	1,9
Xapón	0,9	0,4	1,0	0,6	0,8	0,6
Marrocos ⁽¹⁾⁽²⁾	3,2	3,8	--	--	--	--
México	0,9	1,9	0,5	1,5	1,9	2,3
Brasil	0,8	2,4	0,8	1,7	1,9	2,4
China	6,2	6,0	6,1	5,7	6,2	6,0
India	7,0	7,2	5,9	6,3	7,1	7,3
Comercio mundial de bens e servizos	2,5	3,7	--	--	--	--

Fontes: FMI, OCDE e Comisión Europea

(1) A OCDE elabora previsións da Área Euro constituída por 17 países. A actualización de setembro non inclúe a Portugal, España e Marrocos

(2) A actualización de xullo do FMI non inclúe previsións para Portugal e Marrocos

(3) A actualización de xullo da Comisión Europea só inclúe os países da Unión Europea. Para o resto de países as previsións son de maio

Utilizando como fonte de información a OCDE, as economías avanzadas¹ mostran sinais de desaceleración, cun comportamento diferenciado entre os principais países: Estados Unidos crecerá un 2,4% en 2019, cinco décimas menos que o ano anterior, e un 2,0% no ano 2020. Para a zona euro prevese unha moderación no seu crecemento, 1,1% en 2019, oito décimas menos que no ano anterior, e 1,0% en 2020. Para Reino Unido o crecemento previsto en 2019 é do 1,0%, unha décima menos que no ano anterior, e no 2020 do 0,9%, mais as condicións da saída Unión Europea serán determinantes no futuro da economía británica. A debilidade da economía xaponesa manterase nos dous anos, con incrementos do 1,0% en 2019 e 0,6% no ano seguinte. Entre as economías emerxentes e desenvolvidas¹ destaca a recesión en Turquía en 2019, -0,3%, que se recuperaría no ano seguinte, cun crecemento do 1,6% e China, que reducirá gradualmente o seu crecemento, con taxas do 6,1% en 2019, cinco décimas menos que no ano anterior, e do 5,7% en 2020.

Para o ano 2019, comparando as últimas estimacións elaboradas polos tres organismos coas estimacións previas e se consideramos unicamente as principais economías, os

1

Rusia, China, India, Indonesia, Malasia, Brasil, México, Arxentina, países de África e de Oriente Medio e subsaharianos forman este grupo

novos prognósticos sinalan a contracción da economía mundial nun contexto de elevada incerteza. As previsións máis recentes, as da OCDE, cuantifican en tres décimas o empeoramento da economía global nos últimos meses, dun crecemento do 3,2% previsto en maio ao 2,9% de setembro.

A incerteza sobre as tensións comerciais e xeopolíticas afecta tanto as economías avanzadas como as emerxentes. A OCDE revisou á baixa as previsións de crecemento de Estados Unidos en catro décimas, do 2,8% previsto en maio ao 2,4% en setembro, para a área euro a revisión foi de unha décima, do 1,2% ao 1,1%; tamén reduce o crecemento de Reino Unido e das principais economías emerxentes.

Cadro 3: Variación das previsións.

Previsións 2019. PIB Volume. Taxas de variación interanual en %						
	FMI		OCDE		Comisión Europea	
	Abril	Xullo	Maio	Setembro	Febreiro	Xullo ⁽³⁾
PIB Mundial	3,3	3,2	3,2	2,9	3,5	3,2
Área Euro ⁽¹⁾	1,3	1,3	1,2	1,1	1,9	1,2
Francia	1,3	1,3	1,3	1,3	1,6	1,3
Alemaña	0,8	0,7	0,7	0,5	1,8	0,5
Italia	0,1	0,1	0,0	0,0	1,2	0,1
Portugal ⁽¹⁾⁽²⁾	1,7	1,7	1,8	1,8	1,8	1,7
España ⁽¹⁾	2,1	2,3	2,2	2,2	2,2	2,3
Reino Unido	1,2	1,3	1,2	1,0	1,2	1,3
Estados Unidos	2,3	2,6	2,8	2,4	2,6	2,4
Xapón	1,0	0,9	0,7	1,0	1,0	0,8
Marrocos ⁽¹⁾⁽²⁾	3,2	3,2	--	--	--	--
México	1,6	0,9	1,6	0,5	2,5	1,9
Brasil	2,1	0,8	1,4	0,8	1,9	1,9
China	6,3	6,2	6,2	6,1	6,2	6,2
India	7,3	7,0	7,2	5,9	7,5	7,1
Comercio mundial de bens e servizos	3,4	2,5	--	--	--	--

Fontes: FMI, OCDE e Comisión Europea

(1) A OCDE elabora previsións da Área Euro constituída por 17 países. A actualización de setembro non inclúe a Portugal, España e Marrocos

(2) A actualización de xullo do FMI non inclúe previsións para Portugal e Marrocos

(3) A actualización de xullo da Comisión Europea só inclúe os países da Unión Europea. Para o resto de países as previsións son de maio

Para o 2020, a OCDE prevé unha lixeira melloría da economía, cun crecemento do 3,0%, aínda que revisou á baixa as previsións dos principais países respecto das estimacións anteriores.

Cadro 4: Variación das previsións

Previsións 2020. PIB Volume. Taxas de variación interanual en %						
	FMI		OCDE ⁽¹⁾		Comisión Europea	
	Abril	Xullo	Maio	Setembro	Febreiro	Xullo ⁽³⁾
PIB Mundial	3,6	3,5	3,4	3,0	3,5	3,5
Área Euro ⁽¹⁾	1,5	1,6	1,4	1,0	1,7	1,4
Francia	1,4	1,4	1,3	1,2	1,6	1,4
Alemaña	1,4	1,7	1,2	0,6	1,6	1,4
Italia	0,9	0,8	0,6	0,4	1,3	0,7
Portugal ⁽¹⁾⁽²⁾	1,5	1,5	1,9	1,9	1,7	1,7
España ⁽¹⁾	1,9	1,9	1,9	1,9	2,0	1,9
Reino Unido	1,4	1,4	1,0	0,9	1,2	1,3
Estados Unidos	1,9	1,9	2,3	2,0	1,9	1,9
Xapón	0,5	0,4	0,6	0,6	0,5	0,6
Marrocos ⁽¹⁾⁽²⁾	3,8	3,8	--	--	--	--
México	1,9	1,9	2,0	1,5	2,4	2,3
Brasil	2,5	2,4	2,3	1,7	2,3	2,4
China	6,1	6,0	6,0	5,7	5,9	6,0
India	7,5	7,2	7,4	6,3	7,5	7,3
Comercio mundial de bens e servizos	3,9	3,7	--	--	--	--

Fontes: FMI, OCDE e Comisión Europea

(1) A OCDE elabora previsións da Área Euro constituída por 17 países. A actualización de setembro non inclúe a Portugal, España e Marrocos

(2) A actualización de xullo do FMI non inclúe previsións para Portugal e Marrocos

(3) A actualización de xullo da Comisión Europea só inclúe os países da Unión Europea. Para o resto de países as previsións son de maio

Nos seguintes parágrafos detállanse estas previsións para os principais países da economía mundial e cos que mantemos relacións comerciais e que, polo tanto, teñen unha maior influencia na economía galega. Estes países son Estados Unidos, Xapón, China, India, os principais da zona euro, Reino Unido e Marrocos. Para o seguimento dos países utilízanse principalmente os datos da Comisión Europea, e comentaranse as principais discrepancias coas previsións do FMI e as da OCDE.

As proxeccións reflicten que a expansión económica na zona euro continuará no período 2019-2020, aínda que ralentizará o seu crecemento. Os factores que favorecen o crecemento económico manteranse nos próximos anos aínda que o seu efecto irase reducindo: malia unha política monetaria acomodaticia e uns tipos de interese baixos, a perda de confianza ante as tensións comerciais e xeopolíticas internacionais podería afectar á inversión empresarial; o emprego seguirá crescendo pero a menor ritmo e, xunto cun incremento salarial, sostará o consumo privado; que se solucionen os problemas que afectan á economía mundial incidirá na mellora das exportacións da zona euro. En 2019 a previsión de crecemento da zona euro estaría en torno ao 1,3% do FMI e o 1,1% da

OCDE; en 2020 a OCDE é o único organismo que prevé menor crecemento que no ano anterior, 1,0%.

Por países dentro da zona euro, as perspectivas da Comisión Europea para 2019 reflicten a desaceleración das principais economías: Francia crecería un 1,3% en 2019 fronte ao 1,7% en 2018, Alemaña pasaría do 1,5% en 2018 ao 0,5% en 2019, Italia crecería o 0,1%, seis décimas menos que o ano anterior (0,7%) e Portugal reduciría o crecemento do 2,1% en 2018 ao 1,7% en 2019. As previsións de crecemento para España² tamén son inferiores ás do ano anterior, do 2,6% en 2018 ao 2,3% en 2019. As previsións do FMI para 2019 difiren das da Comisión Europea para Alemaña (0,7%), mentres que coinciden para as outras catro economías. As previsións da OCDE coinciden coas da Comisión Europea para Francia e Alemaña, son máis optimistas para Portugal (1,8%), mentres que prognostican un menor crecemento de Italia (0,0%) e España (2,2%).

As previsións para 2020 da Comisión Europea amosan unha recuperación nas principais economías da área euro respecto do ano anterior. Segundo estas previsións, a economía española sería a única que moderaría o seu crecemento (catro décimas, ata o 1,9%) en 2020, aínda que seguirá a ser a economía que máis creza, seguida de Portugal, que se manterá estable no 1,7%. A maior reactivación darase en Alemaña, que pasará dun crecemento do 0,5% en 2019 ao 1,4% en 2020, por unha redución do impacto na economía das perturbacións no sector automobilístico. Italia e Francia tamén rexistrarán un maior incremento, 0,7% e 1,4% respectivamente. As previsións do FMI coinciden coas da Comisión para Francia e España, melloran a previsión para Alemaña (1,7%) e Italia (0,8%) e reducen o crecemento de Portugal (1,5%). As previsións da OCDE empeoran as perspectivas da Comisión para Francia, Alemaña e Italia, mentres son máis optimistas con Portugal (1,9%) e coinciden para España³.

No principal país da UE que queda fóra da zona euro, o Reino Unido, todos os organismos sinalan a incerteza na evolución da súa economía, xa que as condicións da saída da Unión Europea serán determinantes. A Comisión Europea indica que as súas proxeccións están baseadas en supostos técnicos nos que se manteñen as mesmas relacións comerciais entre o Reino Unido e a Unión Europea. Prevé un crecemento do 1,3% nos dous anos, unha décima menos que en 2018 (1,4%). As previsións do FMI coinciden coas da Comisión en 2019 e unha mellora o ano seguinte (1,4%). O escenario máis pesimista preséntao a OCDE, cun crecemento do 1,0% en 2019, e unha décima menos en 2020 (0,9%).

En Estados Unidos, todos os organismos prevén un menor crecemento que no ano 2018, na medida na que se atenúen os efectos dos estímulos fiscais. A previsión para o ano 2019 oscila entre o 2,6% do FMI e o 2,4% da Comisión Europea e da OCDE. No ano

² O INE difundiu en setembro a Revisión Estatística 2019 das contas económicas anuais e trimestrais; como consecuencia desta revisión, o PIB medrou un 2,4% en 2018, dúas décimas menos que as estimacións anteriores, baixo as cales se realizaron as previsións.

³ A actualización da OCDE de setembro non inclúe previsións para España e Portugal.

2020, o crecemento será inferior ao do ano precedente, entre o 2,0% da OCDE e o 1,9% previsto polo FMI e a Comisión Europea.

En Xapón as últimas previsións manteñen un débil crecemento desta economía nos dous próximos anos; a previsión para o ano 2019 varía entre o 1,0% da OCDE e o 0,8% da Comisión Europea; os tres organismos coinciden en que no ano 2020 o crecemento será menor, entre o 0,4% do FMI e o 0,6% da OCDE e da Comisión Europea.

O impacto das tensións comerciais con Estados Unidos reflíctese no crecemento da economía china que, malia os estímulo fiscais e monetarios para contrarrestar estes efectos, reduce o seu crecemento, aínda que seguirá sendo sólido. Os tres organismos aproxímanse nas súas previsións para 2019, cun incremento entre o 6,1% e o 6,2%; para 2020 a OCDE baixou en setembro as súas perspectivas, do 6,0% (coas que coincidía cos outros dos organismos) ata o 5,7%. As previsións para India indican que continuará o vigor desta economía, nas previsións de primavera os prognósticos eran de taxas superiores ao 7% segundo os tres organismos. A OCDE ven de revisar á baixa as súas previsións, do 7,2% ata o 5,9% en 2019 e do 7,4% ata o 6,3% en 2020.

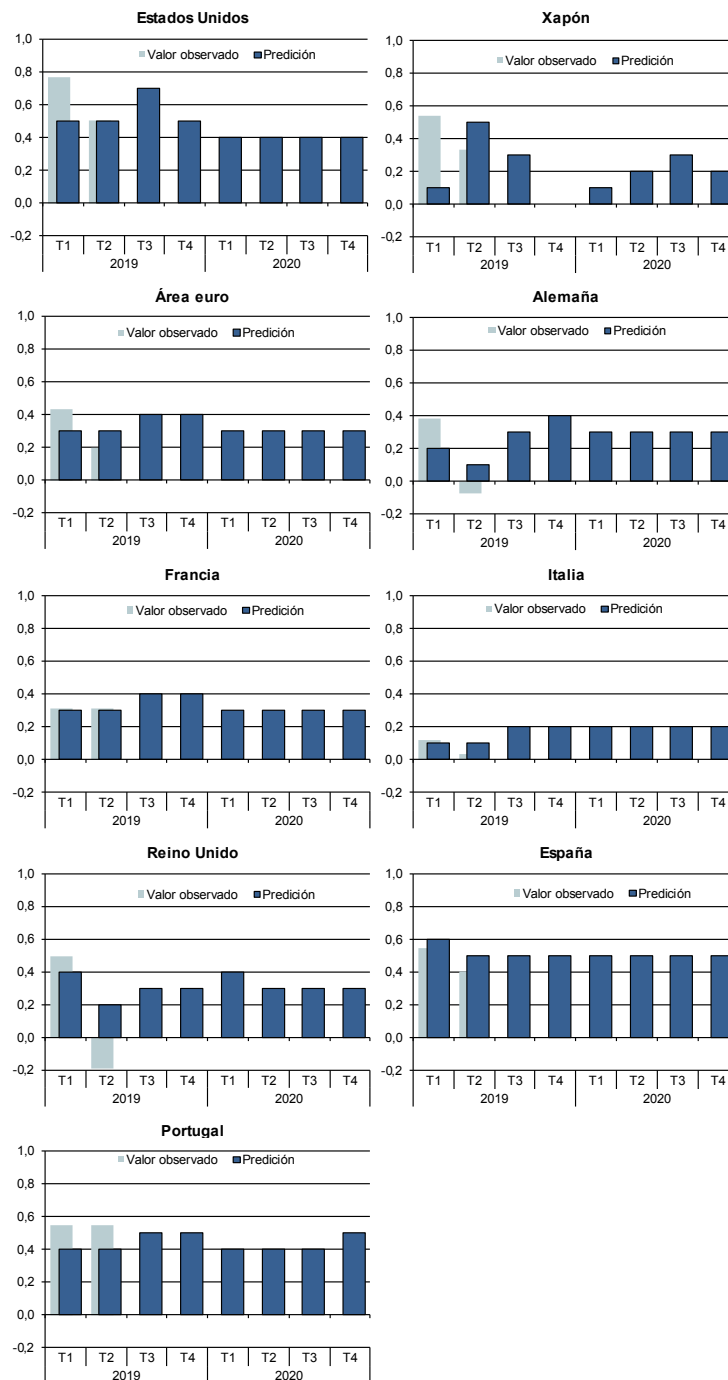
Utilizando os datos do FMI, a economía de Marrocos, continuará a senda expansiva, cun crecemento no ano 2019 do 3,2% (unha décima máis que no ano anterior) e do 3,8% en 2020.

A Comisión Europea tamén ofrece, nas súas previsións de maio, o perfil dos crecementos trimestrais e anuais. Os seguintes gráficos presentan o crecemento intertrimestral e interanual previsto e o observado para as principais economías europeas, Estados Unidos e Xapón para os anos 2019 e 2020.

En termos intertrimestrais obsérvase que, en xeral, o valor observado no primeiro trimestre superou o foi similar ao valor previsto, o que non ocorre na maioría das economías no segundo trimestre, no que compre destacar as taxas negativas de Alemaña e Reino Unido.

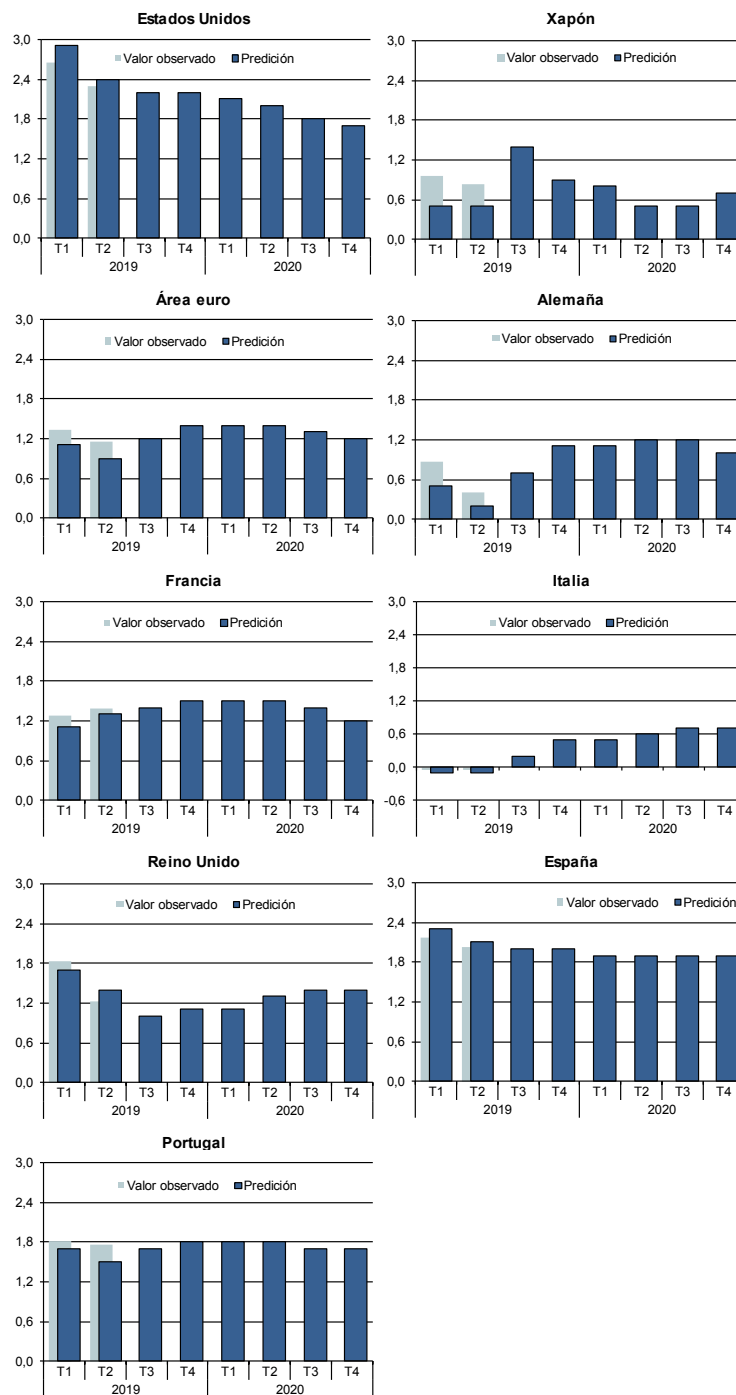
En termos interanuais os países da área do euro tiveron un mellor comportamento que o previsto pola Comisión Europea, agás España (as previsións da Comisión Europea elaboráronse antes da revisión estatística 2019 que revisou á baixa o crecemento do PIB). A economía estadounidense amosa un menor dinamismo nos dous primeiros trimestres do esperado, mentres que a economía xaponesa supera ás expectativas. En termos de taxas interanuais obsérvase como, en xeral, as previsións eran máis optimistas do que sucedeu realmente.

Gráfico 13. Previsións PIB intertrimestral 2019 e 2020

Fonte: Comisión Europea

Gráfico 14. Previsións PIB interanual 2019 e 2020

Fonte: Comisión Europea

II.2. ECONOMÍA ESPAÑOLA

A economía española mantén unha senda expansiva nos últimos anos, encadeando cinco anos consecutivos de crecemento. España está a crecer por riba da media dos países europeos, e nun contexto de progresiva desaceleración da economía mundial, moderará o seu crecemento nos próximos anos.

Os datos macroecómicos de España reflecten un crecemento sólido e sostido, acadando dezanove trimestres consecutivos taxas superiores ao 2,0%. Como xa se indicou anteriormente, o INE difundiu en setembro a contabilidade nacional anual e trimestral onde se actualizou a información estrutural dispoñible e se revisaron as fontes e os métodos de estimación. Esta revisión supuxo una redución no PIB nacional nos últimos anos, que tamén afectou as estimacións dos dous primeiros trimestres de 2019. Segundo os datos publicados a finais de setembro, o PIB rexistrou un incremento intertrimestral no segundo trimestre de 2019 do 0,4%, unha décima inferior ao do trimestre anterior. En termos de taxa interanual, o crecemento foi do 2,0%, dúas décimas menor que no trimestre precedente.

Desde a óptica da demanda, a expansión nos últimos anos da economía española baseouse principalmente na demanda interna. O consumo privado veuse fortalecido pola mellora no emprego. O empuxe da inversión veu determinado polas condicións financeiras favorables, o aumento do consumo e a menor débeda das sociedades non financeiras.

Analizando o crecemento do PIB no ano 2018, pódese observar unha achega positiva da demanda interna, 2,6 puntos porcentuais, inferior á do ano anterior, e unha contribución negativa do sector exterior, -0,3 puntos porcentuais. No dous primeiros trimestres do ano, obsérvase un menor dinamismo da demanda interna e unha contribución positiva do sector exterior, cun aumento das exportacións e unha caída das importacións.

Cadro 5: España. Componentes do PIB polo lado da demanda.

España. Demanda. Índices de volume. Referencia 2015								
Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación anual e interanual (%)								
Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Gasto en consumo final	2,5	1,9	2,3	2,0	1,7	1,4	1,3	1,0
-Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	3,0	1,8	2,5	2,1	1,6	1,2	1,0	0,6
-Gasto en consumo final das AAPP	1,0	1,9	1,6	1,7	1,9	2,2	2,2	2,2
Formación bruta de capital	5,6	6,1	5,7	8,4	6,1	4,4	4,6	1,2
Demanda interna (en termos nacionais) ⁽¹⁾	3,0	2,6	2,9	3,1	2,5	2,0	1,9	1,0
Exportacións de bens e servizos	5,6	2,2	4,0	3,1	1,6	0,1	0,3	2,2
Importacións de bens e servizos	6,6	3,3	4,7	6,3	2,5	-0,3	-0,4	-0,7
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	2,9	2,4	2,8	2,3	2,2	2,1	2,2	2,0

⁽¹⁾ Achega ao crecemento do PIB pm.

Fonte: Contabilidad nacional trimestral (INE)

Entre os compoñentes da demanda interna, o consumo privado aumentou un 1,8% no ano 2018, favorecido polo continuo incremento do emprego; no que vai de ano obsérvase un consumo máis moderado, cun crecemento no segundo trimestre do 0,6%, catro décimas inferior ao do trimestre anterior.

A formación bruta de capital mantivo un forte dinamismo no ano 2018, cun incremento do 6,1%, cinco décimas máis que no ano anterior. No segundo trimestre de 2019, o empeoramento é importante, cunha taxa do 1,2%, inferior en 3,4 puntos á do trimestre precedente.

As exportacións españolas vense afectadas pola situación económica mundial; as tensións comerciais e a incerteza inciden no comercio de bens e servizos. O crecemento medio no ano 2018 foi do 2,2%, 3,4 puntos menor que o do ano anterior. No segundo trimestre de 2019 as exportacións aumentaron un 2,2% respecto ao mesmo trimestre do ano anterior, case dous puntos máis que no trimestre anterior.

As importacións creceron por riba das exportacións no ano 2018, o que tamén ocorría en 2017, cunha taxa do 3,3%, 3,3 puntos inferior á do ano anterior; no segundo trimestre de 2019 rexistran unha caída do 0,7%.

Dende a perspectiva da oferta e a nivel de agregado, no ano 2018 o sector primario e a construción mostraron maior dinamismo que no ano anterior mentres que a industria diminuíu a actividade e os servizos moderaron o seu crecemento.

No que vai de ano, a construción e os servizos sosteñen o avance da economía, mentres que o deterioro da actividade é máis acusado nas ramas agrarias e industriais.

Cadro 6: España. Componentes do PIB polo lado da oferta.

España. Oferta. Índices de volume. Referencia 2015								
Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación anual e interanual (%)								
Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	-3,0	5,9	5,9	7,8	3,0	6,9	0,0	-4,6
Industria	3,1	-0,4	0,4	-0,3	-0,2	-1,5	-0,7	0,2
- Industria manufactureira	4,9	0,7	1,7	1,2	0,2	-0,3	-0,1	-0,3
Construción	4,9	5,7	5,0	5,5	6,2	5,9	6,4	5,2
Servizos	2,9	2,7	3,0	2,5	2,6	2,7	2,9	2,8
Impostos netos sobre os produtos	2,8	1,2	2,4	1,5	0,8	0,0	-0,5	-0,4
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	2,9	2,4	2,8	2,3	2,2	2,1	2,2	2,0

Fonte: Contabilidad nacional trimestral (INE)

O sector primario rexista unha caída do 4,6% no segundo trimestre, logo de manterse estable no primeiro.

O valor engadido bruto das ramas industriais aumenta un 0,2% no segundo trimestre, unha mellora de nove décimas respecto do trimestre precedente; dentro destas, a industria manufactureira continúa retrocedendo, un -0,3%, despois do -0,1% do primeiro trimestre.

A construción mantén un crecemento robusto malia perda de vigor no segundo trimestre, 5,2% fronte a 6,4% no trimestre precedente.

Por último, o dinamismo do sector servizos continúa neste ano, cunha taxa no segundo trimestre do 2,8%, unha décima menos que no trimestre anterior.

O emprego, medido en postos de traballo equivalentes a tempo completo, aumentou no ano 2018 un 2,5%, tres décimas menos que no ano anterior. Esta evolución supón un incremento neto de 443 mil empregos equivalentes a tempo completo nun ano. A construción é o único dos grandes sectores que rexista un maior crecemento que no ano anterior.

No que vai de 2019, estanse a perder postos de traballo nas ramas agraria e pesqueira mentres que os outros grandes sectores seguen creando emprego; o postos de traballo equivalentes a tempo completo aumentaron un 1,4% na industria o segundo trimestre, catro décimas máis que no trimestre anterior, na construción o incremento foi do 5,0% aínda que cunha redución significativa respecto do trimestre precedente (10,2%) e nos servizos o emprego creceu un 2,7%, unha décima máis que no primeiro trimestre.

O número de horas efectivamente traballadas polas persoas ocupadas na economía aumentaron un 2,6% no ano 2018, superando en sete décimas o crecemento do ano

anterior; no segundo trimestre de 2019 apréciase una perda de intensidade nas horas traballadas, cun aumento do 1,3%, a taxa máis baixa nos últimos anos. As horas traballadas diminúen no sector primario e na industria no segundo trimestre; na construción e nos servizos o incremento é inferior ao do trimestre anterior.

Con este crecemento da actividade e do emprego, a produtividade aparente por posto de traballo equivalente en 2018 diminúe en dúas décimas, dende o 0,0% de 2017 ata o -0,2% de 2018, e a produtividade por hora traballada pasa do 0,9% ao 0,2%.

Cadro 7. Variación trimestral dos postos de traballo

España. Postos de traballo equivalentes a tempo completo								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación anual e interanual (%)</i>								
	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	2,9	0,0	0,6	0,0	-0,7	0,0	-0,4	-1,6
Industria	3,1	1,9	3,2	2,6	1,5	0,4	1,0	1,4
- Industria manufactureira	3,7	2,0	3,6	2,9	1,5	0,2	1,0	1,4
Construción	6,2	8,2	7,1	7,6	7,8	10,4	10,2	5,0
Servizos	2,5	2,3	2,2	2,1	2,3	2,5	2,6	2,7
POSTOS DE TRABAJO EQUIVALENTES A TEMPO COMPLETO	2,8	2,5	2,6	2,4	2,5	2,7	2,7	2,5

Fonte: Contabilidad nacional trimestral (INE)

Estes datos do segundo trimestre de 2019 confirman unha perda do vigor da economía española en relación cos anos precedentes. As previsións dos principais organismos internacionais que se mostraban no apartado anterior xa prognosticaban en primavera que a economía española moderaría o seu crecemento respecto dos anos anteriores, máis os datos da contabilidade nacional trimestral avanza que a economía española está a crecer por debaixo do previsto fai uns meses⁴. Nos gráficos anteriores sobre as previsións da Comisión Europea obsérvase como, tanto en termos interanuais como intertrimestrais, as taxas previstas de crecemento do PIB para os dous primeiros trimestres do ano eran unha décima superior ao valor finalmente rexistrado.

As previsións do Banco de España son as máis recentes e as únicas que recollen a revisión na contabilidade nacional anual. Estas previsións revisaron á baixa o crecemento da economía española respecto das previsións anteriores. Para o ano 2019 o Banco de España prevé un crecemento do 2,0%, catro décimas menos do que proxectaba en xuño; tamén reduce o crecemento para 2020 ata o 1,7%.

4

A revisión estatística 2019 da contabilidade nacional limita a comparabilidade entre a evolución actual e a utilizada na elaboración das previsións.

A situación internacional afecta á confianza dos fogares e das empresas, o que reduciría a demanda interna, aínda que continuará sendo o moto do crecemento. O sector exterior contribuirá en 0,6 puntos no ano 2019 mentres que no ano 2020 será case neutral.

No seguinte cadro presentamos as estimacións de crecemento da economía española previstas para os anos 2019 e 2020 polo Goberno, o Banco de España, a Comisión Europea, o FMI e a OCDE.

Cadro 8. España. Previsións macroeconómicas

Previsións macroeconómicas. España. TVA (%)									
	2019					2020			
	Ministerio Economía (abril 2019)	Banco de España (setembro 2019)	CE (maio 2019)	FMI (abril 2019)	OCDE (maio 2019)	Ministerio Economía (abril 2019)	Banco de España (setembro 2019)	CE (maio 2019)	FMI (abril 2019)
PIB por componentes de demanda									
Gasto en consumo final nacional de fogares ⁽¹⁾	1,9	1,0	1,9	2,0	1,7	1,6	1,3	1,6	1,7
Gasto en consumo final nacional das AAPP.	1,9	1,8	1,7	1,7	1,9	1,5	1,3	1,5	0,8
Formación bruta de capital fixo	4,0	2,3	3,6	2,9	3,8	3,5	3,4	2,9	2,7
Demanda nacional ⁽²⁾	2,3	1,4	2,2	2,2	2,2	1,9	1,7	1,8	1,7
Exportacións de bens e servizos	2,7	2,2	2,3	2,5	0,8	2,8	3,0	2,9	3,5
Importacións de bens e servizos	3,1	0,5	2,7	2,7	0,6	2,9	3,2	3,0	3,2
Saldo exterior ⁽³⁾	-0,1	0,6	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Produto interior bruto	2,2	2,0	2,3*	2,3*	2,2	1,9	1,7	1,9	1,9
Produto interior bruto nominal	3,9	--	3,7	3,6	3,1	3,6	--	3,6	3,5
Mercado de traballo									
Emprego equivalente a tempo completo	2,1	1,8	2,0	1,6	2,3	1,8	1,3	1,7	0,6
Taxa de paro	13,8	14,1	13,5	14,2	13,8	12,3	13,2	12,2	14,1

(1) Inclúe ás ISFLSF

(2) En Ministerio de Economía, Banco de España e Comisión Europea: Achega ao crecemento do PIB

(3) Achega ao crecemento do PIB

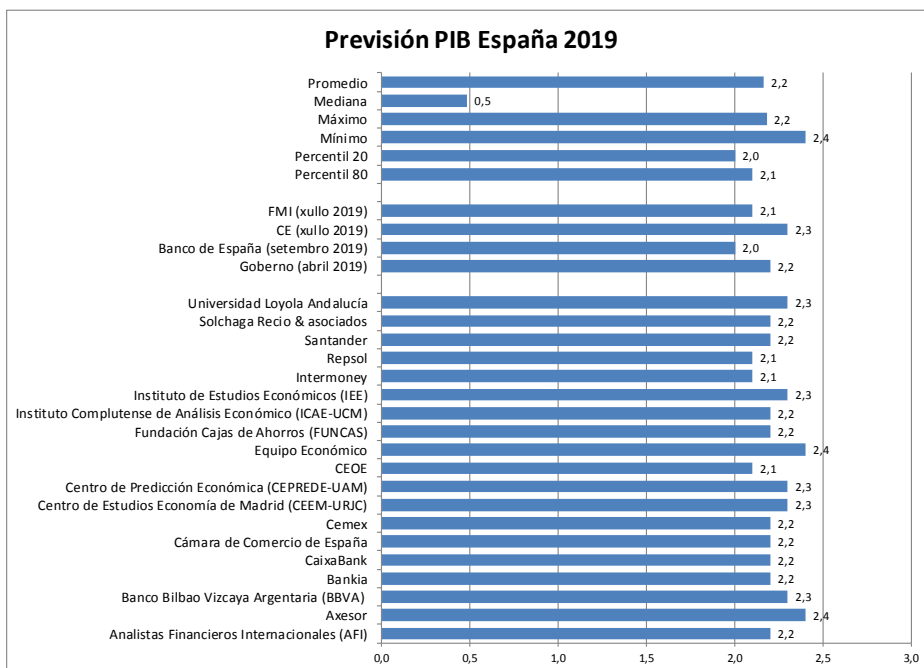
(*) Actualización das previsións en xullo

Fonte: Ministerio de Economía y empresa, Banco de España, Comisión Europea, OCDE e FMI

No que respecta á taxa de paro, as previsións máis optimistas para 2019 corresponden á Comisión Europea, cunha taxa de paro do 13,5%; o FMI prognostica a taxa máis elevada, 14,2%, o Banco de España prevé un 14,1% e os outros dous organismos coinciden nun 13,8%. Con estas previsións, a taxa de paro diminuiría entre 1,1 e 1,8 puntos con respecto ao ano anterior. Para o ano 2020 a previsión do FMI é a máis desfavorable, 14,1%, mentres que a Comisión Europea prevé a taxa máis baixa, 12,2%. Con estas estimacións, o descenso máis acusado na taxa no ano 2020 sería o do Goberno, 1,5 puntos, mentres o FMI rebaixaría 0,2 puntos.

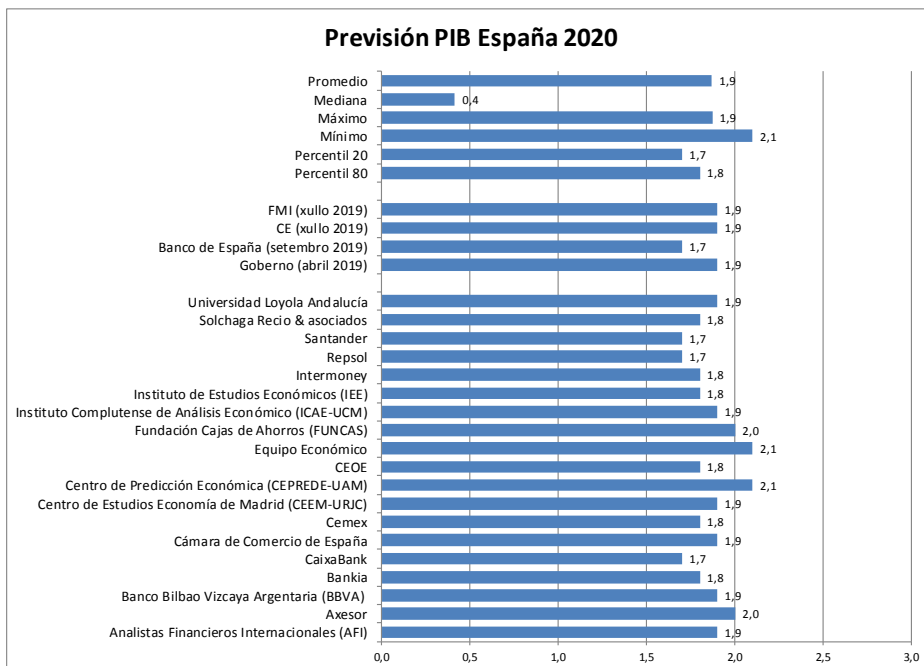
Ademais das previsións dos organismos públicos nacionais e internacionais, FUNCAS elabora un panel de previsións mediante a realización de enquisas entre 19 servizos de análise españois. A estimación de consenso dos organismos privados (anterior á Revisión estatística 2019 do INE) sitúa o crecemento da economía española nun 2,2% en 2019 e un 1,9% no ano 2020.

Gráfico 15. España. Previsión PIB 2019.

Fonte: Funcas, OCDE, FMI, Comisión Europea, Ministerio de Economía e Banco de España

Gráfico 16. España. Previsión PIB 2020.

Fonte: Funcas, OCDE, FMI, Comisión Europea, Ministerio de Economía e Banco de España

II.3. ECONOMÍA GALEGA

Os datos máis recentes⁵ sobre a economía galega manifestan un crecemento sostido nos últimos anos. Non obstante, na primeira metade do ano obsérvase unha ralentización; logo de case catro anos con taxas interanuais superiores ao 2,5%, no segundo trimestre de 2019, o PIB galego medrou un 2,0%. A taxa intertrimestral neste trimestre foi do 0,3%, inferior á dos trimestres anteriores. A continuación detállase o comportamento da economía galega no segundo trimestre do ano comparado co primeiro para mostrar a tendencia a curto prazo da mesma.

Cadro 9. Galicia. Evolución económica recente

Galicia. Produto interior bruto								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario</i>								
	2016	2017	2017				2018	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Variación interanual	3,1	3,1	3,0	3,2	3,1	3,1	3,1	2,8
Variación intertrimestral	--	--	0,6	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

Demanda

A economía galega mantivo un crecemento equilibrado nos últimos anos, con achegas positivas tanto da demanda interna como da externa desde mediados do ano 2014. Porén, no ano 2018 a demanda externa veuse afectado pola atonía do comercio mundial e da actividade industrial (principalmente do sector da automoción).

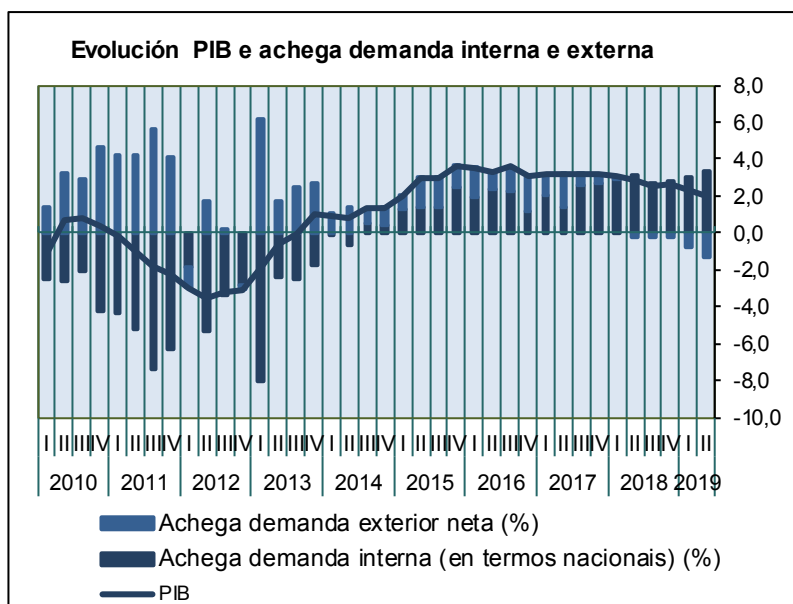
No ano 2018 a achega da demanda interna en termos nacionais foi de 2,9 puntos porcentuais, superior á do ano anterior, sendo o consumo privado e a inversión os motores deste crecemento. A achega dos sector exterior ao crecemento do PIB foi negativa, -0,1 puntos porcentuais, por un incremento maior das importacións que das exportacións.

Nos dous primeiros trimestres de 2019, a achega da demanda interna en termos nacionais ao crecemento do PIB segue a ser positiva, de 3,0 puntos porcentuais no primeiro trimestre e de 3,3 puntos porcentuais no segundo. Porén, a achega do sector exterior ao crecemento do PIB é negativa nos dous trimestres, -0,7 puntos porcentuais no primeiro trimestre e -1,3 puntos porcentuais no segundo. Unha economía tan aberta como a galega non é inmune a persistencia da incerteza e ao deterioro do entorno exterior.

⁵

Primeira estimación das contas económicas trimestrais.

Gráfico 17. Galicia, evolución recente do PIB, achega interna vs externa

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

O gasto en consumo final dos fogares e institucións sen fins de lucro ao servizo dos fogares incrementouse un 2,3% no ano 2018, un punto máis que no ano anterior e achegou 1,4 puntos ao crecemento do PIB; o ano 2019 comezou cunha aceleración no seu crecemento (3,5% no segundo trimestre).

Os principais indicadores do consumo privado móstranse en sintonía co agregado debido a que presentan unha taxa interanual, no ano 2018, superior á do ano anterior e un mellor comportamento na primeira metade de 2019. O indicador de renda salarial real calculado con: afiliación, incremento salarial pactado en convenio e o IPC como deflactor rexistra no ano 2018 un crecemento medio superior ao do ano anterior. O bo comportamento do emprego xunto cun incremento dos salarios e un menor incremento dos prezos contribúen a un maior gasto dos fogares.

A formación bruta de capital creceu en 2018 con maior intensidade que en 2017 (7,0% fronte a 5,5%), co que encadea cinco anos consecutivos de crecemento. Este dinamismo mantense no comezo de 2019. A prolongación da fase expansiva da economía, as condicións financeiras favorables e o menor endebedamento das empresas axudan á inversión.

Entre os indicadores de inversión, as importacións de bens de equipo mostraron unha maior intensidade no crecemento no ano 2018 mentres que a produción creceu a menor ritmo. A inversión en construción en 2018 superou á do ano anterior. Outro indi-

cador de inversión, a matriculación de vehículos de carga, mostra una tendencia expansiva nos últimos anos.

Cadro 10. Galicia, PIB, desglose polos compoñentes da demanda

Galicia. Demanda. Índices de volume. Referencia 2010								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación interanual (%)</i>								
Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Gasto en consumo final	1,6	2,2	2,4	2,1	2,0	2,4	2,4	3,3
-Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	1,3	2,3	2,4	2,1	2,2	2,6	3,4	3,5
-Gasto en consumo final das AAPP	2,4	1,8	2,4	2,1	1,2	1,6	-0,3	2,8
Formación bruta de capital	5,5	7,0	6,4	8,7	7,1	5,9	6,5	4,1
Demanda interna (en termos nacionais) ⁽¹⁾	2,2	2,9	2,9	3,1	2,7	2,8	3,0	3,3
Exportacións de bens e servizos	5,0	3,4	7,1	4,3	4,6	-2,3	-7,1	-8,6
Importacións de bens e servizos	3,2	3,9	7,3	5,2	5,4	-2,0	-6,2	-6,6
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	3,2	2,8	3,1	2,9	2,5	2,6	2,3	2,0

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

⁽¹⁾ Achega ao crecemento do PIB pm.

As exportacións creceron un 3,4% no ano 2018, 1,6 puntos menos que no ano anterior; as importacións aumentaron un 3,9%, 0,7 puntos máis que en 2017. Tanto as exportacións ao resto de España como o gasto dos non residentes rexistran un crecemento superior no ano 2018 respecto do ano anterior, mentres que as exportacións fora de España amosan un menor dinamismo.

No que vai de 2019, tanto as exportacións como as importacións mostran sinais de contracción. A desaceleración dos países do noso entorno e, en xeral, do comercio mundial afectan ás exportacións galegas no estranxeiro. A redución da produción industrial incide no menor ritmo exportador.

Os datos de comercio exterior, obtidos a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Agencia Estatal de Administración Tributaria, indican que as exportacións galegas aumentaron en termos nominais en 2018 un 4,9%, reducindo o crecemento do ano anterior en 4,2 puntos. Nos sete primeiros meses de 2019, as exportacións diminuíron un 8,9%. As importacións aumentaron un 10,5% en 2018 e moderan o crecemento neste ano, cunha taxa do 3,2% no que vai de ano.

Oferta

Dende a perspectiva da oferta, no ano 2018 as taxas de crecemento interanual dos grandes agregados son inferiores ás do ano precedente agás na industria. Na primeira metade de 2019, prodúcese un retroceso na industria, cunha taxa do -2,1% no segundo trimestre; nos outros agregados as taxas son positivas.

As ramas agraria, gandeira e pesqueira presentan un crecemento do 0,9% no ano 2018, un punto inferior á taxa de 2017; no que vai de ano a senda é decrecente.

As ramas industriais rexistran un crecemento do 3,8% no ano 2018, mellorando en 0,6 puntos o rexistro do ano precedente. Non obstante, a industria manufactureira creceu un 2,8%, 2,1 puntos menos que no ano anterior. Na primeira metade do ano, tanto a enerxía como a industria manufactureira mostran unha peor evolución. No segundo trimestre do ano, o VEB da industria manufactureira diminuíu un 0,8% e o VEB do total da industria o 2,1%.

O principal indicador conxuntural do sector industrial, o Índice de produción industrial (IPI) reflicte o bo comportamento deste sector no ano 2018, principalmente na primeira metade do ano. A produción de enerxía aumenta un 11,1% no ano, fronte unha caída de magnitude similar o ano anterior. A industria manufactureira creceu en 2018 un 3,4%, menos que no ano anterior, 5,9%. No que vai de 2019, o IPI rexistra unha caída do 6,2%, con descensos tanto na industria manufactureira (-0,8%) como na produción de enerxía (-29,4%).

A taxa de variación interanual do sector da construción no ano 2018 foi do 6,1%, inferior á do ano anterior. Estes datos poñen de manifesto o dinamismo do sector, que continúa nos dous primeiros trimestres de 2019.

O sector dos servizos presenta un crecemento interanual do 2,5% en 2018, 0,6 puntos inferior ao do ano anterior. A rama de actividade cun crecemento máis robusto nos últimos anos é Comercio, transporte e hostalería, aínda que reduce o seu crecemento en 2018 respecto do ano anterior, dun 5,1% en 2017 ata un 3,4% en 2018. Todas as ramas rexistran taxas positivas no ano. Na primeira metade de 2019 o sector servizos continúa a ser o motor do crecemento da economía galega.

O principal indicador conxuntural do sector servizos, o Indicador de actividade do sector servizos (IASS) reflicte a moderación do sector no ano 2018, cun crecemento do 5,0% fronte ao 7,9% do ano 2017. No comezo deste ano, obsérvase un impulso na actividade, cunha taxa de crecemento nos sete primeiros meses do ano do 5,5%.

Cadro 11. Galicia, PIB, desglose polos compoñentes da oferta

Galicia. Oferta. Índices de volume. Referencia 2010								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación interanual (%)</i>								
Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	1,9	0,9	0,8	1,4	0,8	0,7	1,1	0,2
Industria	3,2	3,8	7,3	3,8	2,2	2,1	-3,3	-2,1
- Industria manufacturera	4,9	2,8	5,4	3,7	1,5	0,9	-1,8	-0,8
Construción	6,7	6,1	5,5	6,2	6,8	5,8	5,7	5,5
Servizos	3,1	2,5	2,0	2,6	2,5	2,7	3,7	2,8
- Comercio, transporte e hostalería	5,1	3,4	2,7	3,7	3,3	4,0	6,1	3,8
- Información e comunicacións	7,8	2,6	2,5	4,4	2,9	0,7	1,9	-0,3
- Actividades financeiras e de seguros	1,0	2,0	0,8	0,7	2,4	4,0	3,8	6,0
- Actividades inmobiliarias	0,4	0,6	0,1	0,7	1,0	0,6	1,1	0,8
- Actividades profesionais	3,9	4,4	3,4	4,5	5,0	4,5	4,3	2,9
- Administración pública, sanidade e educación	2,0	2,0	2,1	2,0	1,9	2,1	2,7	3,0
- Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
Impostos netos sobre os produtos	2,1	1,5	2,4	1,2	1,1	1,3	0,9	1,5
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	3,2	2,8	3,1	2,9	2,5	2,6	2,3	2,0

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

Emprego

O emprego, medido en termos de postos de traballo equivalentes a tempo completo, creceu no ano 2018 un 1,9%, o que supón un incremento de 18.880 postos de traballo equivalentes en un ano ata acadar a cifra de 1.012.296 postos.

Todos os grandes agregados rexistran taxas positivas no conxunto do ano 2018 agás o sector primario (-4,8%). Na industria aumentan os postos de traballo equivalentes a tempo completo o 3,0%, na construción o 4,5% e nos servizos o 2,1%. En comparación coas taxas do ano anterior, as ramas agrícola, gandeira e pesqueira empeoran en 8,6 puntos porcentuais e a industria en 0,3 puntos mentres que a construción mellora en 3,5 puntos e os servizos en 0,8 puntos.

Na primeira metade de 2019, modérase o ritmo de crecemento dos postos de traballo equivalentes a tempo completo, cunha taxa do 0,9% no segundo trimestre, unha décima superior á do trimestre precedente.

Cadro 12. Galicia, Emprego, evolución en termos interanuais

Galicia. Postos de traballo equivalentes a tempo completo								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación interanual (%)</i>								
			2018				2019	
	2017	2018	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	3,8	-4,8	-4,1	-5,5	-5,3	-4,3	-5,2	1,2
Industria	3,3	3,0	3,4	3,8	2,9	1,9	1,7	0,4
- Industria manufactureira	3,5	3,2	3,5	4,0	3,2	2,1	1,9	0,4
Construción	1,0	4,5	4,3	4,9	4,8	4,1	4,0	3,0
Servizos	1,3	2,1	2,2	2,4	2,0	1,8	0,9	0,7
- Comercio, transporte e hostalería	1,4	2,1	2,3	2,2	2,1	1,7	0,6	0,4
- Información e comunicacións	-0,4	0,8	-0,4	0,8	1,2	1,5	3,8	3,8
- Actividades financeiras e de seguros	3,5	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,5	1,0	0,9
- Actividades inmobiliarias	2,5	7,8	7,7	7,7	8,4	7,5	-1,4	-0,9
- Actividades profesionais	5,6	3,4	4,7	3,5	3,0	2,3	1,2	1,0
- Administración pública, sanidade e educación	0,0	2,9	2,8	3,6	2,6	2,5	1,6	1,6
- Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	-0,6	-0,8	-2,1	-0,2	-0,7	-0,1	-1,0	-1,7
POSTOS DE TRABALLO EQUIVALENTES A TEMPO COMPLETO	1,8	1,9	2,1	2,2	1,8	1,5	0,8	0,9

Fonte: IGE. Contabilidade trimestral

As ramas agraria, gandeira e pesqueira aumentaron un 1,2% dos postos de traballo equivalentes no segundo trimestre de 2019, logo de seis trimestres consecutivos reducindo o emprego.

O conxunto da industria incrementa os postos de traballo no segundo trimestre respecto do mesmo trimestre do ano 2018 nun 0,4%, a taxa máis baixa desde 2015; a industria manufactureira tamén rexistra un incremento do 0,4%.

Os postos de traballo equivalentes a tempo completo aumentan o 3,0% na construción, un punto menos que no primeiro trimestre.

Por último, os servizos rexistran un crecemento do 0,7%, dúas décimas menos que no trimestre anterior. En todas as ramas créase emprego agás nas Actividades inmobiliarias e nas Actividades artísticas, recreativas e outros servizos.

Distinguindo por situación profesional, o emprego asalariado, en termos de postos de traballo equivalentes a tempo completo, aumentou no ano 2018 un 3,4%, o que supón un incremento de 28.055 postos de traballo asalariados a tempo completo nun ano. No que vai de ano, o emprego asalariado tamén reduce a intensidade, rexistrando no segundo trimestre unha taxa do 1,4%.

No ano 2018, o número de hora efectivas aumenta un 0,5%, menos que no ano anterior (1,3%). No que vai de ano, mantense un crecemento moderado no número de horas, rexistrando unha taxa do 0,8% no segundo trimestre.

Considerando de forma conxunta o crecemento do PIB trimestral e o do emprego, a variación interanual da produtividade aparente do factor traballo sitúase no situouse no 0,8% no ano 2018, seis décimas menos que no ano anterior.

A Enquisa de poboación activa (EPA) reflicte que o número de ocupados aumentou un 2,4% no ano 2018, máis que no ano anterior (1,2%); supón un incremento de 24.900 persoas ata chegar aos 1.077.600 ocupados, o valor máis alto desde 2011. No segundo trimestre de 2019, os ocupados aumentaron un 2,1%, oito décimas menos que no trimestre precedente.

O número de parados reduciuse no ano 2018 en 29.700 persoas, -15,2% en termos relativos, ata os 165.900 parados. Con este nivel de paro, a taxa no 2018 é do 13,3%, reducíndose en 2,3 puntos respecto ao ano anterior.

A caída do paro continúa en 2019, cunha redución no número de parados do 19,8% no segundo trimestre, o que leva a unha taxa de paro do 11,3%.

As afiliacións medias á Seguridade Social aumentaron un 2,4% en 2018, tres décimas máis que no ano anterior; nos nove primeiros meses de 2019 o crecemento é do 1,8%.

Prezos correntes

O PIB valorado a prezos correntes aumentou no ano 2018 un 3,7% fronte ao 4,5% do ano anterior. Este incremento supuxo unha taxa do deflector implícito do 1,0%, dúas décimas inferior ao do ano anterior.

No segundo trimestre de 2019 o PIB a prezos correntes presenta un crecemento interanual do 2,9%, unha décima inferior ao do trimestre precedente. Este incremento implica unha taxa do deflector implícito do 0,9%, dúas décimas superior á taxa rexistrada no trimestre anterior.

Cadro 13. Galicia, PIB, desglose polos compoñentes da demanda e da oferta a prezos correntes

Galicia. Prezos correntes. Referencia 2010								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación anual e interanual (%)</i>								
Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Gasto en consumo final	3,0	3,6	3,1	3,5	3,9	4,0	4,1	5,0
-Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	3,0	4,0	3,5	3,9	4,2	4,4	5,0	4,8
-Gasto en consumo final das AAPP	3,0	2,5	2,0	2,2	3,0	2,9	1,5	5,3
Formación bruta de capital	5,1	6,8	6,4	8,1	6,5	6,2	5,6	4,0
Demanda interna (en termos nacionais) ⁽¹⁾	3,3	4,0	3,6	4,1	4,1	4,2	4,2	4,6
Exportacións de bens e servizos	6,2	5,4	8,1	6,8	6,3	0,5	-5,1	-7,7
Importacións de bens e servizos	4,1	6,3	7,6	8,1	8,2	1,6	-3,2	-4,9
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	4,5	3,7	4,1	3,7	3,5	3,7	3,0	2,9
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	4,2	3,1	5,2	3,3	0,3	3,5	0,5	0,9
Industria	6,1	5,6	7,4	5,8	5,5	3,9	-1,8	-1,6
- Industria manufactureira	6,9	3,9	6,8	4,9	2,6	1,6	-1,5	-0,5
Construción	7,4	6,2	6,9	6,3	5,6	5,8	5,9	6,0
Servizos	4,0	2,9	3,0	2,7	2,8	3,2	3,9	3,8
- Comercio, transporte e hostalería	6,5	3,2	3,7	3,2	2,6	3,3	4,7	3,2
- Información e comunicacións	6,1	1,4	2,1	3,2	1,4	-1,2	0,1	-1,6
- Actividades financeiras e de seguros	4,2	6,0	2,1	4,5	9,7	7,6	8,0	9,4
- Actividades inmobiliarias	0,8	1,2	1,2	1,3	1,2	1,0	1,5	1,5
- Actividades profesionais	4,5	4,8	5,0	4,7	4,9	4,8	4,0	3,0
- Administración pública, sanidade e educación	2,4	2,8	3,0	2,1	2,4	3,7	4,5	6,2
- Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	0,8	1,1	1,7	1,1	0,8	0,6	0,5	1,2
Impostos netos sobre os produtos	3,0	4,6	3,0	5,2	5,0	5,1	5,3	4,0

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

⁽¹⁾ Achega ao crecemento do PIB pm.

II.4. ESCENARIO MACROECONÓMICO

O escenario macroeconómico que se presenta conta co aval da Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal (AIReF), en cumprimento do artigo 14 da Ley Orgánica 6/2013, de 14 de novembro, de creación da AIReF.

A AIReF avala como prudentes as previsións macroeconómicas de Galicia para 2020, ao estar comprendidas as previsións de PIB e emprego na zona media dos intervalos de previsión.

O escenario macroeconómico para Galicia elabórase cun modelo de estimación dos agregados macroeconómicos de demanda a curto prazo (ver Anexo). Parte dunhas hipóteses básicas para as que se tivo en conta o escenario comentado anteriormente para España no apartado de economía española, as previsións de crecemento das principais economías mundiais expostas no apartado de economía internacional e hipóteses externas sobre o tipo de cambio e os prezos do petróleo. Na seguinte táboa móstranse os devanditos supostos.

Cadro 14. Hipóteses básicas do escenario.

Hipóteses básicas			
Taxas de variación interanual en %, salvo indicación en contrario			
	2019	2020	Fuente
Poboación en idade de traballar	-0,2	-0,2	Elaboracion propia
Gasto en consumo final das AAPP	1,1	2,0	Consellería de Facenda
Demanda interna España	1,5	1,8	Elaboracion propia
Demanda interna Francia	1,3	1,6	Comisión Europea (maio 2019)
Demanda interna Alemaña	1,3	1,8	Comisión Europea (maio 2019)
Demanda interna Italia	0,1	0,7	Comisión Europea (maio 2019)
Demanda interna Portugal	2,4	2,2	Comisión Europea (maio 2019)
Demanda interna Bélxica	1,1	1,4	Comisión Europea (maio 2019)
Demanda interna Países Baixos	1,8	1,9	Comisión Europea (maio 2019)
Demanda interna Reino Unido	1,5	1,3	Comisión Europea (maio 2019)
IPC xeral sen produtos enerxéticos España	0,9	1,1	Elaboracion propia
Tipo de cambio dólar/euro	1,12	1,10	Banco Central Europeo (setembro 2019)
Prezo petróleo "Brent" (nivel)	64,0	60,0	Banco Central Europeo (setembro 2019)

A economía galega ralentizará o seu crecemento no período de previsión, cunha taxa do 2,0% en 2019 e do 1,9% en 2020.

No seguinte cadro preséntanse esta previsión desagregada para os compoñentes da demanda.

Cadro 15. Galicia. Escenario macroeconómico dos orzamentos 2020.

Cadro macroeconómico Galicia. Variación anual en %			
	2018	2019	2020
Gasto en consumo final	2,2	2,9	1,9
- Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	2,3	3,5	1,9
- Gasto en consumo final das AAPP	1,8	1,1	2,0
Formación bruta de capital	7,0	4,8	3,0
Achega demanda interna¹	2,9	3,1	2,0
Exportación de bens e servizos	3,4	-5,1	2,9
Importación de bens e servizos	3,9	-3,1	3,3
Produto interior bruto (PIB)	2,8	2,0	1,9
Produto interior bruto nominal	3,7	3,0	3,1
Emprego. PTETC	1,9	0,8	0,8
Taxa de paro²	13,3	11,4	10,6

¹ Contribución en puntos porcentuais

² % da poboación activa

Fonte: IGE

En liñas xerais, o crecemento da economía galega en 2019 basearase, desde a óptica da demanda, na demanda interna, que alcanzará 3,1 puntos porcentuais, como consecuencia do bo comportamento dos principais agregados. O sector exterior, afectado pola situación internacional, lastra o crecemento da economía.

Para o ano 2020, desde a óptica da demanda, a achega da demanda interna será de 2,0 puntos porcentuais. A achega da demanda externa será negativa mais prevese un incremento tanto das exportacións como das importacións.

Detállase a continuación, para os principais agregados da demanda, o cadro macroeconómico para o ano 2020 que configuran o crecemento do 1,9%.

O gasto en consumo final dos fogares e institucións sen fins de lucro manterá un sólido crecemento no período proxectado. O fortalecemento do consumo no ano 2019 estaría motivado polo incremento dos salarios e as pensións xunto cunha menor débeda dos fogares, aínda que unha menor intensidade na creación de emprego reduciría estes

efectos. Para o ano 2020, prevese unha perda de vigor no consumo como consecuencia dun menor impacto dos efectos favorables do ano anterior.

O gasto en consumo final das administracións públicas aumentará un 2,0%, nove décimas máis que no ano 2019.

A formación bruta de capital crecerá un 3,0% en 2020. As previsións indican que se manterá un ritmo de crecemento robusto nos próximos anos aínda que cunha moderación progresiva. A inversión empresarial, axudada por unhas condicións financeiras favorables e unha mellora no beneficios empresarias, seguirá mostrando un importante dinamismo. A desaceleración da demanda interna de España e dalgúns países do noso entorno podería influír nas expectativas das empresas galegas para os próximos anos. A inversión residencial continuará avanzando, axudada polo crecemento do emprego e os baixos tipos de xuro.

A achega da demanda externa será negativa no ano 2020, como consecuencia dun aumento das exportacións do 2,9% e das importacións do 3,3%. Para o ano 2019 prevese un peor comportamento do sector exterior: as exportacións ao estranxeiro estanse a ver afectadas polas tensións comerciais nos mercados internacionais e polas dificultades no sector automobilístico. A debilidade da demanda externa española reflíctese nas exportacións ao resto de España. Para o ano 2020 prevese que se reduza o impacto que as dificultades externas exercen na economía galega.

Por último, a taxa de paro situarase no ano 2020 no 10,6%, co que diminuír 0,8 puntos respecto á do ano 2019. Un incremento da ocupación e un descenso da poboación activa levarían a esta taxa.

Anexo metodolóxico sobre o escenario macroeconómico de Galicia

Neste anexo resúmese a metodoloxía empregada para a elaboración do escenario macroeconómico, seguindo o disposto na Directiva 2011/85/UE del Consejo, sobre requisitos aplicables aos marcos orzamentarios dos Estados membros.

O método utilizado para a elaboración do escenario macroeconómico é un modelo de estimación de agregados macroeconómicos de demanda a curto prazo. É un modelo de periodicidade trimestral que pretende simular a evolución dos agregados macroeconómicos nun marco coherente cos escenarios propostos para as economías española e internacional e integrado no sistema de contas económicas de Galicia elaborado polo Instituto Galego de Estatística (IGE).

O modelo proporciona estimacións de: gasto en consumo final dos fogares, demanda de capital (formación bruta de capital), demanda de traballo (ocupados), oferta de traballo (poboación activa) e taxa de paro; deflector del PIB, custo laboral e índice de prezos de consumo; exportacións e importacións.

As exportacións trátanse de forma distinta que as importacións. Nas exportacións distínguese entre as exportacións ao resto de España e as exportacións ao resto do mundo, mentres que as importacións se consideran nunha única ecuación.

As previsións sobre as variables macroeconómicas do escenario realízanse mediante modelos de ecuacións a curto e longo prazo que incorporan relacións de cointegración en modelos de corrección do error. O principio deste modelo é que existe unha relación de equilibrio a longo prazo entre as variables económicas e que no curto prazo pode haber desequilibrios, que son corrixidos gradualmente a través de axustes parciais polo termo do error.

Distínguense, polo tanto, dúas ecuacións de comportamento asociadas: unha ecuación a longo prazo, que explica a evolución tendencial da variable e unha ecuación a curto prazo, que explica a dinámica transitoria de tipo estacionario.

Cada ecuación estímase en dúas etapas. Primeiro estímase os parámetros da ecuación a longo prazo e unha vez obtida a especificación máis adecuada no longo prazo, defínese o mecanismo de corrección do error como os residuos da ecuación. Na segunda etapa os residuos trátanse como unha variable explicativa mais e procédese á procura de especificación e estimación dos parámetros da ecuación a curto prazo.

A taxa de paro, as exportacións totais, o deflector de exportacións totais, o stock de capital e o produto interior bruto (PIB) obtéñense como identidades.

A información de base obtense da Contabilidade anual e trimestral de Galicia, dos indicadores conxunturais dispoñibles para a economía galega obtidos a partir das operacións estatísticas elaboradas polo IGE ou das distintas operacións estatísticas nacionais que proporcionan a información para Galicia. Esta información é obxecto de diversas transformacións ata chegar aos datos empregados no modelo. Este tratamento inclúe operacións diversas, como deflactación, enlace de series con distintas bases, cálculo de indicadores compostos, desestacionalización, etc.

Realízanse supostos sobre a evolución das variables esóxenas ao modelo. Estes baséanse nas previsións que realizaron os organismos nacionais e internacionais na súas últimas previsións. Para as variables nas que Galicia presenta un comportamento propio, distinto ao nacional, como a poboación de 16 anos e máis anos, elabóranse uns supostos específicos para Galicia.

Supostos básicos

Os principais supostos utilizados para a elaboración das previsións son:

Poboación de 16 e máis anos: Prevese unha traxectoria consistente coas proxeccións de poboación de Galicia.

Demanda interna de España: os supostos sobre a súa evolución elabóraos o IGE a partir das previsións realizadas para España polos organismos públicos nacionais e internacionais.

Demanda interna dos principais países do entorno de Galicia: as hipóteses sobre a evolución da demanda interna dos principais países coinciden coas últimas previsións da Comisión Europea para estes países.

Índice de prezos de consumo sen produtos enerxéticos de España: as hipóteses elabóraas o IGE en función da evolución do índice así como das previsións dos distintos organismos.

Tipo de cambio dólar/euro: utilízanse os supostos sobre a evolución que prevé o Banco Central Europeo.

Prezo do petróleo Brent: utilízanse os supostos sobre a evolución que prevé o Banco Central Europeo.

Ecuacións

A continuación descríbense brevemente as ecuacións empregadas. En todas elas a frecuencia de observación é trimestral e as series foron axustadas de estacionalidade e calendario.

Demanda de traballo

A demanda de traballo queda determinada a partir da función de produción e das condicións de primeira orde de maximización dos beneficios da empresa representativa.

Demanda de capital

Ao igual que coa demanda de traballo, na teoría a demanda de capital a longo prazo derívase da función de produción e da condición de primeira orde de maximización de beneficios. Na ecuación do modelo depende do produto interior bruto e do tipo de interese nominal das sociedades non financeiras.

Oferta de traballo

A ecuación da oferta de traballo (poboación activa) indica que depende da poboación en idade de traballar e da taxa de paro.

Consumo privado

Na ecuación do consumo final dos fogares a única variable explicativa como tal é o PIB, que actúa como aproximación á renda dos fogares.

Exportacións ao resto de España

As exportacións galegas ao resto de España dependen da demanda interna española e dun índice de competitividade, medido a través dos prezos de exportación dos países competidores no mercado do resto de España.

Exportacións ao resto do mundo

As exportacións ao resto do mundo dependen principalmente dun indicador de demanda mundial.

Importacións

As importacións dependen da demanda interna.

Deflector do PIB

A ecuación que describe o deflector do PIB considera que a súa evolución depende do custo laboral, do índice xeral de prezos de exportación dos países competidores, da inversa da relación capital – produto e da produtividade total dos factores.

Deflector de exportacións ao resto de España

O deflector de exportacións ao resto de España depende dos prezos internos, aproximados polo deflector do PIB, e dos prezos de exportación dos competidores do resto de España.

Deflector de exportacións ao resto do mundo

O deflector de exportacións ao resto do mundo depende do prezo de exportación dos países competidores do resto do mundo.

Deflector de importacións

O deflector de importacións depende dos prezos internos e dos prezos externos dos provedores.

Custo laboral

A ecuación de custo laboral mostra que a súa evolución depende da produtividade marxinal do traballo a prezos correntes.

O ESCENARIO FINANCEIRO

III. O ESCENARIO FINANCEIRO

III.1. SITUACIÓN MONETARIA E FINANCEIRA.

A situación dos mercados financeiros e monetarios estivo marcada polos episodios de incerteza, tanto de natureza económica como política, que se acumularon ao longo destes últimos meses, así como polas decisións de política monetaria adoptadas polos bancos centrais en busca de novos estímulos para a actividade económica.

Algunha de estas situacións de incerteza non son novas, senón que xa estaban presentes meses atrás, como son as tensións comerciais a nivel mundial ou a resolución respecto á saída do reino Unido da Unión Europea, pero outras foron aparecendo ao longo dos últimos meses, como as crecentes dúbidas sobre o crecemento económico a medida que se ían publicando indicadores que alertaban dunha desaceleración da economía a nivel global.

Así, se ben, na primeira parte do ano 2019 os mercados financeiros internacionais mostraron un comportamento bastante favorable, nun contexto de caída xeneralizada da volatilidade, en contraste coa inestabilidade coa que pecharon os últimos meses do ano 2018, a medida que ía avanzando o ano, o aumento da incerteza e, como comentamos anteriormente, a publicación de indicadores macroeconómicos menos favorables dos esperados, repercutiu nun incremento xeneralizado da volatilidade, co consecuente traslado aos mercados e as cotizacións.

Esta situación levou aos bancos centrais das principais economías, especialmente a Reserva Federal e o Banco Central Europeo, a adoptar novas decisións de política monetaria, co obxecto de estimular e intentar contrarrestar a ralentización que se observaba na actividade económica e as menores expectativas de crecemento a nivel mundial.

III.2. TIPOS OFICIAIS DE REFERENCIA.

TIPOS DE XURO OFICIAIS						
	2016	2017	2018	2019		
				Marzo	Xuño	Setembro
Op. principais de financiamento	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Facilidade marxinal de crédito	0,26	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25
Facilidade de depósito	-0,38	-0,40	-0,40	-0,40	-0,40	-0,50
Fondos Federales (EE UU)	0,75	1,50	2,50	2,50	2,50	2,00
Tipo de Xuro Oficial (Xapón)	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10

(Datos correspondentes ao final do período considerado)

O ano 2018 pechábase coa confirmación por parte do Banco Central Europeo da finalización das compras netas de activos en decembro e o mantemento dos tipos de xu-

ros aplicables ás operacións principais de financiamento, á facilidade marxinal de crédito e á facilidade de depósito, no 0,00%, no 0,25% e no -0.40%, respectivamente.

Porén, segundo ía avanzando o ano, as mensaxes lanzadas polo responsables do BCE en relación as intencións sobre a orientación da súa política monetaria ían acadando un ton cada vez máis acomodaticio, reforzando a mensaxe de manter, ou incluso incrementar, unhas favorables condicións de financiamento.

Finalmente, o Consello de Goberno do Banco Central Europeo, na súa xuntanza do 12 de setembro, decidiu introducir novos estímulos de política monetaria en resposta a unha cada vez máis evidente debilidade das economías da eurozona e unha inflación moi aloxada do seu nivel obxectivo.

Así, por unha banda, reduciu o tipo de xuro aplicable á facilidade de depósito en dez puntos básicos, ata o -0,50%, mantendo inalterados os tipos das operacións de financiamento e da facilidade marxinal de crédito, anunciando a súa intención de manter os tipos oficiais nestes niveis ou inferiores en tanto non observe unha converxencia sólida das perspectivas de inflación ata un nivel suficientemente próximo, aínda que inferior, ao 2% no seu horizonte de proxección, e dita converxencia se reflicte de forma consistente na evolución da inflación subxacente.

Por outra banda, no ámbito das medidas non convencionais, anunciou a reanudación do programa de compras netas de activos (APP), a un ritmo mensual de 20.000 millóns de euros a partir do 1 de novembro. O Consello de Goberno espera que continúen durante o tempo que sexa necesario para reforzar o impacto acomodaticio dos seus tipos oficiais e que finalicen pouco antes de que comece a subir os tipos de xuro oficiais do BCE.

Así mesmo, o BCE anuncio cambios nos principais parámetros das novas operacións de financiamento a prazo máis longo con obxectivo específico (TLTROIII, polas súas siglas en inglés), cunha redución de 10 puntos básicos no coste de financiamento das operacións, podendo ser o tipo de xuro tan baixo como o tipo medio da facilidade de depósito, e ampliando o prazo de vencemento destas operacións de 2 a 3 anos, con posibilidade de reembolso de 2 anos.

E finalmente, co fin de apoiar a transmisión da política monetaria a través das entidades de crédito, introducírase un sistema de dous tramos para a remuneración das reservas, de acordo co cal non se aplicará o tipo de xuro negativo da facilidade de depósito a unha parte do exceso de liquidez mantido polas entidades.

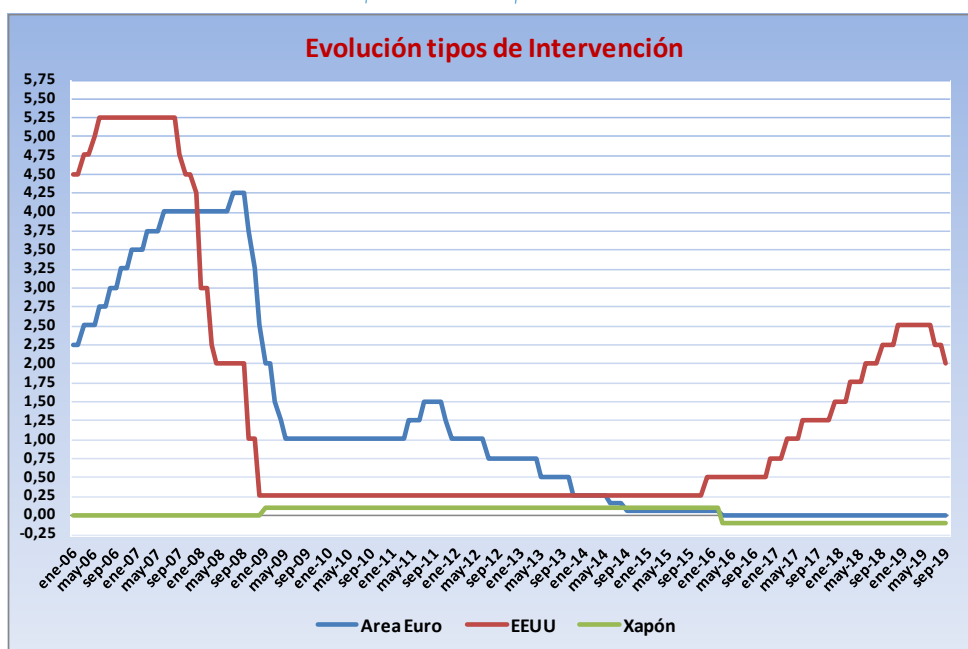
Nos Estados Unidos, a Reserva Federal finalizaba o ano dando continuidade á suba dos tipos de xuro dos fondos federais, ata o rango obxectivo do 2,25%-2,50%. Ao longo de 2018, o Comité Federal do Mercado Aberto da Fed xa decidira subir os tipos oficiais ata en catro ocasións. Así mesmo, continuou coa súa política de redución progresiva do seu balance.

Poren, ao longo de 2019, foi virando na orientación da súa política monetaria, adoptando un ton cada vez máis acomodaticio, aumentando as expectativas dunha posible redución de tipos que se confirmou na súa xuntanza de finais de xullo, onde decidiu unha baixada de tipos de xuros dos fondos federais en 25 puntos básicos, ata situalos no rango obxectivo do 2,00%-2,25%, o que supón a primeira rebaixa desde decembro de 2008. Adicionalmente anunciaba o fin do seu programa de redución de balance.

Pola súa banda, o Banco de Xapón mantivo tanto ao longo de 2018 como 2019, a súa política monetaria expansiva, mantendo os tipos de xuro oficiais en negativo (-0,1% tipo de xuro aplicable ás contas correntes abertas polas entidades financeiras no BoJ).

No seguinte gráfico pódense apreciar os movementos de tipos de xuro dos Bancos Centrais nos últimos anos:

Gráfico 18: Evolución dos tipos de Intervención

III.3. TIPOS DE XUROS INTERBANCARIOS.

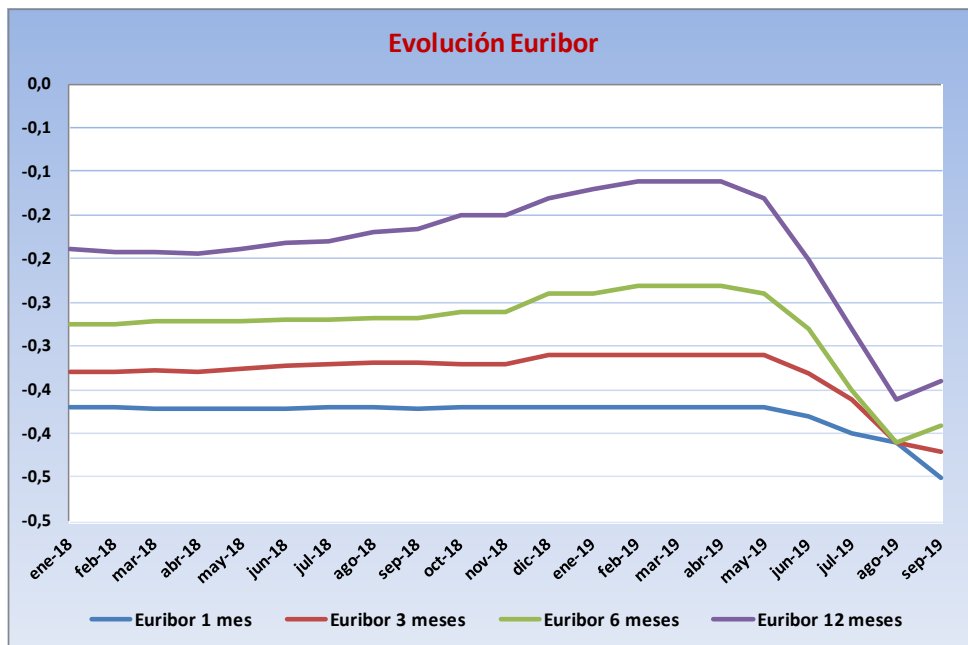
Tipos de xuros na área do euro (Porcentaxes)					
Período	Eonia	A un mes	A tres meses	A seis meses	A un ano
2016	-0,32	-0,34	-0,26	-0,16	-0,03
2017	-0,35	-0,37	-0,33	-0,26	-0,15
2018	-0,36	-0,37	-0,32	-0,27	-0,17
Mar.2019	-0,37	-0,37	-0,31	-0,23	-0,11
Xuñ.2019	-0,36	-0,38	-0,32	-0,28	-0,20
Set.2019	-0,40	-0,45	-0,33	-0,39	-0,34

As decisións que foron adoptando tanto o Banco Central Europeo como a Reserva Federal ao longo de 2019 e a viraxe na orientación da súa política monetaria, tal e como se foi comentando no apartado anterior, marcaron a evolución dos tipos de xuro no mercado interbancario e as perspectivas cara os vindeiros meses.

Neste sentido, no mercado interbancario da zona euro, os tipos de xuro pecharon o ano cunha lixeira tendencia á alza, como consecuencia das expectativas de endurecemento da política monetaria do Banco Central Europeo, o que situaba os tipos do euribor a tres meses e a un ano, respectivamente, no -0,309% e no -0,117%, no 31 de decembro de 2018, fronte ao -0,317% e -0,158% no que estaban o inicio do mes de outubro do mesmo ano.

Nos seguintes meses, tras manterse os tipos relativamente estables ao longo da primeira parte do ano (o euribor a 3 meses pechaba o primeiro trimestre no -0,311%, isto é, en niveis similares aos do final de ano), a partir de mediados de maio de 2019 comezaron unha diminución progresiva en tódolos seus tramos, rexistrando mínimos históricos, situándose a finais do mes de setembro no -0,418% o euribor a 3 meses e no -0,33% o euribor a 12 meses.

Gráfico 19: Evolución euribor

III.4. MERCADO DE DÉBEDA PÚBLICA.

Período	Bono 10 anos			Prima de risco (puntos básicos)
	España	Italia	Alemaña	España -Alemaña
2016	1,39	1,46	0,14	125
2017	1,58	2,09	0,37	120
2018	1,44	2,61	0,46	98
Mar.2019	1,15	2,55	0,06	109
Xuñ.2019	0,51	2,30	-0,27	77
Set.2019	0,22	0,89	-0,57	79

As rendibilidades da débeda pública iniciaron no ultimo trimestres de 2018 un descenso xeneralizado; descenso que continuo ao longo do presente exercicio a medida que se ían confirmando as expectativas sobre un xiro na política monetaria dos principais bancos centrais, e avanzaba a incerteza polos riscos á baixa para o crecemento global.

O xiro dos bancos centrais causou unha busca global de rendibilidades polos investidores que fixo que os bonos cotizasen en mínimos ao longo destes meses e extremadamente correlacionados.

Gráfico 20. Evolución da prima de risco

A rendibilidade do bono español a 10 anos iniciaba o último trimestre do ano pasado no 1,52% e finalizaba o mes de decembro dez puntos básicos por baixo, no 1,42%. Pola súa banda, o bono alemán descendía neste período 24 puntos básicos, ata acadar o 0,24%, situándose o diferencial España-Alemaña en 118 puntos básicos. Este descenso de rendibilidades foi xeneralizado nos países da zona euro, agás o bono grego que sufriu un pequeno repunte.

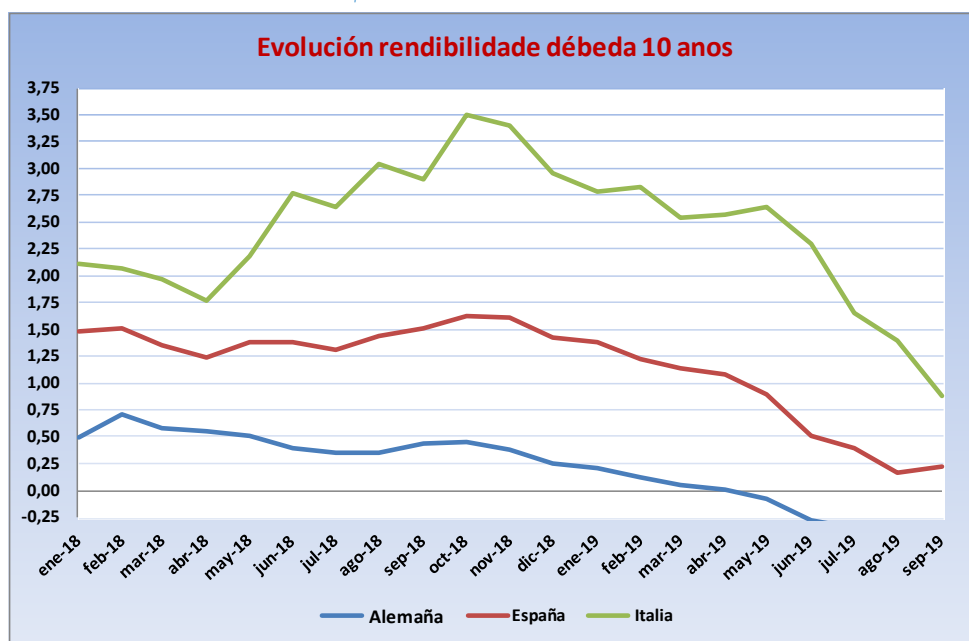
Nos seguintes trimestres continuou profundándose esta tendencia descendente, alcanzando o bono soberano español a 10 anos mínimos históricos no pasado mes de agosto, e situándose a peche do mes de setembro no 0,14%.

Pola súa banda, o bono alemán a este prazo situouse en valores negativos a partir do final do primeiro trimestre, continuando nesta situación os seguintes meses e pechando o mes de setembro no -0,58%.

No resto dos soberanos da eurozona cabe destacar o descenso das rendibilidades de Grecia (303 puntos básicos), Italia (187 puntos básicos) e Portugal (155 puntos básicos) no período comprendido entre o 2 de xaneiro e o 30 de setembro.

En Estados Unidos a rendibilidade do bono a 10 anos situouse a peche do terceiro trimestre no 1,7%, 100 puntos básicos menos que ao comezo do ano.

Gráfico 21: Evolución da rendibilidade a dez anos

III.5. MERCADOS BOLSISTAS.

Índices de cotización bolsistas							
Período	IBEX 35	Eurostoxx 50	CAC 40	DAX	FTSE 100	Dow Jones	Nikkei
2016	8.790,86	3.030,48	4.466,99	10.289,03	6.551,58	18.027,38	17.044,59
2017	10.288,96	3.485,07	5.174,95	12.436,24	7.367,09	21.937,62	20.281,63
2018	963,12	3.369,85	5.287,65	12.160,42	7.347,86	24.996,01	22.285,02
Mar.2019	9.240,30	3.351,71	5.350,53	11.526,04	7.074,73	25.928,68	21.205,81
Xuñ.2019	9.198,80	3.383,16	5.367,62	12.398,80	7.425,63	26.599,96	21.275,92
Set.2019	9.244,60	3.569,45	5.677,79	12.428,08	7.408,21	26.916,83	21.755,84
Variación anual en %							
2016	-17,4	-12,2	-7,8	-6,5	-0,4	3,1	-1,4
2017	16,9	15,0	15,8	20,9	12,4	21,7	19,0
2018	-7,5	-3,3	2,2	-2,2	-0,3	13,9	9,9
Mar.2019	-3,8	-0,3	3,5	-4,7	3,2	7,6	-1,2
Xuñ.2019	-4,4	-0,4	0,8	0,8	-2,8	9,6	-4,6
Set.2019	-1,5	5,0	3,4	1,5	-1,4	1,7	-9,8

Polo que se refire aos mercados de renda variable, os principais índices bolsistas pecharon o ano 2018 rexistrando perdas significativas, nun contexto de elevada volatilidade e máxima incerteza.

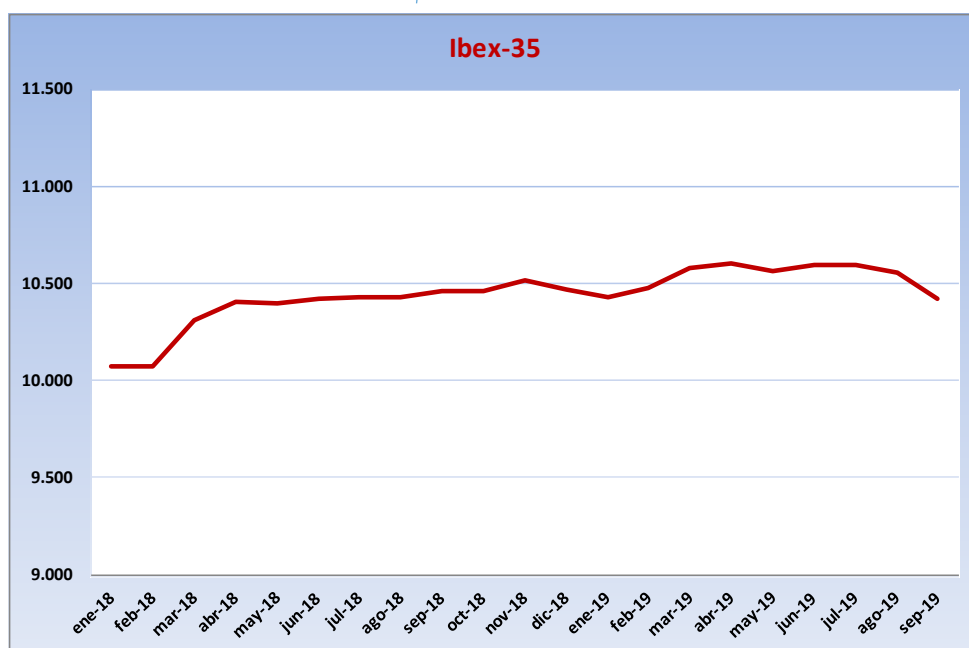
Na zona euro, o índice EUROSTOXX 50 retrocedeu un 12% no período comprendido entre o 1 de outubro e o 31 de decembro do ano pasado. En España, o IBEX retrocedeu nun 9%, situándose nos 8.540 puntos ao peche do ano. Tanto no resto de prazas europeas, como no mercado estadounidense tamén se rexistraron perdas significativas neste último trimestre do ano.

Porén, impulsados polas cada vez maiores expectativas de retraso na normalización da políticas monetarias e a posterior confirmación da volta de programas expansivos por parte dos principais bancos centrais, os principais índices bolsistas volveron a senda positiva ao longo do ano 2019, rexistrando aumentos importantes na súa cotización.

En España o IBEX aumentou nun 8% dende comezo do ano, ata situarse nos 9.244 puntos ao peche do mes de setembro. En Europa, o incremento foi xeneralizado neste período, así o EUROSTOXX 50 aumentou nun 19%, ata os 3569 puntos, e o DAX alemán nun 18%, ata acadar os 12.428 puntos.

No mercado norteamericano, o índice DOW JONES, revalorizouse nun 15% desde o inicio do ano, ata situarse nos 26.917 puntos o 30 de setembro.

Gráfico 22: Mercados Bolsistas

III.5.1. Mercados de divisas.

Tipos de cambio do euro (medias do período)		
Período	Dólar EEUU	Ien xaponés
2016	1,107	120,31
2017	1,129	126,65
2018	1,181	130,41
Mar.2019	1,130	125,67
Xuñ.2019	1,129	122,08
Set.2019	1,100	118,24
% de apreciación sobre un ano antes		
2016	-0,3	-10,4
2017	2,0	5,3
2018	4,6	3,0
Mar.2019	-8,4	-4,0
Xuñ.2019	-3,3	-5,0
Set.2019	-5,6	-9,4

No que respecta aos mercados de divisas, o cruce euro/dólar veu determinado polas expectativas de subas de tipos nos Estados Unidos que, ao finais do 2018 e comezo do 2019, os mercados descontaban se producirían no presente ano, xunto cunha favorable evolución da economía norteamericana, en contraposición cos signos de debilidade que estaba a mostrar a Eurozona coa publicación de indicadores económicos peores dos esperados polo mercado.

Neste sentido, no último trimestre do ano pasado o euro depreciouse fronte ao dólar nun 1,3% e fronte ao yen nun 4,4%.

Esta situación de debilidade da moeda da eurozona continuaría ao longo de 2019. Ben é certo que no segundo trimestre do ano, as crecentes expectativas de baixada de tipos de xuro nos Estados Unidos, confirmados na xuntanza da Fed de finais de xullo, impulsaron a alza o euro, porén a confirmación da volta a políticas ultra expansivas por parte do BCE presionou novamente á baixa a cotización do euro nos meses de xullo, agosto e setembro, situándose a cotización fronte ao dólar en niveis mínimos nos últimos dous anos.

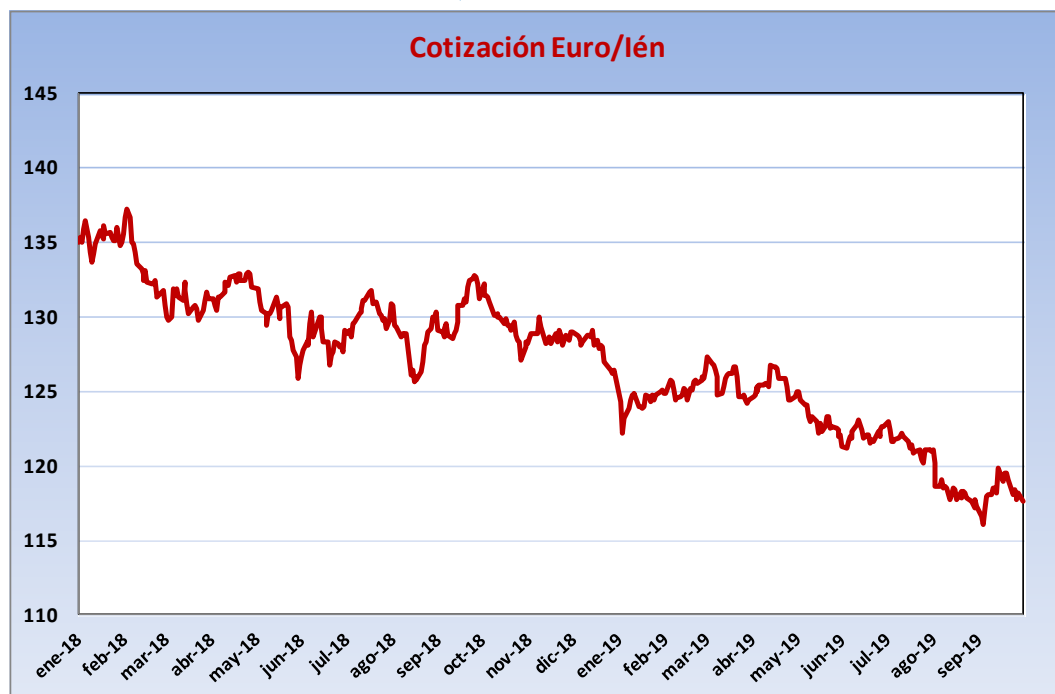
En resumo, ao longo do que levamos de ano, ata o peche de presente informe, o euro depreciouse fronte ao dólar nun 4,9%, ata situar a cotización no 1,0889 dólares, e fronte ao yen depreciouse nun 7%, ata situarse nos 117,59 yenes ao final do mes de setembro.

En contraste, o euro apreciouse fronte a libra esterlina nun 1,8% lastrada polas incertezas arredor do Brexit e a saída do Reino Unido do euro sen acadar un acordo.

Gráfico 23.: Mercados de divisas

Gráfico 24: Mercados de divisas

O PLAN ESTRATÉGICO DE GALICIA 2015-2020.

IV. O PLAN ESTRATÉXICO DE GALICIA 2015-2020.

IV.1. Introducción

O Plan Estratéxico de Galicia (PEG) 2015-2020 ten por obxectivo xeral impulsar o crecemento económico fomentando un modelo de crecemento económico baseado na innovación e o capital humano, que favoreza unha Galicia moderna e cohesionada social e territorialmente e que permita diminuír o desemprego, aumentar a produtividade e o benestar dos galegos e das galegas colaborando a retomar a senda do crecemento demográfico e facendo da nosa Comunidade un territorio máis atractivo para traballar, investir e convivir.

Ademais, é unha ferramenta para impulsar e coordinar as distintas estratexias sectoriais da Xunta a medio prazo e ao mesmo tempo favorecer os valores diferenciais de Galicia promovendo a especialización, a calidade e a mellora do valor engadido dos seus produtos.

O Plan presenta catro características a destacar:

- A súa elaboración, execución e seguimento baséase nun modelo de asociación entre a Xunta e os diferentes axentes sociais da Comunidade Autónoma.
- Un deseño en base a unha lóxica de intervención empregando a teoría do cambio, é dicir os obxectivos estratéxicos indican o cambio que perseguen para dar resposta aos diferentes retos que enfronta a Comunidade Autónoma identificados a partir dun diagnóstico da situación socioeconómica.
- Presenta a finalidade de facilitar a reorientación dunha xestión pública autonómica encamiñada a resultados que se plasma nos plans e programas de gasto das distintas Consellerías e que recollen os obxectivos e indicadores do Plan.
- Conta cun plan de avaliación e seguimento que establece os compromisos de seguimento das actuacións e dos resultados acadados a través de indicadores de produtividade e de resultado, respectivamente. Así mesmo, establece a realización de avaliacións de determinadas políticas públicas durante a execución do Plan. O seguimento e avaliación do Plan permitiría propoñer a súa reformulación se fose preciso.

Para acadar os obxectivos centrais do PEG, desenvólense as prioridades de actuación e os obxectivos estratéxicos que se agrupan en catro eixes de actuación máis un instrumental. Ademais, o plan integra os principios horizontais de asociación e gobernanza, promoción da igualdade de homes e mulleres e non discriminación e desenvolvemento sustentable. Por outra parte, todo o plan constrúese coa finalidade de avanzar en catro obxectivos transversais que abranguen a todos os eixes de actuación:

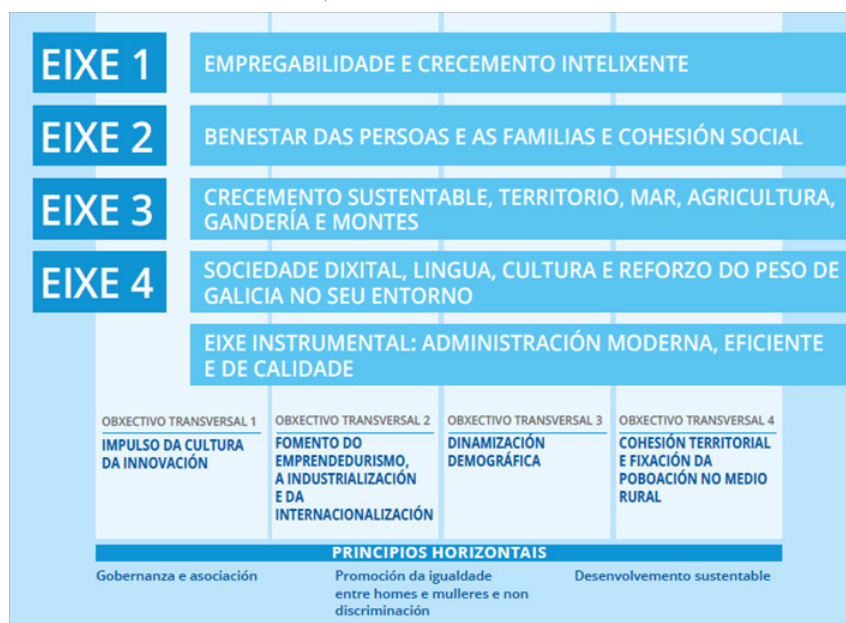
- Colaborar a mudar a actual dinámica demográfica.
- Cohesión territorial e fixación da poboación no medio rural.
- Fomento do emprendemento e internacionalización en todos os campos.
- Impulso da cultura da innovación.

En definitiva, o Plan Estratéxico 2015-2020 está estruturado en tres niveis principais: eixe, prioridade de actuación e obxectivo estratéxico / obxectivo instrumental. O PEG consta de 5 eixes prioritarios, 20 prioridades de actuación, 74 obxectivos estratéxicos e 21 obxectivos instrumentais. Para a medición da realización acadada dos obxectivos operativos conta con 194 indicadores de produtividade clave, coa súa desagregación por xénero cando procede. Por outro lado, para a análise da consecución dos obxectivos previstos hai 135 indicadores de resultado.

O seguinte cadro mostra unha representación esquemática dos eixes, obxectivos transversais e principios horizontais da estratexia do PEG 2015-2020.

A representación esquemática da estrutura do plan sería a seguinte.

Gráfico 25: Estrutura do PEG 2015-2020

Fonte: Consellería de Facenda

IV.2. OBXECTIVOS E PRIORIDADES DE GASTO NOS ORZAMENTOS 2020 DO PLAN ESTRATÉXICO 2015-2020

A asignación financeira dos Orzamentos Xerais para 2020 rexeuse pola cobertura das necesidades de funcionamento dos servizos públicos e polas prioridades de investimento atendendo aos eixes e obxectivos estratéxicos do PEG 2015-2020.

En efecto, realizouse un encaixe da estrutura orzamentaria co PEG aos efectos de priorizar investimentos segundo a lóxica de intervención establecida no Plan. Ademais, o PEG integra a programación de fondos europeos do período 2014-2020.

A través desta asociación, os orzamentos son coherentes cos retos establecidos no PEG a nivel rexional en materia de crecemento e converxencia económica, emprego, I+D+i, educación, inclusión, medio ambiente e dinamización demográfica, que a súa vez, inclúen e complementan os indicadores da Estratexia Europa 2020, ampliando o rango nalgún dos ámbitos. Estes retos de cara ao ano 2020 son:

- Crecemento medio anual do PIB superior ao 2,5% en termos reais.
- Converxer, en termos de PIB per cápita, 5 puntos con España ata acadar un 92,7% da media estatal. Coa Unión Europea o obxectivo é converxer 8 puntos, en torno aos niveis de converxencia acadados antes do comezo da crise económica, o que significa situarse no 87% do PIB per cápita da UE expresado en paridades de poder adquisitivo.
- Elevar o peso das exportacións no PIB ata o 40%.
- Acadar unha taxa de emprego do 70% para a poboación de entre 20 e 64 anos, obxectivo coherente con crear en torno a 100.000 postos de traballo e baixar a taxa de paro preto do 10%.
- Investir un 1,7% do Produto Interior Bruto (PIB) na investigación e o desenvolvemento, duplicando a porcentaxe dos últimos anos.
- Reducir a taxa de abandono escolar a menos do 13,5% e aumentar ata o 47% a porcentaxe de persoas de 30 a 34 anos con estudos superiores.
- Reducir nun 35% as emisións de carbono respecto dos niveis de 2005 (equivale a reducir un 20% respecto a 1990), situar nun 30% o uso das enerxías renovables, e aumento do 20% na eficiencia enerxética que se equipara coa redución nun 20% da intensidade enerxética final respecto ao ano 2005.
- Reducir entre 90.000 e 100.000 o número de persoas en situación o risco de pobreza ou exclusión social o que implica situar a taxa de risco de pobreza ou exclusión social no 20%.

Cadro 16: Retos do PEG 2015-2020 e Obxectivos da Estratexia "Europa 2020"

RETOS DO PLAN ESTRATÉGICO DE GALICIA 2015-2020		Obxectivo 2020		
		Galicia	España	Unión Europea
1. Actividade económica e converxencia	Crecemento medio anual do PIB real (%)	2,5		
	Converxencia coa Unión Europea (UE28=100)	87,0		
	Converxencia con España (España=100)	92,7		
	Peso das exportacións no PIB (%)	40,0		
2. Emprego	Creación de emprego (miles de ocupados)	100,0		
	Taxa de ocupación da poboación de 20 a 64 anos (%) (*)	70,0	74,0	75,0
	Taxa de paro (%)	10,3		
3. I+D+i	Gasto en I+D+i sobre o PIB (%) (*)	1,7	2,0	3,0
4. Educación	Taxa de abandono escolar temperán (%) (*)	13,5	15,0	10,0
	Porcentaxe de persoas de 30 a 34 que acadaron estudos terciarios (%) (*)	47,0	44,0	40,0
3. Cambio climático e sustentabilidade enerxética	Emisións de gases efecto invernadoiro (1990=100) (*)	20,0	20,0	20,0
	Porcentaxe de enerxías renovables (%) (*)	30,0	20,0	20,0
	Aumento da eficiencia enerxética (%) (*)	20,0	20,0	20,0
5. Loita contra a pobreza e a exclusión social	Persoas en risco de pobreza e exclusión social (nº) (*)	95-100 mil	1,4-1,5 millóns	20 millóns

(*) Obxectivos principais da Estratexia Europa 2020

Estes obxectivos están relacionados entre si e poténcianse mutuamente:

- As melloras educativas contribúen a empregabilidade e a redución da pobreza.
- O crecemento das inversións en I+D e en innovación na economía, unidas aos recursos máis eficaces, farán crear máis emprego e ser máis competitivos e produtivos.
- Investir en tecnoloxías máis limpas combate o cambio climático e crea novas oportunidades de negocios e emprego.

O importe asignado no Orzamentos xerais para o ano 2020 ascende a 10.179,5 millóns de euros, cifra na que non se contemplan os gastos derivados da débeda pública (Programa de gasto 911A). A asimilación da orzamentación no 2020 á estrutura do PEG resúmese no cadro seguinte:

Cadro 17: PEG 2015-2020 no Orzamento 2020

Eixes e Prioridades de actuación	Importe	% total	% eixe
E1. Empregabilidade e crecemento intelixente	3.205.612.605	31,5	
PA.1.1 Impulso da consolidación das políticas de gastos vencelladas á I+D+i. Integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento	189.593.054	1,9	5,9
PA.1.2 Fomento da actividade empresarial e comercial, impulso da competitividade e internacionalización das empresas e autónomos, apoio á artesanía, regulación sectorial e protección da competencia	210.892.603	2,1	6,6
PA.1.3 Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante	274.461.244	2,7	8,6
PA.1.4 Completar Galicia no que atinxe a infraestruturas básicas. Dar un novo pulo ás políticas de rehabilitación e conservación da vivenda	279.781.060	2,7	8,7
PA.1.5 Consolidar un sistema educativo que minimice o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia	2.250.884.644	22,1	70,2
E2. Benestar das persoas e as familias e cohesión social	5.209.580.842	51,2	
PA.2.1 Sistema sanitario sustentable e de calidade. Fomento da saúde pública e dos hábitos de vida saudables	4.132.581.054	40,6	79,3
PA.2.2 Desenvolvemento do sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes	441.575.398	4,3	8,5
PA.2.3 Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación	454.115.587	4,5	8,7
PA.2.4 Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero	148.066.003	1,5	2,8
PA.2.5 Garantir o acceso a unha vivenda digna en réxime de propiedade ou aluguer axeitada ás posibilidades de cada familia	33.242.800	0,3	0,6
E3. Crecemento sustentable, territorio, mar, agricultura, gandeiría e montes	1.078.325.673	10,6	
PA.3.1 Fomento do sector primario baseado na innovación e a calidade do produto galego que fixe a poboación ao medio rural	645.423.611	6,3	59,9
PA.3.2 Enerxía renovable eficiente, intelixente e non agresiva co medio ambiente e a paisaxe. Fomento dunha economía baixa en carbono	79.392.271	0,8	7,4
PA.3.3 Potenciación do turismo en Galicia a partir dun medio ambiente e cultura privilexiados	73.835.909	0,7	6,8
PA.3.4 Conservación da natureza, ordenación do territorio e da paisaxe e cohesión territorial	223.373.291	2,2	20,7
PA.3.5 Pechar un modelo de tratamento de residuos e un modelo de ciclo da auga líder en Europa	56.300.591	0,6	5,2
E4. Sociedade dixital, lingua, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno	526.670.142	5,2	
PA.4.1 Desenvolvemento da economía dixital. Apoio á industria cultural e de medios como unha fonte de riqueza e impulso ao desenvolvemento da sociedade da información	235.448.570	2,3	44,7
PA.4.2 Conservación e promoción da riqueza cultural de Galicia	51.831.768	0,5	9,8
PA.4.3 Impulso das institucións de autogoberno e mellora da súa influencia e colaboración con Europa, a Eurorexión e o resto do Estado	239.389.804	2,4	45,5
E5. Administración moderna, eficiente e de calidade	159.283.888	1,6	
PA.5.1 Función pública profesional, motivada e orientada ao servizo público	13.057.753	0,1	8,2
PA.5.2 Administración transparente, eficiente e orientada a resultados	146.226.135	1,4	91,8
Total	10.179.473.150	100,0	

Fonte: Consellería de Facenda

O tomo dos Orzamentos Xerais correspondente á "Memoria de Obxectivos e Programas" contén de modo detallado a descrición das actuacións que deben colaborar a acadar os anteriores obxectivos. Asemade, e como ven sendo habitual, na mesma Memoria de Obxectivos e Programas se dispón de exhaustiva información dos indicadores de produtividade asociados ás partidas de gasto, co que se posibilita a valoración da eficacia e eficiencia das actuacións de gasto recollidas nos orzamentos.

IV.3. EIXES DE ACTUACIÓN DO PLAN ESTRATÉXICO DE GALICIA 2015-2020 (PEG 2015-2020).

O orzamento do Plan Estratéxico de Galicia 2015-2020 (en adiante PEG) para o ano 2020 ascende a 10.179,5 millóns de euros, importe referido ao orzamento consolidado, que comprende o das entidades con orzamento limitado (Administración xeral, organismos autónomos e axencias públicas autonómicas e entidades públicas instrumentais de asesoramento ou consulta) e no que non se contemplan os gastos derivados da débeda pública (programa de gasto 911A).

A distribución por eixes, manifesta unha vez máis, que son os gastos destinados á Benestar das persoas e as familias e á Cohesión social, os que absorben unha maior parte do orzamento, como garantía e mantemento dos gastos sociais, e coa finalidade de lograr uns servizos públicos de calidade dirixidos á cidadanía, principalmente nos eidos da sanidade, xunto á mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación e o sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes. Así mesmo recolle a promoción da igualdade de oportunidades dos homes e mulleres galegas, ofrecendo ás persoas que se atopan con especiais dificultades os recursos e servizos que lles garantan a súa inclusión social. Ascende este eixe a 5.209,6 millóns de euros, e representa o 51,2% do total do PEG.

En segundo lugar está a aposta pola empregabilidade e o crecemento intelixente, o eixe I, cun orzamento total de 3.205,6 millóns de euros, o 31,5% sobre o total. Neste eixe atópanse as políticas de gastos vinculadas á I+D+i, que permitan integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento. Ademais destaca o fomento da actividade empresarial e comercial, co impulso da competitividade e internacionalización das empresas e autónomos, o apoio á artesanía, a regulación sectorial e a protección da competencia. Completar Galicia no que atinxe a infraestruturas básicas e dar un novo pulo ás políticas de rehabilitación e conservación da vivenda, son tamén prioridades de actuación neste eixo.

Atopa así mesmo reflexo neste eixe, os gastos dirixidos ao mercado de traballo, coa finalidade de aumentar a empregabilidade e produtividade dos traballadores galegos a través da formación e innovación constante. Por outro lado, minimizar o fracaso escolar e aliñarse en resultados coas rexións líderes de Europa en tódolos niveis e impulsar o SUG cara á excelencia, son os principais retos aos que ten que facer fronte o sistema educativo, prioridade de actuación (PA) que representa o 22,1% do eixe.

O eixe 3 destinado a impulsar un crecemento sustentable, ao territorio e á agricultura, montes e mar, presenta un orzamento de 1.078,3 millóns de euros, o 10,6% do total, céntrase fundamentalmente en fomentar un sector primario baseado na innovación e a calidade do produto galego que fixe a poboación ao medio rural.

Tamén neste eixe se inclúen os gastos dirixidos a fomentar unha economía baixa en carbono e unha enerxía renovable eficiente, intelixente e non agresiva co medio ambiente e a paisaxe.

A potenciación do turismo en Galicia a partir dun medio ambiente e cultura privilexiados e a conservación da natureza, ordenación do territorio e da paisaxe e a cohesión territorial son prioridades de actuación dentro do eixe.

Por último, establécese o reto de pechar un modelo consistente de tratamento de residuos e un modelo de ciclo da auga líder en Europa.

O eixe 4 presenta un importe de 526,7 millóns de euros, o 5,2% do total. Inclúe a consolidación dun modelo de crecemento vinculado á economía dixital, a través da mellora no uso e na calidade das TICs e no acceso ás mesmas.

Inclúese tamén neste eixe o orzamento para apoiar á industria cultural e de medios, como unha fonte de riqueza e impulso ao desenvolvemento da sociedade da información, así como para a conservación e promoción da riqueza cultural de Galicia e o impulso das institucións de autogoberno e mellora da súa influencia e colaboración con Europa, a Eurorexión e o resto do Estado.

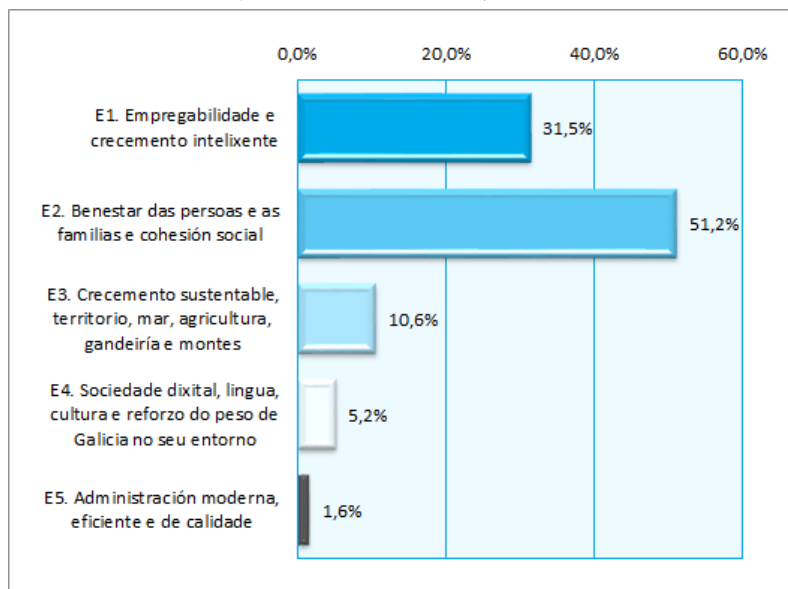
O eixe 5, alcanza os 159,3 millóns de euros e o 1,6% do orzamento. Nel recóllese o obxectivo de alcanzar unha administración moderna, eficiente e de calidade, baseada nunha función pública profesional, motivada e orientada ao servizo público e unha administración transparente, eficiente e orientada a resultados.

Cadro 18. Distribución orzamento 2020 por eixes do PEG

Eixes	Importe	% total
E1. Empregabilidade e crecemento intelixente	3.205.612.605	31,5
E2. Benestar das persoas e as familias e cohesión social	5.209.580.842	51,2
E3. Crecemento sustentable, territorio, mar, agricultura, gandeiría e montes	1.078.325.673	10,6
E4. Sociedade dixital, lingua, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno	526.670.142	5,2
E5. Administración moderna, eficiente e de calidade	159.283.888	1,6
Total	10.179.473.150	100,0

Fonte: Consellería de Facenda

Gráfico 26: Distribución orzamento 2020 por eixes do PEG

Fonte: Consellería de Facenda

EIXE 1: EMPREGABILIDADE E CRECEMENTO INTELIXENTE.

Este eixe recolle un modelo integral de desenvolvemento que ten como fin principal que no 2020 se superen os postos de traballo destruídos pola crise. Esta situación acadaríase en base a unha modernización integral do sistema produtivo baseada na innovación e no coñecemento sen descoidar os sectores produtivos tradicionais.

As rexións europeas están obrigadas a competir en base á tecnoloxía, deseño e innovación de xeito continuado se non queren ver deslocalizada a súa produción a países de baixos prezos.

Para iso, debe implantarse a cultura da innovación en todos os eidos socioeconómicos de Galicia, de xeito que, a través dun proceso que non será inmediato, se normalice o proceso innovador como un máis dentro da cadea de produción, o que suporá unha auténtica revolución na formulación dos sistemas produtivos e de xestión e venda, pero tamén unha importante fonte de xeración de nichos de emprego agora inexistentes.

Para acadar este obxectivo, os orzamentos de 2020 programan investimentos nas seguintes prioridades de actuación segundo se detalla no cadro IV:

- PA I.I. Impulso da consolidación das políticas de gastos vencelladas á I+D+i. Integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento.
- As principais actuacións nesta PA son: Conecta PEMES, INOVA en Galicia, Proxecto CIVIL UAVS INITIATIVE e o impulso a centros tecnolóxicos, organismos de investigación e centros singulares do SUG, .

- c) PA I.2. Fomento da actividade empresarial e comercial, impulso da competitividade e internacionalización das empresas e autónomos, apoio á artesanía, regulación sectorial e protección da competencia.
- d) As principais liñas de actuación serán as liñas de préstamos do IGAPE, o impulso dos instrumentos financeiros, as axudas ao investimento produtivo, as axudas para procesado, comercio e desenvolvemento de produtos agrícolas e inversión en activos fixos.
- e) PA I.3. Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante.
- f) Entre as actuacións desta PA destacan as seguintes: formación prioritaria a desempregados, escolas obradoiro e obradoiros de emprego, fomento do emprego en centros especiais de emprego, programas integrados para o emprego, fomento do traballo autónomo e do emprendemento, programas de adquisición de experiencias profesionais para desempregados, información, orientación e busca de emprego,...
- g) PA I.4. Completar Galicia no que atinxe a infraestruturas básicas. Dar un novo pulo ás políticas de rehabilitación e conservación da vivenda.
- h) As principais actuacións contemplan a conservación ordinaria da rede viaria e a vialidade invernal, reforzo de firmes e actuacións en travesías, conexión co polígono industrial de San Cibrao das Viñas, programa REXURBE, sendas peonís e ciclistas para fomentar a mobilidade urbana e interurbana sostible, mellora da seguridade viaria, conexión co polígono industrial de San Cibrao das Viñas, conexión Nacional VI coa AP9, integración paisaxística do Camiño de Santiago,...
- i) PA I.5. Consolidar un sistema educativo que minimize o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia.
- j) Cómpre resaltar nesta PA as seguintes actuacións: programas de mellora da aprendizaxe e rendemento e programas de diversificación curricular, ciclos formativos de grao medio da formación profesional, plan para o fomento da educación dixital, mellora funcional, integración e sinalética dos centros públicos de ensino, reparacións, ampliacións e melloras nos centros públicos de ensino, construción de novos centros de ensino, mellora da eficiencia enerxética nos centros de ensino,...

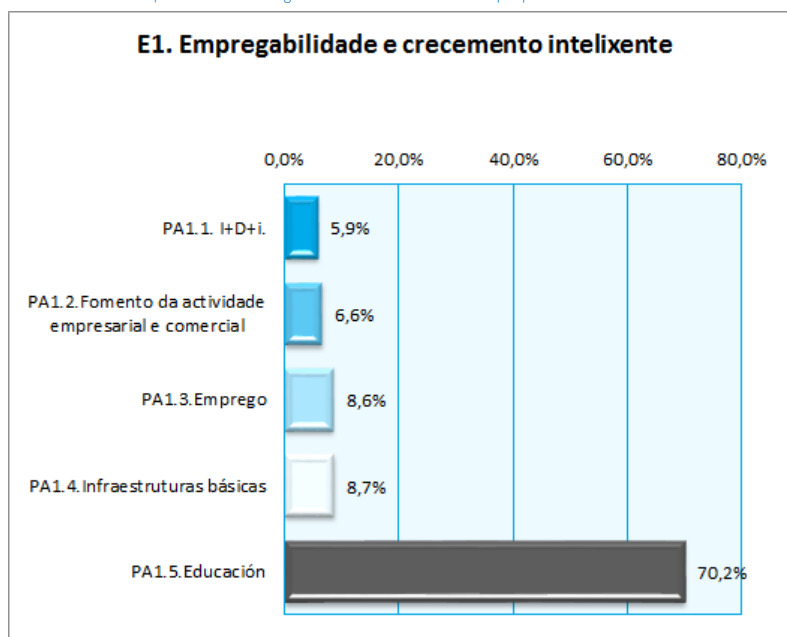
No seguinte cadro detállase o gasto orzamentario de 2020 neste eixe por prioridade de actuación.

Cadro 19: Gasto orzamentario 2020 Eixe I

E1. Empregabilidade e crecemento intelixente	Importe	% total	% eixe
PA.1.1 Impulso da consolidación das políticas de gastos vencelladas á I+D+i. Integrar a Galicia no círculo virtuoso da innovación para o crecemento	189.593.054	1,9	5,9
PA.1.2 Fomento da actividade empresarial e comercial, impulso da competitividade e internacionalización das empresas e autónomos, apoio á artesanía, regulación sectorial e protección da competencia	210.892.603	2,1	6,6
PA.1.3 Aumento da empregabilidade e produtividade dos traballadores e traballadoras de Galicia a través da formación e innovación constante	274.461.244	2,7	8,6
PA.1.4 Completar Galicia no que atinxe a infraestruturas básicas. Dar un novo pulo ás políticas de rehabilitación e conservación da vivenda	279.781.060	2,7	8,7
PA.1.5 Consolidar un sistema educativo que minimice o fracaso escolar e se aliñe en resultados coas rexións líderes de Europa en todos os niveis e impulsar o SUG cara á excelencia	2.250.884.644	22,1	70,2
Total	3.205.612.605	31,5	100,0

Fonte: Consellería de Facenda

Gráfico 27: Distribución gasto orzamento 2020 do Eixe I por prioridades de actuación

Fonte: Consellería de Facenda

EIXE 2: BENESTAR DAS PERSOAS E AS FAMILIAS E COHESIÓ SOCIAL.

A dinámica demográfica de Galicia fai que a mellora das políticas de benestar sexan cada vez máis indispensables para colaborar na calidade de vida dunha poboación de máis idade.

Do mesmo xeito as políticas de conciliación e os servizos ás familias, especialmente á infancia, deben contribuír a mellorar as taxas de fecundidade e a invertir a dinámica demográfica de Galicia.

Por último resulta preciso aplicar con éxito as políticas de inserción social dun amplo colectivo que foi o máis desfavorecido pola crise, mediante itinerarios personalizados que permitan acompañar ás persoas en risco de exclusión ata que abandonen esta situación. Tamén a consecución dunha sociedade máis xusta, esixe que se garanta a igualdade de oportunidades para aqueles colectivos que sofren exclusión por outros motivos, dende unha discapacidade á pertenza a colectivos sociais marxinados.

Mención especial compre facer ás políticas de igualdade que se ben constitúen unha prioridade horizontal, é dicir a perspectiva de xénero de be estar presente na diagnose e solución aos principais problemas de Galicia, tamén deben contar con liñas de acción específicas para reducir con determinación as fendas de xénero nos diferentes eidos tratados no plan.

Para acadar este obxectivo, os orzamentos de 2020 programan investimentos nas seguintes prioridades de actuación segundo se detalla no cadro V:

- a) PA 2.1. Sistema sanitario sustentable e de calidade. Fomento da saúde pública e dos hábitos de vida saudables.
- b) As actuacións máis relevantes en termos de gasto financeiro desta PA son o gasto en farmacia (receitas médicas), completar as dotacións do novo hospital de Vigo, equipamento sanitario, as urxencias sanitarias 061, proxectos TIC, programa galego de vacinación e actuacións en centros de saúde, entre outras.
- c) PA 2.2. Desenvolvemento do sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes.
- d) En 2020 as partidas máis importantes corresponden aos programas de atención á dependencia, o apoio á mobilidade persoal, funcionamento de centros públicos para persoas maiores dependentes, servizos e recursos da rede galega de atención temperá, realización de programas con federacións de atención a discapacitados, redes de apoio a persoas no rural, a adaptación de infraestruturas sociais ás novas tecnoloxías e asesoramento e formación para persoas con discapacidade.
- e) PA 2.3. Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación.
- f) As principais actuacións desta prioridade son o gasto en transporte escolar e nos comedores escolares, medidas para conciliación e dinamización demográfica, programas para familias e menores, centros e programas de menores infractores e actuacións de investimento en centros de atención á primeira infancia e casas niño, axudas para a adquisición de libros de texto e material escolar, plan integral de aprendizaxe de idiomas estranxeiros, servizo integrado de transporte.
- g) PA 2.4. Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retomar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero.

- h) Nesta PA as actuacións con maior importe son: renda de integración social de Galicia (RISGA), axudas específicas en inclusión social, Plan concertado de prestacións sociais básicas, pacto de estado contra a violencia de xénero, accións de prevención da violencia de xénero, axudas para mulleres vítimas de violencia de xénero, promoción do autoemprego e do emprego da muller,...
- i) PA 2.5. Garantir o acceso a unha vivenda digna en réxime de propiedade ou aluguer axeitada ás posibilidades de cada familia.
- j) As liñas de actuación nesta PA promoverán a construción de vivendas de promoción pública, por outra parte promocionarase o alugueiro a través de axudas como o bono alugueiro, o programa de axuda ao aluguer, as axudas á mocidade e o programa de fomento do parque de vivendas en alugueiro; tamén se realizarán actuación de adquisición de solo residencial e construción de vivendas.

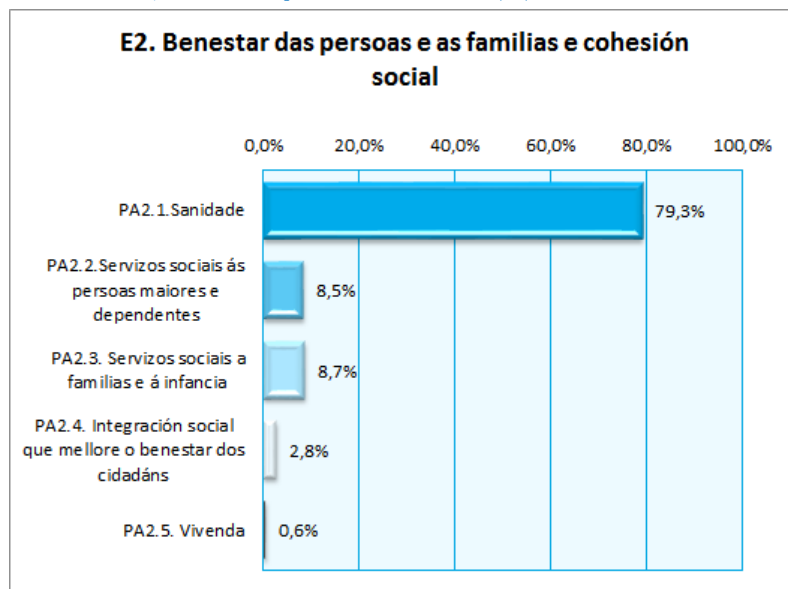
No seguinte cadro detállase o gasto orzamentario de 2020 neste eixe por prioridade de actuación.

Cadro 20: Gasto orzamentario 2020 Eixe II

E2. Benestar das persoas e as familias e cohesión social	Importe	% total	% eixe
PA.2.1 Sistema sanitario sustentable e de calidade. Fomento da saúde pública e dos hábitos de vida saudables	4.132.581.054	40,6	79,3
PA.2.2 Desenvolvemento do sistema de servizos sociais de atención ás persoas maiores e dependentes	441.575.398	4,3	8,5
PA.2.3 Mellora dos servizos sociais a familias e á infancia, apoio á conciliación e á promoción da igualdade, servizos e axudas complementarios da educación e políticas de xuventude e cooperación	454.115.587	4,5	8,7
PA.2.4 Deseño dunha estratexia de integración social que mellore o benestar da cidadanía, axude ás persoas máis desfavorecidas a retornar o máis axiña posible a situacións socioeconómicas aceptables e que fomente a igualdade de xénero	148.066.003	1,5	2,8
PA.2.5 Garantir o acceso a unha vivenda digna en réxime de propiedade ou aluguer axeitada ás posibilidades de cada familia	33.242.800	0,3	0,6
Total	5.209.580.842	51,2	100,0

Fonte: Consellería de Facenda

Gráfico 28: Distribución gasto orzamento 2020 do Eixe II por prioridades de actuación

Fonte: Consellería de Facenda

EIXE 3. CRECEMENTO SUSTENTABLE, TERRITORIO, MAR, AGRICULTURA, GANDERÍA E MONTES.

Todo este eixe ten un denominador común, a posta en valor do potencial medioambiental da comunidade autónoma e o fortalecemento do sector primario como panca de crecemento.

O medio natural de Galicia, incluíndo as súas augas, constitúen un ben sen o que non se pode entender a nosa Comunidade Autónoma e que conta cun amplo percorrido de posibilidades para a súa posta en valor.

Por un lado, dende un punto de vista turístico, sector cun amplo futuro en continuo cambio, no que a nosa comunidade autónoma debe salientar as súas fortalezas para compensar a súa localización e clima fronte as principais prazas europeas. Por outro lado, no que atinxe a un sector agropecuario e forestal cun bo produto e amplo percorrido para xerar valor engadido en torno a el, o mesmo acontece coa pesca e a acuicultura e a industria transformadora.

Por último, Galicia produce o 10% da enerxía nacional. En consecuencia, as posibilidades das novas fontes de enerxía, abren un horizonte no que traballar para mellorar o mix enerxético e mesmo para crear unha industria en torno a determinadas enerxías renovables tanto tradicionais como a eólica, como as novas liñas de traballo en torno á biomasa e á enerxía undimotriz.

Para acadar este obxectivo, os orzamentos de 2020 programan investimentos nas seguintes prioridades de actuación segundo se detalla no cadro VI:

- a) PA 3.1. Fomento do sector primario baseado na innovación e a calidade do produto galego que fixe a poboación ao medio rural.
- b) En 2020 desenvolveranse, entre outras actuacións, desenvolvemento sostible de zonas pesqueiras, investimentos en activos fixos das explotacións agrarias, prevención de danos causados por incendios forestais, desastres naturais e catástrofes, transformación dos produtos da pesca e da acuicultura, axudas a xoves para desenvolvemento de explotacións e empresas, investimentos produtivos na acuicultura, diversificación e modernización das empresas acuícolas, mellora de camiños, establecemento e mantemento de zonas forestais, axudas a zonas con limitacións naturais, zonas de montaña.
- c) PA 3.2. Enerxía renovable eficiente, intelixente e non agresiva co medio ambiente e a paisaxe. Fomento dunha economía baixa en carbono
- d) As actuacións con maior importe financeiro da PA serán: estacións intermodais de Santiago de Compostela, Ourense, Pontevedra e Vigo, axudas de aforro e eficiencia enerxética nos centros públicos do sistema universitario galego, axudas a proxectos de enerxías renovables, axudas de aforro e eficiencia enerxética, , axudas a proxectos de biomasa.
- e) PA 3.3. Potenciación do turismo en Galicia a partir dun medio ambiente e cultura privilexiados.
- f) Neste terreo realizaranse actuacións de cara ao Xacobeo 2021, a promoción nacional e internacional da oferta turística de Galicia, actuarase sobre o Camiño de Santiago, mellorando os aspectos ambientais, a xestión de fluxos, a mellora dos trazados e dos albergues.
- g) Realizaranse actuacións de fomento e desenvolvemento de Galicia como destino turístico, promoción e potenciación do turismo, mellora e fomento do turismo en zonas rurais, sinalización no Camiño de Santiago, actuacións nos albergues do Camiño de Santiago.
- h) PA 3.4. Conservación da natureza, ordenación do territorio e da paisaxe e cohesión territorial.
- i) As principais actuacións desta prioridade están relacionadas con actuacións globais destinadas á conservación, reposición e restauración do medio ambiente, obras do Plan Urbe, redes de observación, prevención de riscos e análise sectorial de adaptación ao cambio climático, axudas para redaccións de plans urbanísticos, actuacións de conservación e protección da biodiversidade, creación, mellora e ampliación de servizos locais básicos.
- j) PA 3.5. Pechar un modelo de tratamento de residuos e un modelo de ciclo da auga líder en Europa.

- k) En 2020 desenvolveranse principalmente actuacións de ampliación e mellora da EDAR de Placeres en Pontevedra, saneamento de Cabanas en Pontedeume e da Malata en Ferrol, melloras dos sistemas de saneamento e depuración en Rianxo, na zona norte da ría de Ares (cítanse as principais actuacións deste tipo), impulso da prevención e a reciclaxe dos residuos industriais.

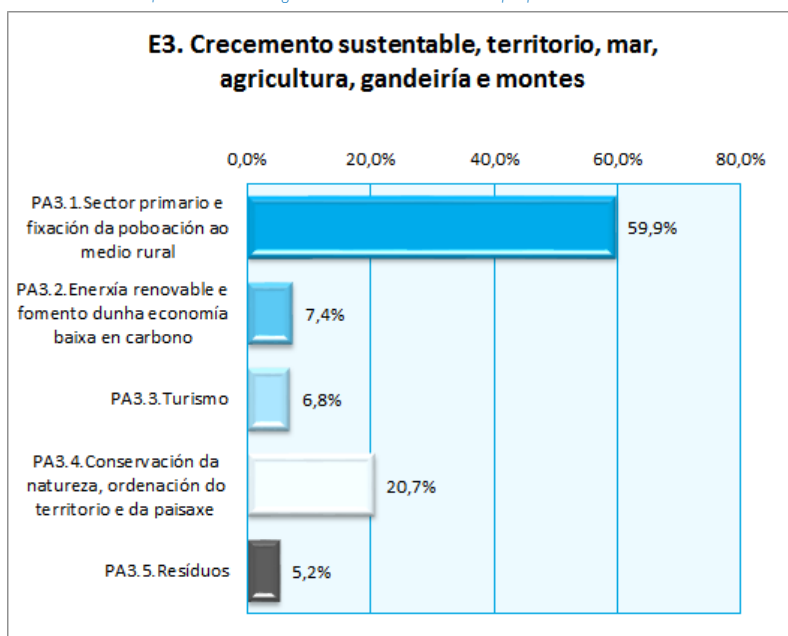
No seguinte cadro detállase o gasto orzamentario de 2020 neste eixe por prioridade de actuación.

Cadro 21: Gasto orzamentario 2020 Eixe III

E3. Crecemento sustentable, territorio, mar, agricultura, gandeiría e montes	Importe	% total	% eixe
PA.3.1 Fomento do sector primario baseado na innovación e a calidade do produto galego que fixe a poboación ao medio rural	645.423.611	6,3	59,9
PA.3.2 Enerxía renovable eficiente, intelixente e non agresiva co medio ambiente e a paisaxe. Fomento dunha economía baixa en carbono	79.392.271	0,8	7,4
PA.3.3 Potenciación do turismo en Galicia a partir dun medio ambiente e cultura privilexiados	73.835.909	0,7	6,8
PA.3.4 Conservación da natureza, ordenación do territorio e da paisaxe e cohesión territorial	223.373.291	2,2	20,7
PA.3.5 Pechar un modelo de tratamento de residuos e un modelo de ciclo da auga líder en Europa	56.300.591	0,6	5,2
Total	1.078.325.673	10,6	100,0

Fonte: Consellería de Facenda

Gráfico 29: Distribución gasto orzamento 2020 do Eixe III por prioridades de actuación

Fonte: Consellería de Facenda

EIXE 4. SOCIEDADE DIXITAL, LINGUA, CULTURA E REFORZO DO PESO DE GALICIA NO SEU ENTORNO.

A sociedade da información está a mudar todos os negocios tradicionais cara a unha produción de bens e servizos a medida e con unha demanda moito máis esixente e informada grazas ao uso das TIC. Resulta preciso por tanto, contar coas infraestruturas axeitadas, fomentar as competencias dixitais entre a cidadanía e adaptar os sistemas produtivos e canais de venda das empresas a estas novas tecnoloxías para aproveitar todas as vantaxes que poñen ao noso alcance.

O impulso do autogoberno a lingua e a cultura de Galicia como fontes de riqueza e elementos básicos da identidade da Comunidade Autónoma. Resulta estratéxico para o progreso como rexión, procurar a dinamización e fomento da cultura galega, a normalización e o impulso do idioma galego como medio para protexer e fomentar a identidade cultural de Galicia, o desenvolvemento social, o crecemento económico e o diálogo intercultural.

Para acadar este obxectivo, os orzamentos de 2020 programan investimentos nas seguintes prioridades de actuación segundo se detalla no cadro VII:

- a) PA 4.1. Desenvolvemento da economía dixital. Apoio á industria cultural e de medios como unha fonte de riqueza e impulso ao desenvolvemento da sociedade da información.
- b) As principais actuacións que se desenvolverán serán: modernización das redes do sector público, fomento da modernización e innovación tecnolóxica, a dotación de medios para unha administración dixital, solucións tecnolóxicas dixitais, o desenvolvemento do Plan de Banda Larga 2020 e a modernización das TIC en distintos ámbitos sectoriais como en sectores tractores, no transporte público, e no servizo público de emprego. No ámbito cultural, fortalecer o tecido cultural de base e o tecido das industrias culturais e creativas galegas mediante axudas á produción artística e en materia cultural e estimular a oferta de contidos nos ámbitos da cultura e a súa demanda por parte da cidadanía.
- c) PA 4.2. Conservación e promoción da riqueza cultural de Galicia.
- d) Desenvolveranse accións investimentos en bens do patrimonio cultural destinados ao uso social, actuacións de protección no patrimonio cultural, campañas de normalización lingüística, accións de conservación, restauración, rehabilitación e posta en valor de bens que integran o patrimonio cultural, adquisicións de fondos bibliográficos, actividades culturais e de promoción do libro e da lectura, promoción das actividades e dos contidos dos museos e centros de interpretación do patrimonio cultural e o fomento do uso da lingua galega e cursos e actividades de formación.
- e) PA 4.3. Impulso das institucións de autogoberno e mellora da súa influencia e colaboración con Europa, a Eurorexión e o resto do Estado.

- f) Por un lado, realizaranse actuacións en materia de construción e rehabilitación de infraestruturas xudiciais como o edificio xudicial de Vigo, incluídas medidas de aforro e eficiencia enerxética, modernización da administración de xustiza así como a cobertura da asistencia xurídica gratuíta, e en materia de protección civil e seguridade, actuacións ligadas a adquisición de infraestrutura tecnolóxica, equipamento e instalacións do do Centro de Atención de Emerxencias 112 (CAE 112), o financiamento dos consorcios provinciais contra incendios, as infraestruturas e equipamentos nos servizos de emerxencias e protección civil, así como a formación en materia de emerxencias.

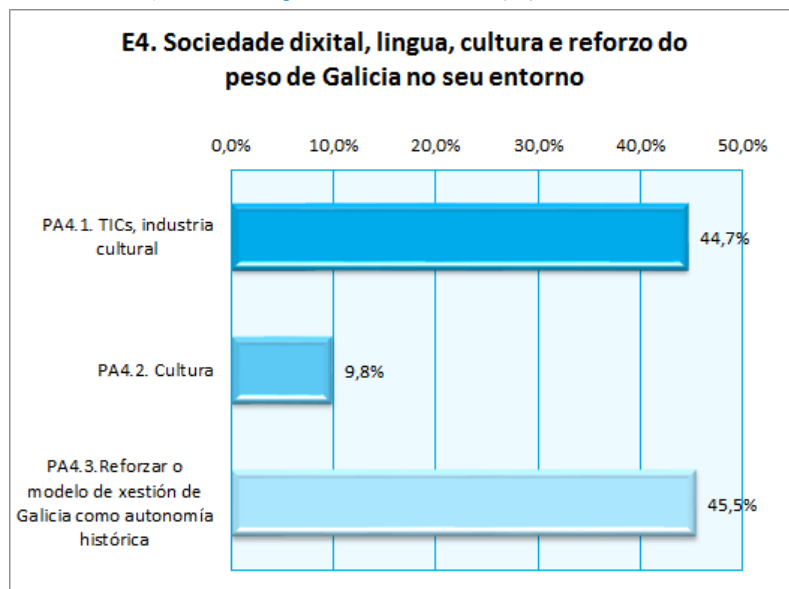
No seguinte cadro detállase o gasto orzamentario de 2020 neste eixe por prioridade de actuación.

Cadro 22: Gasto orzamentario 2020 Eixe IV

E4. Sociedade dixital, lingua, cultura e reforzo do peso de Galicia no seu entorno	Importe	% total	% eixe
PA.4.1 Desenvolvemento da economía dixital. Apoio á industria cultural e de medios como unha fonte de riqueza e impulso ao desenvolvemento da sociedade da información	235.448.570	2,3	44,7
PA.4.2 Conservación e promoción da riqueza cultural de Galicia	51.831.768	0,5	9,8
PA.4.3 Impulso das institucións de autogoberno e mellora da súa influencia e colaboración con Europa, a Eurorexión e o resto do Estado	239.389.804	2,4	45,5
Total	526.670.142	5,2	100,0

Fonte: Consellería de Facenda

Gráfico 30: Distribución gasto orzamento 2020 do Eixe IV por prioridades de actuación

Fonte: Consellería de Facenda

EIXE 5. ADMINISTRACIÓN MODERNA, EFICIENTE E DE CALIDADE.

Para acadar os anteriores obxectivos precisamos unha administración eficiente, moderna, flexible e transparente, que preste servizos públicos de calidade e axude a resolver os problemas dos cidadáns e das empresas.

Para iso, precísase un persoal comprometido que debe mellorar a súa formación continua, especialmente no que atinxe a adquisicións de destrezas no manexo das TIC; pero tamén unha administración moderna debe explorar novos sistemas para incentivar o rendemento e flexibilidade que recoñezan máis a quen máis valor aporta ao servizo público.

A xeneralización dos servizos públicos dixitais e do e-goberno, debe contribuír a acadar a excelencia na xestión, posibilitando importantes economías por substitución dos sistemas tradicionais baseados no papel, e por economías de escala.

Estas novas tecnoloxías xerarán novos requirimentos e perfís profesionais, mais tamén, deixarán obsoletos un volume aínda maior doutros oficios e traballos; por iso é precisa a flexibilidade no movemento dos equipos de traballadores.

A administración debe tamén actuar como exemplo e sector tractor das principais políticas antes enunciadas, dende a innovación, implementando a compra pública innovadora e converténdose nun axente innovador en si mesmo, ata a rehabilitación dos seus edificios administrativos e vivenda pública, pasando pola eficiencia enerxética, a normalización lingüística e o dominio das linguas estranxeiras, a internacionalización, a aplicación de criterios de igualdade de xénero e non discriminación, a integración social e a protección da familia e a conciliación.

Para iso desenvolveranse as seguintes Prioridades de actuación cos seus correspondentes obxectivos instrumentais:

PA 5.1. Función pública profesional, motivada e orientada ao servizo público. As principais actuacións neste apartado serán accións formativas para os empregados e empregadas públicas e desenvolver e aplicar estratexias e políticas de recursos humanos axeitadas ás necesidades reais para a prestación dos servizos públicos.

PA 5.2. Administración financeira transparente, eficiente e orientada a resultados, con actuacións de reformas en materia de centralización de contratos e autoprovisión, de renovación e mellora das infraestruturas públicas (novas instalacións e equipamentos) co obxecto de acadar unha xestión máis eficiente da enerxía como por exemplo a rehabilitación do edificio Benito Corbal e a remodelación de San Caetano, de garantir a tramitación telemática de todos os expedientes e trámites coa administración autonómica, de garantir a transparencia, integridade e responsabilidade na administración pública e no gasto de fondos públicos, facendo fincapé, non en implementar novas normas e requisitos, senón

en aplicar con contundencia as xa existentes e de reforzar as tarefas de planificación e de xestión dos Programas Operativos dos fondos estruturais.

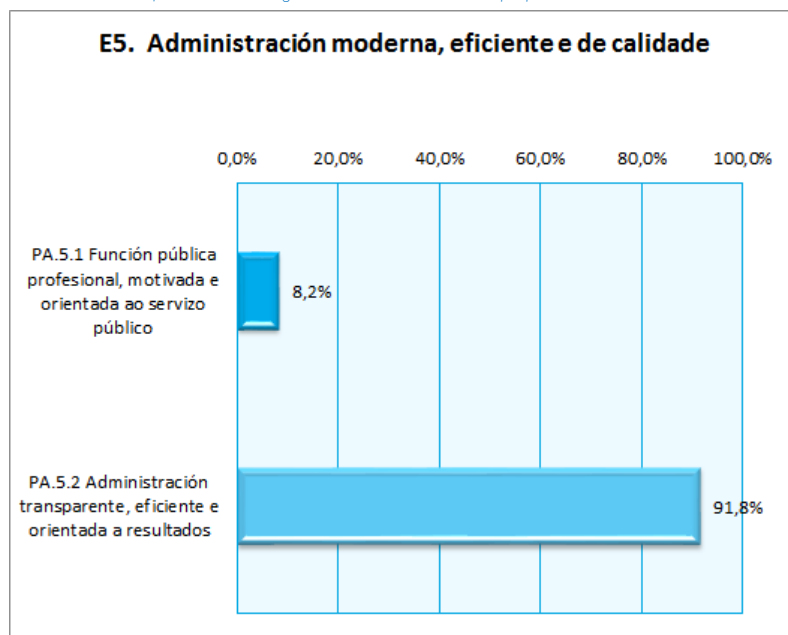
No seguinte cadro detállase o gasto orzamentario de 2020 neste eixe por prioridade de actuación.

Cadro 23: Gasto orzamentario 2020 Eixe V

E5. Administración moderna, eficiente e de calidade	Importe	% total	% eixe
PA.5.1 Función pública profesional, motivada e orientada ao servizo público	13.057.753	0,1	8,2
PA.5.2 Administración transparente, eficiente e orientada a resultados	146.226.135	1,4	91,8
Total	159.283.888	1,6	100,0

Fonte: Consellería de Facenda

Gráfico 31: Distribución gasto orzamento 2020 do Eixe V por prioridades de actuación

Fonte: Consellería de Facenda

ORZAMENTOS XERAIS DE GALICIA PARA O EXERCICIO 2020

V. ORZAMENTOS XERAIS DE GALICIA PARA O EXERCICIO 2020

V.1. Grandes cifras

V.1.1. Evolución do Sistema de Financiamento. Teito de gasto e Capacidade de gasto

A situación interina do Goberno de España e a falla de convocatoria do Consello de Política Fiscal e Financeira neste ano 2019, fixo que o presente proxecto de orzamentos non conte coas contías do sistema de financiamento comunicadas polo Ministerio de Facenda.

Perante a falla da devandita información os ingresos do sistema de financiamento autonómico son os estimados polos servizos da consellería de facenda segundo a metodoloxía descrita no informe de estratexia financeiro fiscal presentado xunto co límite de gasto o pasado mes de setembro e na memoria I destes orzamentos.

Compre sinalar tamén, que aínda que xa se ten notificada a próxima transferencia actualizada dos ingresos a conta do sistema de financiamento, a día de hoxe 17 de outubro aínda non se conta no tesouro da comunidade autónoma coas contías actualizadas do SFA correspondentes a 2019, e tamén que esta apenas acada a metade das contías reclamadas pola comunidade autónoma ao ministerio de facenda, entre as restantes destaca a compensación pola non liquidación dun mes do IVE polas modificacións introducidas na súa xestión polo Ministerio de Facenda co gallo da implantación do sistema de información inmediata (SII)

No que atinxe ás estimacións dos pagos a conta do SFA para 2020, estes mostran unha evolución semellante ao PIB nominal previsto para o vindeiro exercicio se ben a súa composición e evolución varía segundo os compoñentes do mesmo. O IRPF evoluciona a bo ritmo apoiado nunha campaña aceptable no 2019, malia que lastrada pola devolución das contías indebidamente retidas ao abeiro da prestación por maternidade, que non se repite no 2020 e nun ensanchamento das bases grazas a o crecemento dos traballadores empregados e ao crecemento das retribucións. O IVE crece máis modestamente pola evolución máis modesta da recadación no 2019 e a certa atonía prevista para o consumo no 2020, e os ingresos especiais mostran unha evolución lineal. As participacións de Galicia na porcentaxe de cesión estímase en base a os cálculos da última liquidación do sistema.

En base ás anteriores evolucións estímase un ITE para o 2020 que se aplica ao fondo de garantía que se reparte en base á poboación axustada de Galicia da última liquidación do SFA e ao de suficiencia.

Así os pagos a conta previstos para 2020 do SFA case acadan os 7.659 millóns de euros, un 3,1% máis que as actualizadas de 2019. No que atinxe á liquidación de 2018

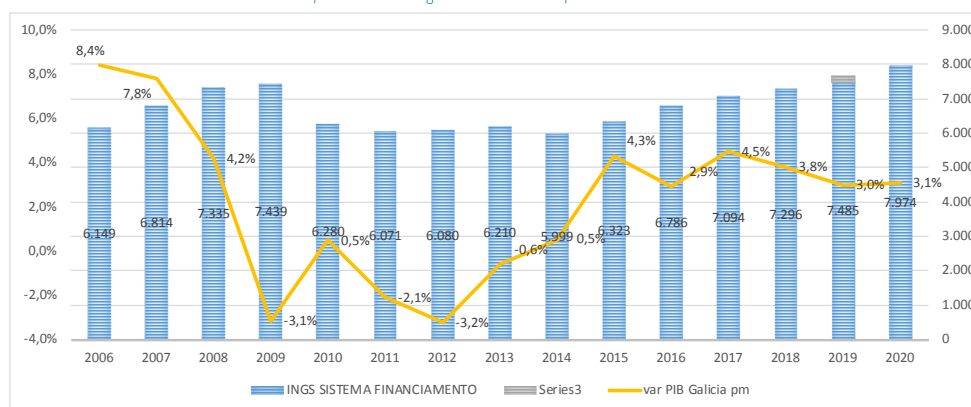
a percibir no 2020, esta calculase co mesmo procedemento anterior pero en base a os datos certos de recadación da AEAT dese exercicio.

Compre sinalar que esta sofre un importante aumento por un dobre motivo, por unha banda a liquidación moi negativa do IVE do 2017 xa que non se realizou sobre a recadación dun ano completo senón sobre a de once meses pola aplicación do sistema de información inmediata que o Ministerio de Facenda non foi quen de compensar, por outra, polos baixos pagos a conta estimados no 2018 que logo dun bo exercicio fiscal agora dan lugar a unha alta liquidación, en especial no caso do IRPF de novo.

Como é habitual recollese na gráfica seguinte unha serie longa de ingreso do sistema en termos de caixa, é dicir nas contías que foron ingreso orzamentario efectivo en cada exercicio, correspondentes á suma das entregas a conta do exercicio correspondente máis (ou menos se é negativa) a liquidación do exercicio n-2. (dende 2011 se está a deducir a liquidación negativa fraccionada dos exercicios 2008 e 2009). Para 2019 se engaden os 198 millóns de euros en concepto de compensación polos efectos contable de aplicación do SII e a merma na liquidación do IVE á que Galicia non renuncia, malia que non foron aínda pagados pola AXE.

Como pode verse o sistema non sempre evoluciona de xeito correlativo ao pib, malia que a recadación tributaria garda unha importante correlación con este índice, a dinámica dos fondos de nivelación e as liquidacións que vencellan o peche do sistema ao exercicio n-2 distorsionan esta relación.

Gráfico 32: Galicia. Ingresos do sistema de financiamento e PIB.

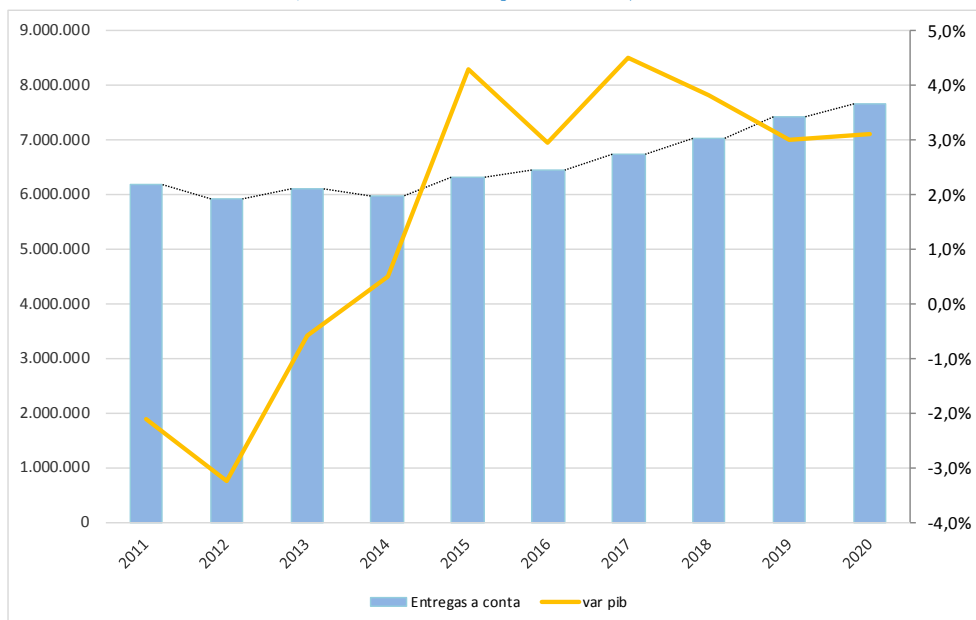
Como pode ollarse os ingresos dimanantes do sistema para 2020, son os máis altos da serie superando os de 2009 en máis de 500 millóns de euros.

Cadro 24. Pagos a conta e liquidacións do sistema de financiamento. Datos en millóns de euros.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
INGS SISTEMA FINANCIAMENTO	6.149	6.814	7.335	7.439	6.280	6.071	6.080	6.210	5.999	6.323	6.786	7.094	7.296	7.681	7.974
Var absoluta	391	665	521	104	-1.159	-209	9	130	-211	324	463	308	202	384	294
% variación	6,8%	10,8%	7,6%	1,4%	-15,6%	-3,3%	0,1%	2,1%	-3,4%	5,4%	7,3%	4,5%	2,9%	5,3%	3,8%

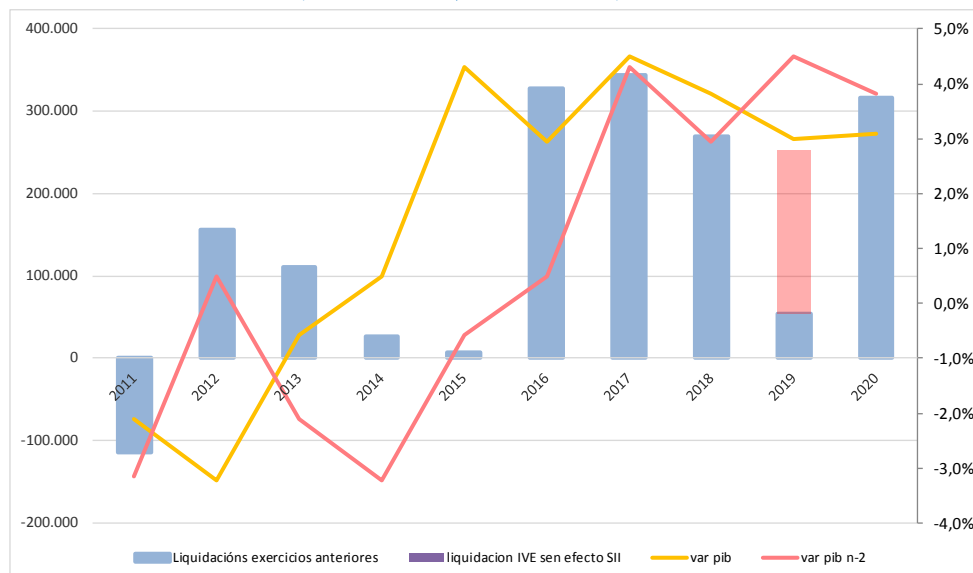
A evolución do sistema de financiamento arriba reflectida require unha dobre explicación, os ingresos son os efectivamente recibidos ata 2019, no presente exercicio esta recollida a contía pendente de compensación da liquidación do IVE por importe de 198 millóns de euros, á que nos referimos nos parágrafos anteriores, ademais o incremento deste ano está afectado pola inclusión do “céntimo sanitario” nos ingresos a conta do SFA, cando antes se recibían polas ccaa aparte do sistema, en termos homoxéneos no 2019 so crecería o 4,2% con compensación do IVE e tan so o 1,5% sen compensación.

Gráfica 33: Galicia. Evolución dos ingresos a conta e do pib nominal.

Como pode ollarse, o cálculo das entregas a conta mostra un crecemento tendencial con certa relación co evolución da economía. Malia que no período observado houbo dous grandes axustes tributarios, un a alza no 2012 e outro á baixa no 2015.

Gráfica 34. Evolución das liquidacións do sistema de financiamento

No que atinxe ás liquidacións, estas mostran unha evolución discordante coa do PIB do exercicio corrente, que mellora cando a comparamos co PIB do exercicio n-2 ao que fan referencia.

O montante negativo de 2011 se corresponde co primeiro pago da liquidación negativa de 2008.

A cor vermella no exercicio 2019 mostra a sensible merma da liquidación de 2017, pola non compensación da implantación do SII no IVE.

Aínda así, as liquidacións non mostran unha evolución simétrica á do PIB do exercicio n-2 por estar condicionadas ao acerto na estimación dos ingresos a conta e ao funcionamento dos fondos de nivelación e cooperación que operan cunha lóxica diferente á evolución do PIB.

De terse adoptado as medidas precisas para neutralizar o impacto desta medida no sistema de financiamento, como solicitou a comunidade autónoma de Galicia, a liquidación aumentaría o importe marcado en vermello claro na gráfica, case ata o nivel de 2018. O resto da evolución da liquidación e a súa discordancia coa evolución do PIB nestes últimos anos resulta explicado pola entrada de novas comunidades nos fondos de cooperación, que agora renden menos ao se repartir entre máis beneficiarios,

O teito de gasto fixado, en aplicación da Lei 2/2011, de Disciplina Orzamentaria e Sustentabilidade Financeira, foi autorizado polo Consello da Xunta o día 3 de outubro, e

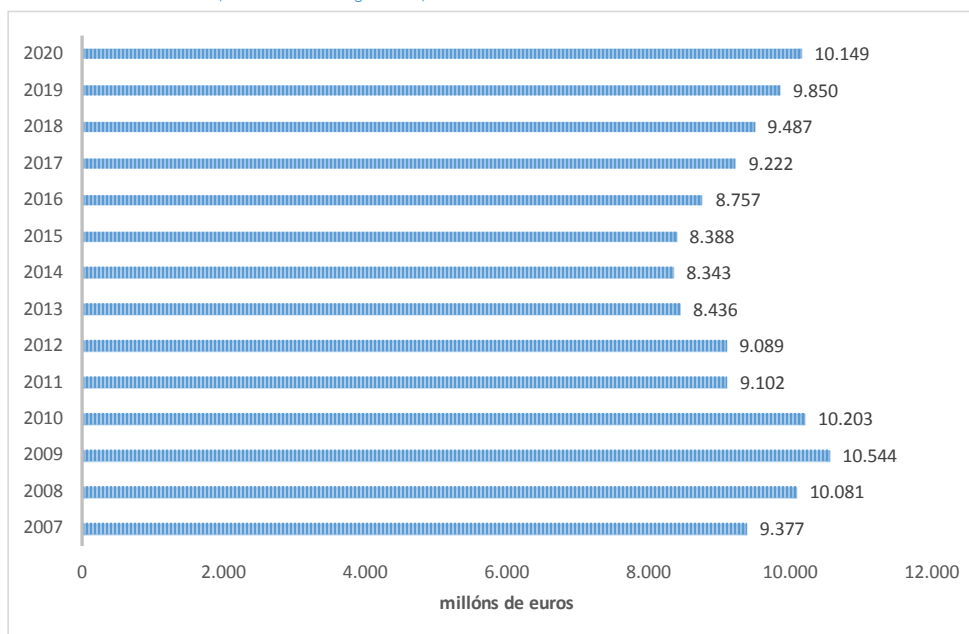
aprobado o 9 de outubro polo Parlamento de Galicia, estableceuse en 10.160 millóns de euros.

O importe de gasto non financeiro consignado nos orzamentos para 2020 é de 10.149 millóns de euros, montante que esgota o devandito teito, na medida en que é axustado polo impacto das medidas fiscais propostas na lei de orzamentos por importe de 11,1 millóns de euros.

De seguido pasamos a analizar as principais masas financeiras do orzamento consolidado e a súa comparación coas contas de 2019.

Como sempre, a efectos comparativos en series longas, recóllese o orzamento minorado en exercicios anteriores coa participación dos concellos nos tributos do estado e as primas da pac do FEAGA.

Gráfico 35. Evolución do gasto non financeiro consolidado do orzamento en millóns de euros.

O gasto non financeiro consolidado de 2020 supón unha suba do 3% en relación ao orzamento de 2019, preto dos 300 millóns de euros.

V.1.2. Ingreso consolidado.

Os ingresos totais nos Orzamentos Xerais para 2020 ascenden a 11.822 millóns de euros, dos que os ingresos non financeiros ascenden a 10.101 millóns de euros, e os ingresos financeiros a 1.721 millóns de euros, segundo o seguinte detalle por capítulos:

Cadro 25. Cadro de ingresos do orzamento consolidado, miles de euros

Distribución económica						
Capítulos		2019	2020	Variación 2020/2019 Importe	%	Valor Relativo 2019 2020
I	Impostos directos	2.431.251	2.616.465	185.215	7,6	21,1 22,1
II	Impostos indirectos	3.450.728	3.637.903	187.175	5,4	29,9 30,8
III	Taxas, prezos e outros ingresos	177.517	187.488	9.970	5,6	1,5 1,6
IV	Transferencias correntes	3.008.296	2.942.950	-65.346	-2,2	26,1 24,9
V	Ingresos patrimoniais	8.686	7.586	-1.100	-12,7	0,1 0,1
OPERACIÓNS CORRENTES		9.076.478	9.392.392	315.914	3,5	78,6 79,5
VI	Alleamento de investimentos reais	7.340	6.755	-585	-8,0	0,1 0,1
VII	Transferencias de capital	671.166	701.528	30.362	4,5	5,8 5,9
OPERACIÓNS DE CAPITAL		678.506	708.283	29.777	4,4	5,9 6,0
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANZEIRAS		9.754.984	10.100.675	345.691	3,5	84,5 85,4
VIII	Activos financeiros	20.972	29.194	8.222	39,2	0,2 0,2
IX	Pasivos financeiros	1.768.395	1.691.706	-76.688	-4,3	15,3 14,3
TOTAL OPERACIÓNS FINANZEIRAS		1.789.367	1.720.900	-68.467	-3,8	15,5 14,6
Total		11.544.351	11.821.575	277.224	2,4	100,0 100,0

A previsión de evolución dos ingresos do sistema de financiamento, que aumentan un 3,9% sobre os correspondentes a 2019, como partida de máis peso no ingreso non financeiro, caracteriza o orzamento de ingresos. Os tributos propios e cedidos medran no caso do ITP e reflicten o impacto das baixas tributarias no caso de ISD e Patrimonio. Así mesmo a evolución dos tributos cedidos está caracterizada pola consideración do céntimo sanitario dentro das entregas a conta dos impostos especiais. Por último no eido tributario, os impostos propios reflicten baixa da actividade no ICA e xogo e os demais amosan unha tendencia lineal.

No que atinxe ao financiamento finalista do Estado, a falta de proxecto de PGE que recolla novas liñas de financiamento, mellórase a súa estimación, froito do aumento dos niveis mínimos de dependencia que lle corresponden a Galicia polo aumento de po-boación atendida e dos repartos dos fondos de empregos avanzados pola correspondente comisión mixta.

No que atinxe aos fondos europeos, recollen a última anualidade normal do período, para no 2021 entrar no período n+3, ademais esperase ingresar importantes contías de fondos xa executados en períodos anteriores pero pendentes de certificar, tanto do programa operativo de Galicia, como os plurirrexionais, despois dos anos iniciais de lanzamento dos programas operativos, nos que se fixo un importante esforzo de programación.

Os capítulos de ingresos tributarios son os que reflicten unha maior dinámica crecendo entre o 5% e o 7%.

Por outra banda, os ingresos por operacións financeiras baixan un 3,8% pola evolución do calendario de vencementos da débeda pública, e adicionalmente pola baixa do recurso ao endebedamento neto nun millón de euros.

V.1.3. Aumento do gasto non financeiro nun 3%

O gasto consolidado para 2020 acada a suma de 11.822 millóns de euros, 10.149 non financeiro e 1.673 financeiro, detallándose a clasificación económica do mesmo na táboa seguinte:

Cadro 26. Cadro de gasto do orzamento consolidado.

Distribución económica							
Capítulos		2019	2020	2020/2019		Valor Relativo	
				Importe	%	2019	2020
I	Gastos de persoal	3.889.284	4.030.697	141.413	3,6	33,7	34,1
II	Gastos en bens correntes e servizos	1.783.753	1.839.634	55.881	3,1	15,5	15,6
III	Gastos financeiros	165.417	143.379	-22.038	-13,3	1,4	1,2
IV	Transferencias correntes	2.320.419	2.410.701	90.282	3,9	20,1	20,4
OPERACIÓNS CORRENTES		8.158.873	8.424.411	265.538	3,3	70,7	71,3
V	Fondo de continxencia	39.043	33.317	-5.725	-14,7	0,3	0,3
VI	Investimentos reais	911.185	928.867	17.682	1,9	7,9	7,9
VII	Transferencias de capital	740.709	762.348	21.639	2,9	6,4	6,4
OPERACIÓNS DE CAPITAL		1.651.893	1.691.215	39.321	2,4	14,3	14,3
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS		9.849.809	10.148.944	299.134	3,0	85,3	85,9
VIII	Activos financeiros	164.010	153.921	-10.090	-6,2	1,4	1,3
IX	Pasivos financeiros	1.530.532	1.518.711	-11.820	-0,8	13,3	12,8
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS		1.694.542	1.672.632	-21.910	-1,3	14,7	14,1
Total		11.544.351	11.821.575	277.224	2,4	100,0	100,0

Tendo en conta os orzamentos de 2020, o gasto non financeiro aumenta en 300 millóns de euros, o que supón unha variación do 3%, pero se temos en conta os menores recursos que detrae o pago da débeda no capítulo III, así como da de SPI no capítulo VI, os recursos dispoñibles para atender outras políticas de gasto son máis de 359 millóns de euros, un 3,5% máis.

V.1.4. Mellora do aforro bruto e saldo primario grazas á uns maiores ingresos correntes e a os aforros de custe financeiro

Malia importante aposta polo gasto corrente dos presentes orzamentos, este aumenta en 266 millóns de euros (288 millóns sen ter en conta os custos financeiros), o aforro

por operacións correntes aumenta un 5,5%, ata os 968 millóns de euros, o que o coloca nos niveis máis altos da última década, se non consideramos as operacións financeiras, o aforro por operacións correntes primario é de 1.111 millóns de euros.

Este último, xunto cos ingresos de capital, financian sobradamente tódolos investimentos, por tanto o recurso ao endebedamento, so esta a financiar as operacións financeiras.

Cadro 27. Aforro Bruto e primario por operacións correntes. Orzamento consolidado. Miles €

Conta Financeira				
Operacións Correntes	2019	2020	Var. 2020/2019	
			Importe	%
Ingresos	9.076.478	9.392.392	315.914	3,5
Impostos directos	2.431.251	2.616.465	185.215	7,6
Impostos indirectos	3.450.728	3.637.903	187.175	5,4
Taxas, prezos e outros ingresos	177.517	187.488	9.970	5,6
Transferencias correntes	3.008.296	2.942.950	-65.346	-2,2
Ingresos patrimoniais	8.686	7.586	-1.100	-12,7
Gastos	8.158.873	8.424.411	265.538	3,3
Gastos de persoal	3.889.284	4.030.697	141.413	3,6
Gastos en bens correntes e servizos	1.783.753	1.839.634	55.881	3,1
Gastos financeiros	165.417	143.379	-22.038	-13,3
Transferencias correntes	2.320.419	2.410.701	90.282	3,9
Aforro	917.605	967.980	50.376	5,5
Gastos financeiros	165.417	143.379	-22.038	-13,3
Saldo primario	1.083.022	1.111.359	28.337	2,6

V.1.5. Aumenta a formación de capital: 983 millóns de euros

Os ingresos por operacións de capital aumentan 30 millóns de euros ata os 708 millóns de euros (un 4,4%), en tanto que os gastos neses capítulos ascenden a 1.691 millóns, aumentando nun 2,43% con respecto a 2019. Porén, se temos en conta que no capítulo VI de 2019, figuraban 37 millóns dedicados a pagar os mandatos pendentes de pago a SPI e que no 2020 non figuran ao amortizarse toda a débeda co superavit de 2018, a capacidade real de gastos para novos investimentos aumenta en 76 millóns de euros, o 4,5%.

A formación de capital, ou gastos de operacións de capital acada 983 millóns de euros, 10 millóns superior á de 2019, polo maior aumento dos empregos en investimentos a pesar de que os ingresos de capital medran un 4%.

Cadro 28. Formación de capital

Operacións de Capital	2019	2020	Var. 2020/2019	
			Importe	%
Ingresos	678.506	708.283	29.777	4,4
Alleamento de investimentos reais	7.340	6.755	-585	-8,0
Transferencias de capital	671.166	701.528	30.362	4,5
Gastos	1.651.893	1.691.215	39.321	2,4
Investimentos reais	911.185	928.867	17.682	1,9
Transferencias de capital	740.709	762.348	21.639	2,9
Formación de Capital	973.387	982.932	9.545	1,0

V.1.6. O fondo de continxencia se minora ata os 33,3 millóns de euros

A dotación do fondo de continxencia de execución orzamentaria a que se refire o artigo 55 bis do Texto refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, aprobado polo Decreto legislativo 1/1999, do 7 de outubro, realizouse gradualmente dende o exercicio 2013 para achegarse ao seu importe legal de xeito progresivo.

Dadas as necesidades financeiras inherentes a todo proceso de consolidación fiscal, dende o ano 2016 estableceuse unha excepción á contía establecida como dotación na Lei de réxime financeiro, que habilita a posibilidade de dotar unha contía inferior en tanto non remate o mesmo.

Polo que refire ao Fondo de continxencia de execución orzamentaria para 2019, este sofre unha baixa respecto a 2019 de seis millóns de euros, a súa dotación repártese entre o SERGAS (31,9 millóns de euros a mesma que no 2019) e administración xeral (1,4 millóns de euros).

V.1.7. Necesidade de Financiamento orzamentaria equilibrada na práctica, 48 millóns de euros.

A necesidade de financiamento dos orzamentos no 2020 é de 48 millóns de euros, un 49% inferior á de 2019. Tendo en conta os axustes de contabilidade nacional, que é nos termos nos que se mide o obxectivo de estabilidade orzamentaria, a necesidade de financiamento supón os 68 millóns de euros recollidos no teito de gasto.

Os axustes de contabilidade nacional pasan a ser negativos polo efecto da eliminación da débeda dos mandatos á Sociedade Pública de Investimentos, é dicir o seu valor total resulta equivalente a un maior gasto ou un menor ingreso, neste caso por importe de 20 millóns de euros, tal e como se estimaba no teito de gasto..

O saldo destes axustes xurde ademais do xa mencionado do axuste correspondente á devolución das liquidacións negativas do sistema de financiamento dos anos 2008 e 2009. Pola contra, outros gastos que non afectan aos orzamentos, modulan a través

destes axustes o resultado orzamentario (como o resultado positivo das achegas a entes instrumentais da comunidade autónoma agás a achega á CRTVG considerada un gasto financeiro no orzamento e que se deduce como necesidade de financiamento en termos de contabilidade nacional, a diferenza entre xuros devindicados e pagados, ou a recadación líquida e os dereitos recoñecidos netos en ingresos son outras partidas que forman parte dos axustes).

Galicia segue a súa propia senda de consolidación fiscal, máis constante pero tamén máis suave, que a proposta polo Goberno de España, isto permite nun ano marcado polas incertezas non ter que realizar ningún esforzo de consolidación fiscal, realizando un axuste menor que o resto das CCAA, e proposto polo Goberno de España que suporía pasar dun obxectivo de estabilidade do 0,3% ao actual do 0,1%.

Por tanto Galicia, en consolidación fiscal xa na práctica, non terá que realizar esforzos adicionais neste 2020, o que implica contar cun diferencial de dúas décimas menos de consolidación fiscal que a media das CCAA que, co escenario vixente, deben realizar un esforzo fiscal de rebaixar as súas necesidades de financiamento nun 0,2%.

Cadro 29. Necesidade de financiamento orzamentaria en termos de CN

ORZAMENTO EN TERMOS DE CONTABILIDADE NACIONAL	2019	2020	Var. 2020/2019	
			Importe	%
Ingresos Correntes	9.076	9.392	316	3,5
Gastos Correntes	8.159	8.424	266	3,3
AFORRO BRUTO ORZAMENTARIO	918	968	50	5,5
Fondo de continxencia	39	33	-6	-14,7
Ingresos de Capital	679	708	30	4,4
Gastos de Capital	1.652	1.691	39	2,4
GASTOS DE OPERACIÓNS DE CAPITAL	-973	-983	-10	1,0
DÉFICIT ORZAMENTARIO NON FINANCEIRO	-95	-48	47	-49,1
Liquidacións negativas sistema	85	85	0	0,0
Outras unidades consideradas aapp	-37	-86	-49	132,4
Recadación incerta	-30	-27	3	-11,3
Intereses devindicados	2	1	-1	-34,9
Outros axustes	5	6	1	20,8
TOTAL AXUSTES CONTABILIDADE NACIONAL	25	-20	-45	-177,8
NECESIDADE DE FINANCIAMENTO	-69	-68	1	-1,9

V.1.8. Principais Políticas de Gasto Priorizadas no Orzamento 2020

Se ben, como se ten indicado o gasto non financeiro consolidado aumenta no 3%, o orzamento total crece o 2,4% por mor das operacións financeiras vencelladas aos vencementos da débeda pública.

Porén, esta non é a contía da que poden dispor as consellerías para dotar financeiramente as súas políticas de gasto, xa que é preciso deducir da mesma os recursos atri-

buídos ao financiamento de outras administracións (universidades, financiamento local e órganos estatutarios e consultivos) así como ao servizo da débeda.

As anteriores sumas supoñen 2.265 millóns de euros no 2020, é a súa dedución do orzamento total permite determinar as contías libres para o gasto das consellerías que ascende a 9.556 millóns de euros, un 3,1% máis que o ano 2019, que en efectivo son 291 millóns de euros adicionais.

Cadro 30. Capacidade de gasto das consellerías

DISPOÑIBILIDADES FINANCEIRAS PARA POLÍTICAS DE GASTO DAS CONSELLERÍAS	Var. 2020/2019			
	2019	2020	Importe	%
ORZAMENTO TOTAL	11.544	11.822	277	2,4
-Financiamento administracións locais	140	147	7	5,0
-Servizo da débeda	1.676	1.642	-34	-2,0
-Plan financiamento SUG	432	443	11	2,7
-Organos estatutarios e consultivos	32	33	1	3,2
CAPACIDADE DE GASTO CONSELLERÍAS	9.265	9.556	291	3,1

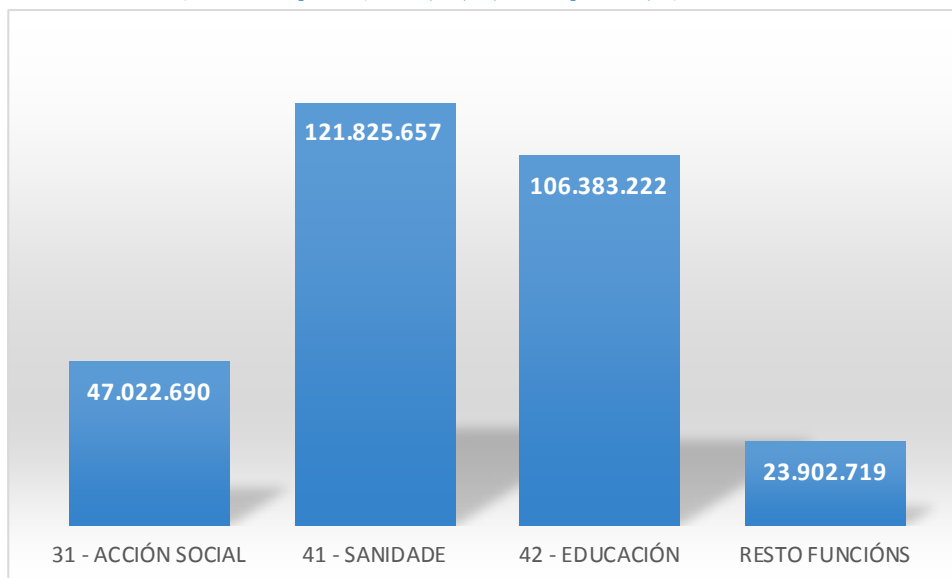
V.1.9. Gasto Social

As políticas de gasto dimanantes do desenvolvemento das competencias autonómicas en materia de Sanidade, Educación e Política Social son as que máis recursos concentran como é lóxico, dado o alto custe dos servizos que prestan e a súa vocación universal. Por elo, nunha visión simplista da variación por funcións de gasto, dos 300 millóns de gasto non financeiro que aumenta o orzamento, 275 millóns van dedicados a elas.

Así, o peso gañado na estrutura de gasto durante a crise, na que se blindaron estes servizos, agora mantense debido á mellora dos servizos prestados nestas áreas, así como ao custe dos mesmos, manténdose preto do 74% a suma do gasto en sanidade, educación e política social sobre o total non financeiro.

De seguido observamos a evolución das dotacións orzamentarias de cada unha destas políticas de gasto.

Gráfico 36. Variación gasto non financeiro principais políticas de gasto social por funcións orzamentarias

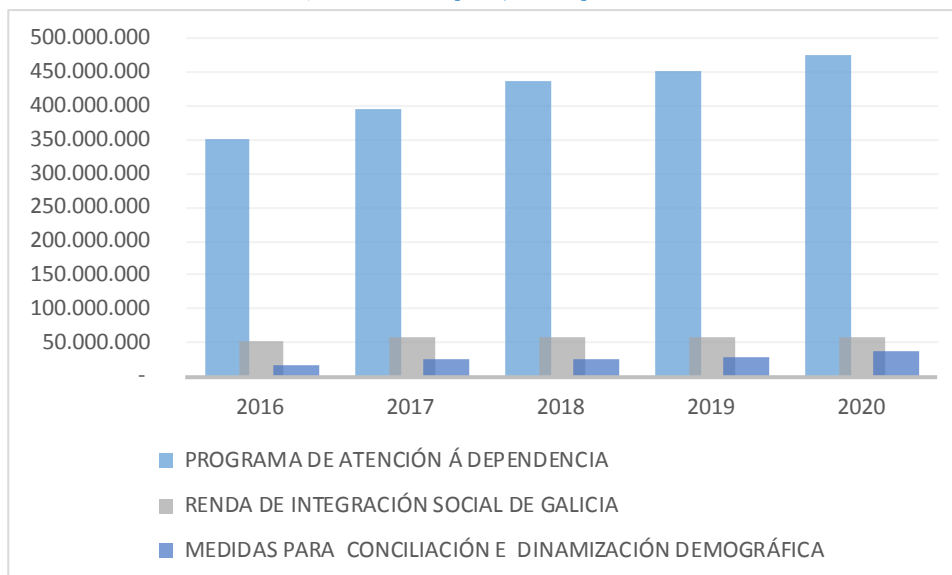

Dentro das funcións de política social. Non so atopamos as partidas da consellería co mesmo nome strictu sensu senón que tamén se contemplan outras desenvolvidas noutras seccións orzamentarias como emigración ou igualdade. Así, as políticas de igualdade medran case un 8% ata os 27,5 millóns de euros. Do mesmo xeito, os servizos sociais relativos as migracións medran un 8,7% ata os 13,5 millóns de euros, seguindo a desenvolver o plan e as oficinas de retorno, así como o seu exitoso sistema de bolsas de excelencia á mocidade no exterior.

Dada a diferente magnitude e singularidade das políticas de emprego, as reservamos para un punto específico. Estas acadan os 274,5 millóns de euros no presente orzamento, aumentando un 4,5% sobre o de 2019, case 12 millóns de euros.

O seguinte cadro mostra a evolución de algunha das principais liñas de actuación en materia de política social.

Gráfico 37. Evolución de algunhas partidas do gasto social. Euros

V.1.10. Financiamento autonómico da Administración Local

A dotación do Fondo de Cooperación Local acada os 135,8 millóns de euros; estará formada polos 113 millóns de euros do fondo base, nove millóns e medio da liquidación do ano 2018 e trece millóns e medio de fondo adicional, que reflicte a mellora da dinámica dos ingresos tributarios da comunidade autónoma.

Por tanto a dotación adicional do FCL case supera en catro millóns de euros a de 2019.

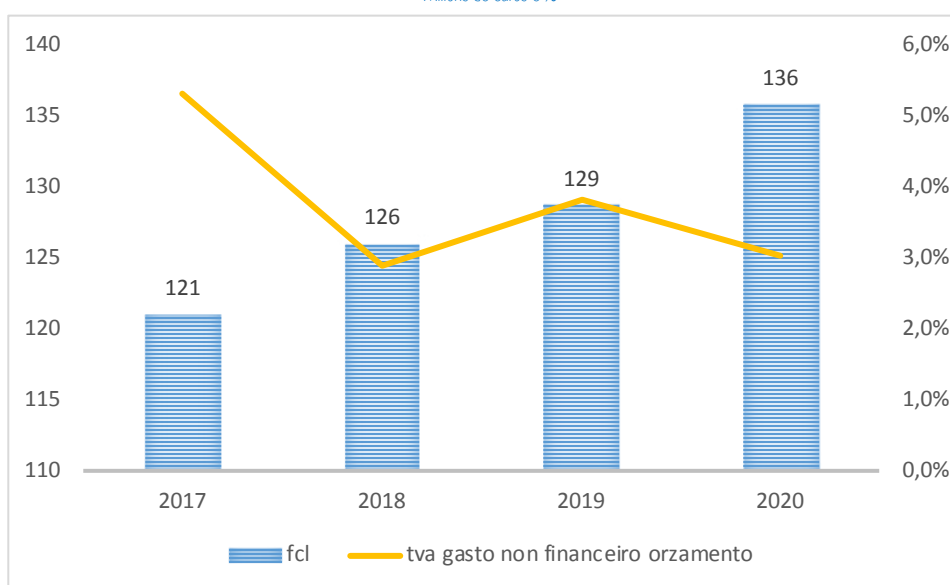
Na subcomisión permanente de do réxime económico e financeiro da comisión de cooperación local acordouse xunto coa fegamp repartir o fondo adicional en función dos seguintes ítems de gasto compartido, os gastos de funcionamento dos concellos con centros de saúde, os gastos de funcionamento dos servizos de emerxencia intermunicipais, os gastos de limpeza das faixas de biomasa para a prevención de lumes, os gastos de funcionamento dos conservatorios de grao medio de titularidade municipal, aos concellos que teñan institucións penitenciarias no seu termo municipal, os gastos derivados da participación do plan de extinción de niños de velutina e no plan de garantía de cobertura 4G en todo o territorio e o mantemento do estímulo financeiro a os municipios que se fusionen.

A comunidade autónoma garantiu durante a crise un financiamento estable ás corporacións locais, compensándoa con axustes nos orzamentos das consellerías, de aí o montante estable do fondo base. Dende o ano 2010, e coa finalidade de apoiar aos Concellos, a Xunta garantiu un chan de FCL que pasa a denominarse fondo base e se reparte en

base a os criterios fixados ata entón, por iso, a dotación ao FCL non baixou no período 2012-2015 a pesar de que o nivel de recadación dos tributos dos capítulos I a III non se recupera ata 2016, o que implicaría unha asignación inferior ao fondo.

Agora, coa mellora das condicións económicas, o fondo volta a medrar xunto cos ingresos da comunidade autónoma, así os Orzamentos Xerais para 2020 reflicten as anteriores contías, o cadro seguinte mostra a súa evolución.

Gráfico 38. Evolución do financiamento incondicionado a CCLL e variación do gasto non financeiro consolidado.
Millóns de euros e %

V.1.11. Financiamento das Universidades

O 2020 é o último ano do vixente plan de financiamento universitario, un plan que foi quen de garantir un financiamento estable e previsible ás entidades integrantes do SUG. Para este ano aportará un monto de 443,33 millóns €, un 2,4% por enriba do correspondente a 2019 e un 12,6% por enriba das achegas do primeiro ano efectivo de orzamentación do plan no 2016, case 50 millóns de euros máis.

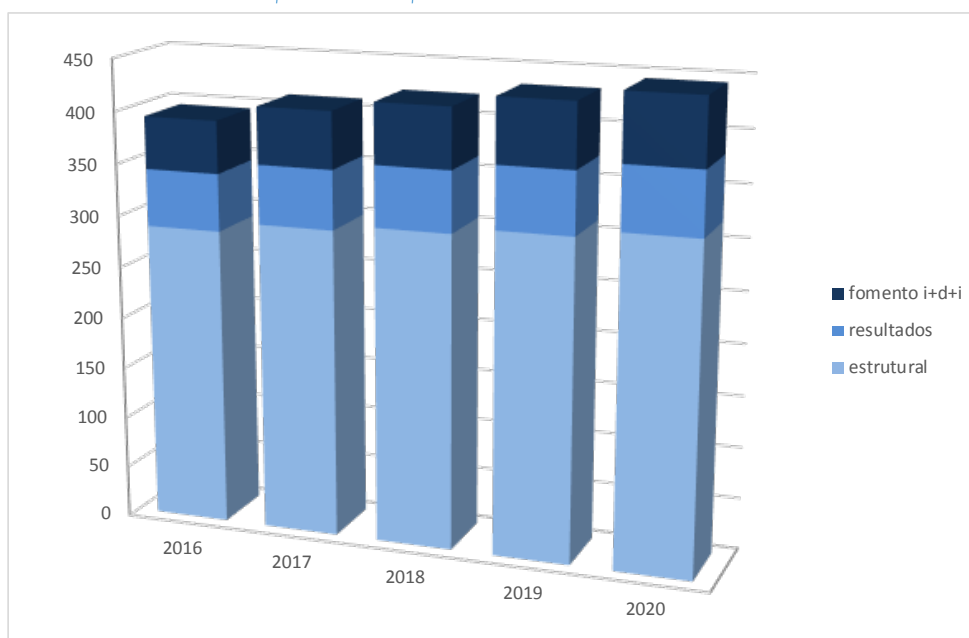
Lembrar que o plan de financiamento se estrutura nun fondo por resultados en base a un panel de indicadores consensuado coas universidades e noutro estrutural que tenta garantir o financiamento da docencia e a investigación básica das Universidades en base a parámetros obxectivos, aplicando un módulo elaborado en base ao custe das necesidades docentes dimanantes dos créditos matriculados en cada unha, superando por vez primeira o criterios de reparto históricos.

Este módulo é o mesmo para as tres entidades universitarias por crédito matriculado.

Se a evolución do módulo estrutural vai vencellada ao aumento de masa salarial previsto pola normativa básica do estado, os outros teñen unha evolución máis dinámica, así o subfondo de panel de indicadores, esta vencellado ao crecemento do PIB real (medra un 2% respecto ao exercicio 2019) e o de fomento de I+D+i e transferencia un 5,8%, por ter unha evolución vencellada ao duplo da regra de gasto.

A evolución dos fondos consignados nos orzamentos da comunidade autónoma desde 2016 é a seguinte.

Gráfico 39. Evolución do financiamento da Xunta ao SUG. Millóns de euros.

V.1.12. *Investimento en I+D+i*

A muda de modelo de crecemento, apostando pola innovación e o coñecemento debe ter o seu apoio nas políticas de fomento da innovación, con un aumento progresivo das dotacións nesta política de gasto a medida que se vaia desenvolvendo a estratexia RIS3 de Galicia (Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia). Esta estratexia será condición favorable no novo marco comunitario de apoio alén de 2021. A diferenza do período 2014-2020, son obxecto de seguimento e se aplican ao longo de todo o período. Reforzando o principio de que os Estados membros no poderán declarar os gastos relacionados con obxectivos específicos ata que non se cumpra a condición favorable de

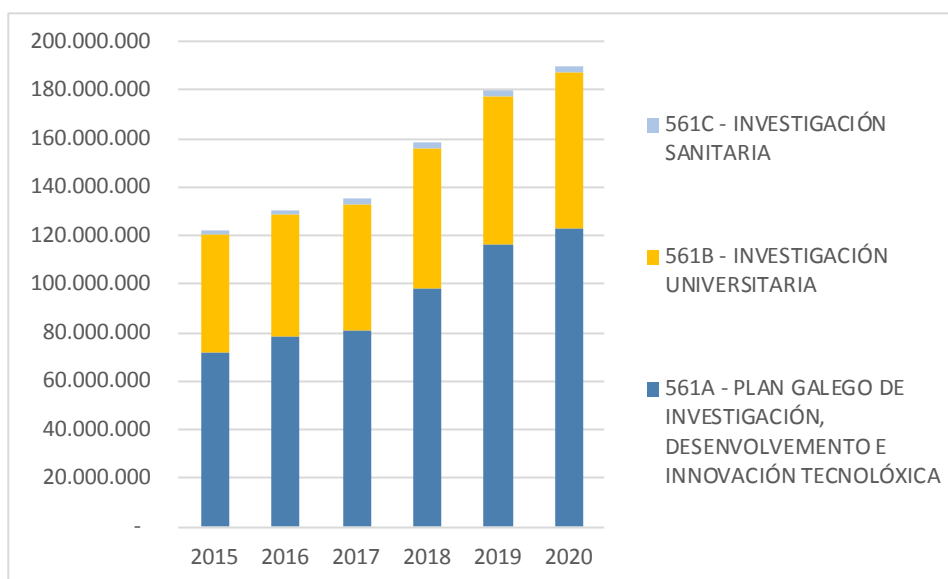
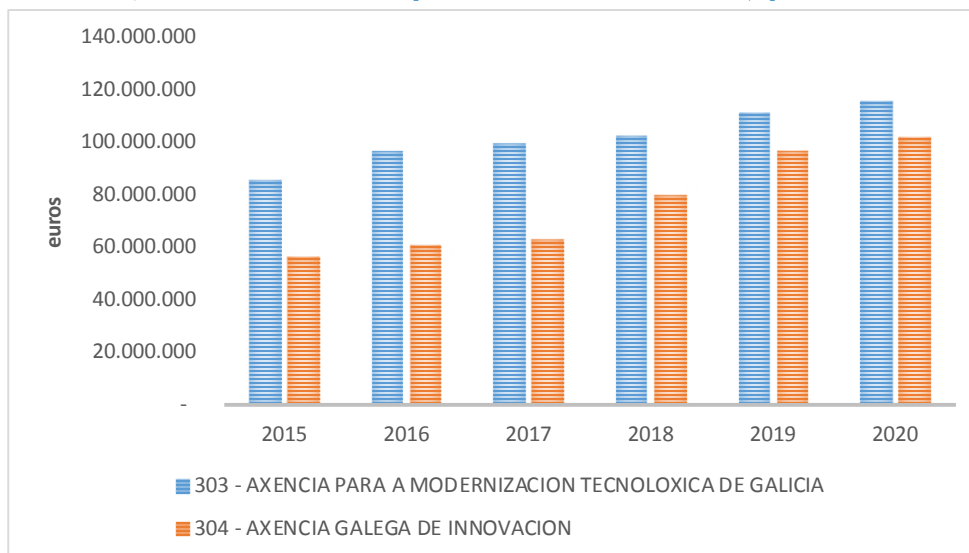
cara a coordinar as recomendacións do semestre europeo e os mecanismos financeiros de cohesión.

A Axencia de innovación incrementa o seu orzamento nun 5,1% o que supón acumular un crecemento dende 2015, ano do inicio do plan estratéxico nun 79%, o que debe supor un forte impulso financeiro para consolidar as súas políticas de fomento da investigación, desenvolvemento e innovación, dun xeito especial nas áreas priorizadas na RIS3.

Ademais, o gasto da axencia de innovación non é todo o gasto en I+D que luce no orzamento consolidado, xa que en programas de gasto diferentes figuran o I+D sanitario, universitario e o do sector primario.

Por outra banda, como parte do pulo innovador e fomento das TIC, a axencia de modernización, cuxo orzamento aumenta nun 4%, desenvolve un importante papel que xoga tanto como tecnoloxía facilitadora das principais innovacións como tamén en actuacións de e-goberno e economía dixital como elemento tractor e difusor das novas tecnoloxías. Respecto do 2015, o seu orzamento medra nun 35,3%, a este apoio ao sector habería que adicionar o non menos importante desenvolvemento TIC no sector sanitario.

Gráficos 40 e 41. Evolución dos orzamentos asignados a I+D+i e TICs. Evolución das dotacións dos programas de I+D.

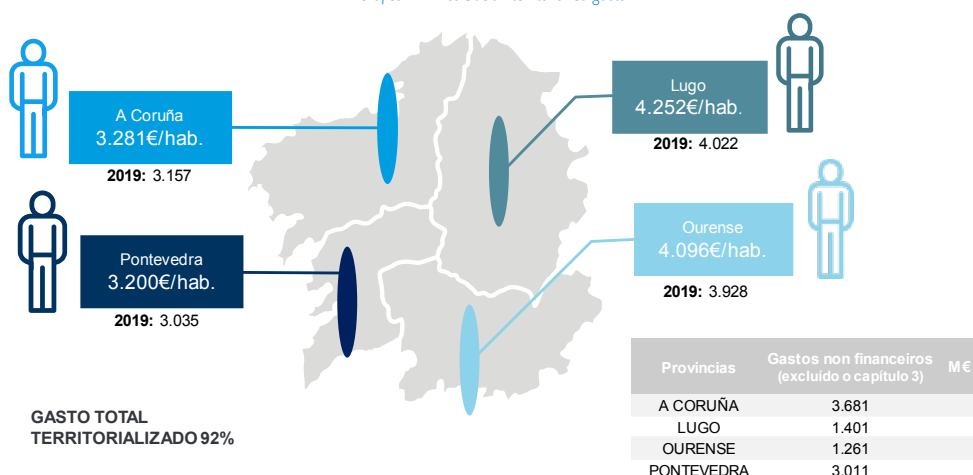
V.1.13. Gasto con perspectiva territorial

O orzamento 2020 conta tamén cunha perspectiva territorial, que atinxe a tódalas partidas de gasto agás as financeiras.

Así, unha vez deducido o gasto financeiro e o correspondente aos servizos centrais, a distribución provincial do gasto explica o 92% do gasto non financeiro coa seguinte distribución per cápita: A Coruña 3.281 euros por habitante, Lugo 4.252 euros por habitante, Ourense 4.096 euros por habitante e Pontevedra 3.200 euros por habitante.

O carácter reequilibrador do investimento público no orzamento fai que este discrimine positivamente a favor das provincias de Lugo e Ourense, compensando a situación máis desfavorable destas provincias en canto a renda e poboación. Así, o aumento medio do gasto por habitante respecto ao orzamento de 2019 crece nas provincias orientais un 4,4 % e nas occidentais un 3,2 %.

Gráfico 42. Distribución territorial do gasto

V.1.14. Ingresos e Novas Medidas Tributarias

A lei de medidas fiscais para 2020 introduce como en anos anteriores diferentes medidas fiscais que ten por obxecto mediante axustes selectivos estimular a demanda agregada interna, contribuíndo a dinamizar o consumo e o investimento dentro das posibilidades orzamentarias.

Así, a lei de medidas fiscais para 2020 inclúe as seguintes modificacións na normativa fiscal:

- Imposto sobre a renda das persoas físicas.

Modifícanse os números nove, dez e quince ao artigo 5 do texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de tributos cedidos polo Estado, aprobado polo Decreto lexislativo 1/2011, do 28 de xullo.

Modifícase o límite máximo de participación no capital social (40%) esixido na dedución por investimento na adquisición de accións ou participacións sociais en entidades novas ou de recente creación; dedución por investimento na adquisición de accións ou participacións sociais en entidades novas ou de recente creación e o seu financiamento, e, dedución por investimento en empresas agrarias e sociedades cooperativas agrarias ou de explotación comunitaria da terra.

Con estas medidas o que se pretende é facilitar a aplicación das deducións en cuestión para as cooperativas e sociedades laborais constituídas con dous socios, nas que obrigatoriamente o capital social debe distribuírse ao 50% entre ambos.

Esta modificación poderá aplicarse por primeira vez nas autoliquidacións do IRPF do ano 2020 e terá un custe recadatorio de 300.000 euros

Engádese o número dezaioito ao artigo 5 do texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de tributos cedidos polo Estado, aprobado polo Decreto legislativo 1/2011, do 28 de xullo.

A modificación consiste en que se poderá deducir da cota íntegra do imposto sobre a renda das persoas físicas as inversións realizadas por obras de mellora de eficiencia enerxética en edificios de vivendas ou vivendas unifamiliares.

Con esta medida o que se pretende é dar a coñecer o comportamento enerxético dos inmobles e mellorar a cualificación enerxética dos edificios do parque edificatorio de Galicia mediante, entre outras, actuacións sobre a envolvente térmica, instalacións térmicas e/ou instalación de iluminación, que reduzan as perdas enerxéticas e o consumo de recursos.

Esta medida poderá aplicarse por primeira vez nas autoliquidacións do IRPF do ano 2020 e terá un custo recadatorio de 2.500.000€

Engádese o número dezanove ao artigo 5 do texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de tributos cedidos polo Estado, aprobado polo Decreto legislativo 1/2011, do 28 de xullo.

Na Comunidade Autónoma existe un programa específico de axudas dirixido, exclusivamente, a deportistas de alto nivel nas que se inclúen medidas basicamente de índole económica, tendentes a facilitar e incentivar a dedicación ao deporte de alto nivel.

Con esta medida trátase de que as axudas ou subvencións recibidas polos deportistas recoñecidos como de alto nivel de Galicia non se vexan minoradas pola súa tributación no imposto da renda das persoas físicas e así impulsar o deporte de alto nivel en Galicia.

Esta medida poderá aplicarse por primeira vez nas autoliquidacións do IRPF do ano 2020 e terá un custo recadatorio de 80.000€.

- Imposto sobre sucesións e doazóns.

Incrementase a redución por parentesco para o grupo II e ampliación do grupo de parentesco nas reducións pola adquisición de participacións en entidades.

Incrementábase a redución por parentesco para o Grupo II, con carácter xeral, dos 400.000 € actuais a 1.000.000 € para as adquisicións por descendentes e adoptados de 21 anos ou máis, cónxuxes, ascendentes e adoptantes.

Con esta medida se segue na senda, xa iniciada en 2016, de lograr manter íntegro o patrimonio familiar e a capacidade económica da familia, que pasa a perder, en moitas ocasións, a renda que aportaba a persoa falecida.

Estes razoamentos que aconsellan o establecemento desta redución, perden forza a medida que o patrimonio do falecido é maior, xa que entón a capacidade económica da familia é suficiente para facer fronte ao pago do imposto sen que se vexa minorada de forma significativa.

Por iso óptase polo incremento das reducións persoais e non pola completa supresión da tributación, dado que Galicia xa conta cun tipo de gravame reducido para a transmisión de pais a fillos (máximo do 18%) fronte a parentescos máis afastados.

Ademais, e dada a existencia de pactos sucesorios na Lei 2/2006 de dereito civil de Galicia como o de mellora e a apartación, permitirá nun maior grado que o actual, que aqueles que queiran entregar bens en vida aos seus descendentes como forma anticipada da herdanza a percibir, se beneficien desta redución.

Esta medida terá un custe recadatorio para 2020 de 5.400.000€.

Por outra banda nas reducións do 99% por participacións en entidades tanto en sucesións como doazóns ampliase o grupo de parentesco a efectos de propiedade e control da xestión do carto ao sexto grado.

Con estas medidas se segue a continuar na senda de favorecer as empresas familiares que permanecen dentro do ámbito familiar xeración tras xeración, reforzando a aposta polo desenvolvemento do tecido empresarial de orixe familiar.

Esta medidas terán un custe recadatorio para 2020 de 139.600€.

- Imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados, modalidade transmisións patrimoniais.

Engadese o número Sete, ao artigo 14 do texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de tributos cedidos polo Estado, aprobado polo Decreto lexislativo 1/2011, do 28 de xullo.

Con esta medida o tipo de gravame aplicable no caso de adquisición de vivenda pasa do 10% actual ao 6%, e no caso de tratarse da adquisición da vivenda habitual do contribuínte e se dan os requisitos do número 2 do mesmo artigo o tipo actual do 7% pasa ao 5%, sempre que, en ambos casos, adquisición se realice nalgunha das parroquias que teñan a consideración de zonas pouco poboadas ou áreas rurais.

O obxectivo desta medida é fomentar a adquisición de vivenda naquelas zonas do territorio galego que se atopen despoboadas, coa finalidade de promover o asentamento con carácter permanente, cós conseguintes beneficios que ilo supón para o entorno.

Esta medida terá un custe recadatorio para 2020 de 9.304.200€.

- Imposto sobre o dano medioambiental causado por determinados usos e aproveitamentos da auga encorada.

Modifícase o artigo 9 da Lei 15/2008, do 19 de decembro, do imposto sobre o dano medioambiental causado por determinados usos e aproveitamentos da auga encorada.

Con esta medida constitúese como suxeito pasivo substituto do contribuínte ao titular da concesión, cando os usuarios da toma de auga sexan unha pluralidade de persoas, coa posibilidade de existir a débeda tributaria dos contribuíntes; con ela dáse solución a aqueles casos en que hai unha pluralidade de usuarios e un titular diferenciado do aproveitamento.

Esta medida non terá custe recadatorio.

V.1.15. Unha aproximación ao Marco Financeiro Plurianual da UE-27 para o período 2021-2027, relación cos ODS

No que atinxe á programación estratéxica, presentamos a continuación un resume, que se comenta con maior detalle na Memoria de Obxectivos e Programas, do documento de reflexión “Para unha Europa sustentable de aquí a 2030” da Comisión Europea e unha aproximación ao marco financeiro plurianual da UE-27 para o período 2021-2027

Na Asemblea Xeral das Nacións Unidas, países de todo o mundo asinaron en setembro de 2015 a Axenda 2030 para o desenvolvemento sustentable das Nacións Unidas (a Axenda 2030 das Nacións Unidas) e os seus 17 Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable (ODS), e comprometéronse a acabar coa pobreza, protexer o planeta e garantir que todas as persoas gozar de paz e prosperidade. Os ODS entraron oficialmente en vigor o 1 de xaneiro de 2016.

Os ODS, xunto co Acordo de París sobre o cambio climático, son a folia de ruta para alcanzar un mundo mellor e o marco mundial para a cooperación internacional en materia de desenvolvemento sustentable, coas súas dimensións económica, social, ambiental e de gobernanza. A UE foi un dos promotores da Axenda 2030 das Nacións Unidas e comprometeuse plenamente á súa aplicación.

Estes novos Obxectivos son únicos, xa que esixen a acción de todos os países, pobres, ricos e de ingresos medios para promover a prosperidade e protexer o planeta. Recoñecen que acabar coa pobreza debe ir da man con estratexias que fomenten o crecemento económico e aborden unha gama de necesidades sociais que inclúan educación, saúde, protección social e oportunidades laborais, ao mesmo tempo que abordan o cambio climático e a protección ambiental.

A contribución da Comisión Juncker aos ODS 2030

A UE desempeñou un papel decisivo na elaboración da Axenda 2030 das Nacións Unidas para o Desenvolvemento Sustentable e, xunto cos Estados membros, comprometeuse a asumir tamén un papel de vangarda na súa aplicación, tanto no seo da UE como apoiando os esforzos de aplicación noutros países, especialmente nos máis necesitados, a través das súas políticas exteriores.

Prioridades da Comisión Europea e os ODS 2030

A Comisión Juncker estableceu 10 prioridades relacionadas directamente con aspectos clave do desenvolvemento sustentable:

Prioridade 1: emprego, crecemento e investimento.

Prioridade 2: un mercado único dixital.

Prioridade 3: lograr que a enerxía sexa máis segura, alcanzable e sustentable.

Prioridade 4: un mercado interior máis xusto e profundo.

Prioridade 5: unha Unión Económica e Monetaria máis profunda e máis xusta.

Prioridade 6: comercio aberto e xusto.

Prioridade 7: xustiza e dereitos fundamentais.

Prioridade 8: migración.

Prioridade 9: un actor máis potente no escenario mundial.

Prioridade 10: unha Unión de cambio democrático.

I. O orzamento europeo plurianual 2021-2027 e a sustentabilidade

A proposta da Comisión de cara ao próximo orzamento europeo plurianual para o período 2021-2027 consiste nun marco guiado polos principios de sustentabilidade, prosperidade, solidariedade e seguridade. O desenvolvemento sustentable ocupa un lugar central nas propostas.

A sustentabilidade promóvese a través da integración transversal en numerosos programas e instrumentos de gasto. Algúns exemplos son os seguintes:

- Unha importante reestruturación dos instrumentos da acción exterior da UE a fin de facilitar a súa maior coherencia. A nova proposta do Instrumento de Veciñanza, Desenvolvemento e Cooperación Internacional está en consonancia coa Axenda 2030 das Nacións Unidas e os seus ODS.
- Para atopar solucións innovadoras de apoio á transición cara ao desenvolvemento sustentable será necesario realizar investimentos en investigación e innovación a través da iniciativa Horizonte Europa, o maior programa de investigación e innovación da UE que se emprendeu nunca.
- Unha política de cohesión reformada mobilizará investimentos nacionais e privados adicionais considerables. A proposta céntrase no crecemento sustentable, a transición cara a unha economía hipocarbónica e circular, o medio ambiente, a eficiencia no uso dos recursos e a inclusión social. Esta proposta permitirá á UE cumprir os obxectivos do Acordo de París sobre a acción polo clima e axudará a conferir unha dimensión local aos ODS, dado que a súa aplicación lévase a cabo en estreita colaboración coas rexións e as autoridades locais.
- Unha proposta para catalizar investimentos estratéxicos esenciais a través dun novo fondo de investimento plenamente integrado, InvestEU, que será clave para a futura prosperidade de Europa e o seu liderado en materia de ODS.
- Unha política agrícola común simplificada e modernizada, que poñerá unha maior énfase no medio ambiente e o clima. Todos os agricultores que reciban pagos por superficie e por número de animais terán que cumprir unha serie de requisitos relacionados co cambio climático, a auga, o chan, a biodiversidade e a paisaxe, así como coa saúde pública, a sanidade vexetal e a saúde e o benestar dos animais.
- Reforzo do Programa de Medio Ambiente e Acción polo Clima "LIFE" para proxectos de apoio ao medio ambiente e a acción polo clima, incluído un novo apartado dedicado a apoiar a transición cara a unha enerxía limpa.
- Proponse duplicar o orzamento para o Programa Erasmus a fin de permitir a un maior número de cidadáns europeos estudar, formarse, facer voluntariado e adquirir experiencia profesional no estranxeiro.
- O programa do Mecanismo "Conectar Europa", que ten como obxectivo desenvolver un crecemento intelixente, sustentable, inclusivo, seguro e protexido das infraes-

truturas nos sectores do transporte, da enerxía e dixital. Pretende contribuír á acción polo clima nunha porcentaxe mínima do 60%.

- A proposta do programa Europa Dixital, que apoiará á provisión de capacidades de computación de alto rendemento e de intelixencia artificial, que ofrecerán no-vas oportunidades para o desenvolvemento sustentable, incluída a redución de CO₂.

O Fondo Europeo Marítimo e de Pesca simplificado para apoiar a política pesqueira común, a política marítima da UE e os seus compromisos internacionais en materia de gobernanza dos océanos, especialmente no contexto da Axenda 2030 das Nacións Unidas para o Desenvolvemento Sustentable.

Unha aproximación ao Marco Financeiro Plurianual da UE-27 para o período 2021-2027

A Comisión Europea elaborou en 2018 unha proposta de Marco Financeiro Plurianual da UE-27 que continúa vixente no momento actual á espera do que aconteza no Parlamento Europeo. Este marco, que se constitúe como un plan que transforma as prioridades comunitarias en gasto, permitirá ao conxunto da Unión Europea investir no período 2021-2027 ata 1.134.583 millóns de euros en créditos compromiso, a prezos de 2018. A nova estrutura comprende 7 rúbricas, 16 prioridades e 37 programas.

Cadro 31. Proposta do MFP UE 2021-2027 (Créditos comprometidos en Millóns de euros a prezos 2018). Elaboración propia.

Denominación Rúbrica / Prioridade		Importe Prioridade	% s/ T Prioridade	Importe Rúbrica	% s/ T Rúbrica
R1. Mercado único, innovación e economía dixital	1. Investigación e Innovación	91.028	8,02	166.303	14,66
	2. Investimentos estratéxicos europeos	44.375	3,91		
	3. Mercado único	5.672	0,50		
	4. Espazo	14.404	1,27		
	Marxe	10.824	0,95		
R2. Cohesión e valores	5. Desenvolvemento rexional e cohesión	242.209	21,35	391.974	34,55
	6. Unión económica e monetaria	22.281	1,96		
	7. Investir nas persoas, a cohesión social e os valores	123.466	10,88		
	Marxe	4.018	0,35		
R3. Recursos naturais e medio ambiente	8. Agricultura e política marítima	330.723	29,15	336.622	29,67
	9. Medio ambiente e acción polo clima	5.085	0,45		
	Marxe	814	0,07		
R4. Migración e xestión das fronteiras	10. Migración	9.973	0,88	30.830	2,72
	11. Xestión de fronteiras	18.824	1,66		
	Marxe	2.033	0,18		
R5. Seguridade e defensa	12. Seguridade	4.256	0,38	24.324	2,14
	13. Defensa	17.220	1,52		
	14. Respostas ás crises	1.242	0,11		
	Marxe	1.606	0,14		
R6. Veciñanza e o resto do mundo	15. Acción exterior	93.150	8,21	108.928	9,60
	16. Axuda de preadhesión	12.865	1,13		
	Marxe	2.913	0,26		
R7. Administración pública europea	Escolas europeas e pensións	17.055	1,50	75.602	6,66
	Gastos administrativos institucionais	58.547	5,16		
TOTAL		1.134.583	100,00	1.134.583	100,00

As negociacións sobre o próximo MFP chegan nun momento de novo dinamismo para a UE, que se enfronta a grandes retos, como o cambio tecnolóxico e demográfico, o cambio climático e a escaseza de recursos, ou o desemprego, especialmente entre os mozos. Tamén aparecen novas ameazas que requiren novas res-postas, tales como a crise dos refuxiados, o aumento da inestabilidade xeopolítica ou a dúbida dos valores e principios democráticos da UE.

A Comisión propón reducir o número de programas, modernizar os mecanismos de flexibilidade actuais e introducir unha nova Reserva da Unión.

Entre os programas do orzamento da UE-27 para o próximos sete anos destacan os seguintes:

1. Baseándose no éxito de Horizonte 2020, a Comisión propón un novo programa de investigación e innovación Horizonte Europa (Rúbrica 1, Prioridade 1), con 83.491 millóns de euros presupostados a prezos 2018.
2. Partindo do éxito do Fondo Europeo para Investimentos Estratéxicos, á hora de catalizar os investimentos privados en toda Europa, a Comisión propón crear un novo fondo de investimento, InvestEU (Rúbrica 1, Prioridade 2), con 13.065 millóns de euros.
3. Co Mecanismo Conectar Europa reformado (Rúbrica 1, Prioridade 2), a Unión seguirá investindo en redes transeuropeas de transportes (11.384 millóns de euros), servizos dixitais (2.662 millóns de euros) e enerxía (7.675 millóns de euros).
4. Co fin de reducir o actual desequilibrio en materia de investimento dixital, a Comisión propón crear un novo programa Europa Dixital (Rúbrica 1, Prioridade 2), con 8.192 millóns de euros, para configurar e apoiar a transformación dixital da sociedade e da economía europea.
5. Baseándose no actual programa de Competitividade das empresas e as pemes, a Comisión propón o novo programa Mercado Único específico (Rúbrica 1, Prioridade 3), con 3.628 millóns de euros.
6. O programa Espacial Europeo financia o despregamento e o funcionamento de infraestruturas espaciais europeas e servizos conexos. Presenta un orzamento de 14.196 millóns de euros e está enmarcado na Prioridade 4 da Rúbrica 1.
7. Na Rúbrica 2 figuran o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER), con 200.629 millóns de euros, e o Fondo de Cohesión, con 41.349 millóns de euros, ambos os dous na Prioridade 5, e o Fondo Social Europeo Plus (FSE+), con 88.646 millóns de euros, na Prioridade 7, que son os que financian a Política de Cohesión comunitaria 2021-2027.
8. O programa de Apoio ás reformas (Rúbrica 2, Prioridade 6), con 22.181 millóns de euros, ten por obxecto fomentar e apoiar a aplicación de reformas estruturais nos Estados membros.
9. A Comisión propón reforzar a atención á mocidade no próximo marco financeiro. Isto lograrase ampliando en máis do dobre o tamaño do programa Erasmus+ (Rúbrica 2, Prioridade 7), con 26.368 millóns de euros.
10. A Comisión propón na Prioridade 8 da Rúbrica 3 unha Política Agrícola Común reformada e modernizada, cunha maior ambición ambiental e climática. Seguirá organizándose ao redor de dous alicerces: os pagos directos aos agricultores, a través do Fondo Europeo Agrícola de Garantía (254.247 millóns de euros), e o financiamento do desenvolvemento rural, a través do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (70.037 millóns de euros).
11. A través do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca (Rúbrica 3, Prioridade 8), con 5.448 millóns de euros, a UE seguirá prestando apoio a un sector pesqueiro europeo sustentable e ás comunidades costeiras que dependen del.

12. Proponse manter e reforzar o programa LIFE, de Medio Ambiente e a Acción polo Clima (Rúbrica 3, Propiedade 9), con 4.828 millóns de euros.
13. A Comisión propón reforzar o Fondo de Asilo e Migración (Rúbrica 4, Prioridade 10), con 9.205 millóns de euros presupostados.
14. O anterior Fondo complementase co Fondo de Xestión Integrada das Fronteiras (Rúbrica 4, Prioridade 11), con 8.237 millóns de euros. Para iso, a Comisión propón crear un corpo permanente duns 10.000 gardas de fronteiras, a Garda Europea de Fronteiras e Costas (FRONTEX), que se constituirá no núcleo do sistema integrado de xestión de fronteiras da UE.
15. O Fondo de Seguridade Interior (Rúbrica 5, Prioridade 12), con 2.210 millóns de euros presupostados.
16. A Comisión propón un Fondo Europeo de Defensa reforzado, con 11.453 millóns de euros (Rúbrica 5, Prioridade 13). Ademais, a Unión mellorará as súas infraestruturas de transporte estratéxicas para adecualas á Mobilidade militar, con 5.767 millóns de euros presupostados, a través do Mecanismo Conectar Europa.
17. O amplo Instrumento de Veciñanza, Desenvolvemento e Cooperación Internacional (Rúbrica 6, Prioridade 15), con 79.216 millóns de euros, que terá cobertura mundial.
18. A Comisión propón un Instrumento de Axuda Humanitaria reforzado (Rúbrica 6, Prioridade 15), con 9.760 millóns de euros.
19. O Instrumento de Axuda Preadhesión (Rúbrica 6, Prioridade 16), con 12.865 millóns de euros presupostados, axudará aos países candidatos e aos candidatos potenciais no seu camiño cara ao cumprimento dos criterios de adhesión.

Fóra dos límites máximos do MFP 2021-2027 figuran cinco Instrumentos especiais, que suman 26.023 millóns de euros a prezos de 2018:

- A Reserva para Axudas de Emerxencias (16,14% do total dos Instrumentos especiais).
- O Fondo de Solidariedade da UE (16,14%).
- O Fondo Europeo de Adaptación á Globalización (5,38%).
- O instrumento de Flexibilidade (26,90%).
- O Fondo Europeo de Apoio á Paz (35,44%).

V.1.16. Distribución por Consellerías e Organismos Estatutarios

O cadro recollido de seguido mostra as variacións do orzamento consolidado da administración xeral, no que refire a o gasto non financeiro. Neste exercicio existen algúns cambios orgánicos e de partidas que darían lugar a variacións porcentuais que non se corresponden coa realidade se as apreciamos en termos non homoxéneos.

As grandes consellerías por tamaño dificilmente poden medrar por enriba da media, malia ser destino da maioría dos recursos, porén no orzamento 2020 se evidencia o importante esforzo desenvolvido nestas áreas dada a súa evolución. En grandes liñas hai consellerías cun crecemento porcentual importante, estas son cultura, economía e industria e política social. Estas consellerías medran entre un 8,9% e un 5,5%, moi por encima da media.

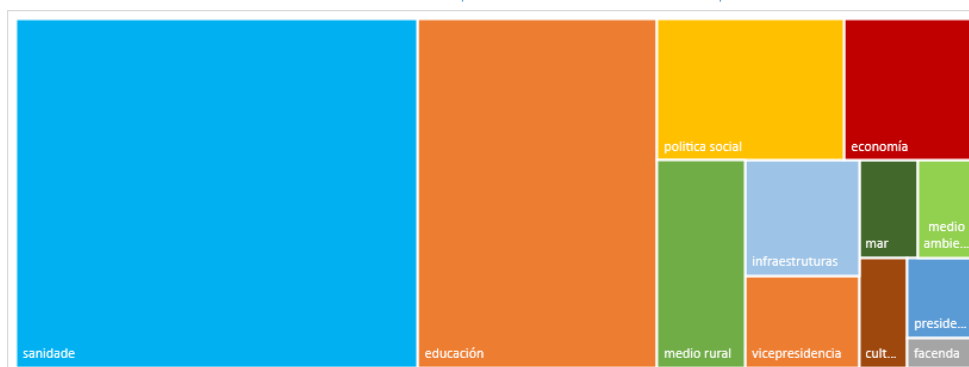
Pola banda dos entes instrumentais GAIN, a Axencia de Turismo de Galicia, o Instituto enerxético de Galicia, o Instituto Galego de Promoción económica, a Axencia Galega de Calidade Alimentaria e o Instituto Tecnolóxico para o Control do Medio Mariño, medran entre o 27% e o 4,7%.

No entanto, a diferenza cuantitativa máis importante é para a consellería e entes instrumentais de sanidade (incremento de 122 millóns de euros), educación, universidade e formación profesional (incremento de 56 millóns de euros) e política social (43 millóns de euros máis).

Con unha particularidade, educación traspasa 29 millóns de crédito a mobilidade para que concesione parte dos contratos de transporte escolar, o que non implica baixar o gasto en educación nesa contía, de feito o gasto nos programas de educación aumenta nun 4,5% e 85 millóns de incremento, como se viu no punto anterior na medida na que a asignación funcional non varía.

Por tanto o orzamento crece con forza impulsando as liñas prioritarias do PEG 2015-2020, en especial no que atinxe ao gasto social pero tamén nos principais servizos vencellados a investimento e dinamización económica.

Cadro 32. O orzamento 2020 distribuído por consellerías e entes instrumentais dependentes

Cadro 33. Gasto non financeiro. Comparativa 2019-2020

	2019	2020	diferencia	TV 19/20
1.01 - PARLAMENTO	19.696	20.272	576	2,9%
1.02 - CONSELLO DE CONTAS	7.253	7.637	384	5,3%
1.03 - CONSELLO DA CULTURA GALEGA	2.679	2.757	78	2,9%
1.04 - PRESIDENCIA DA XUNTA DE GALICIA	3.513	3.618	105	3,0%
1.04 - SECRETARÍAS XERAIS DA PRESIDENCIA	45.025	47.262	2.237	5,0%
303 - AXENCIA PARA A MODERNIZACION TECNOLOXICA DE GA	101.629	106.102	4.473	4,4%
TOTAL PRESIDENCIA	150.167	156.982	6.815	4,5%
1.05 - VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA, AA	279.504	292.885	13.382	4,8%
101 - ESCOLA GALEGA DE ADMINISTRACIÓN PÚBLICA	3.347	3.557	210	6,3%
105 - ACADEMIA GALEGA DE SEGURIDADE PÚBLICA	2.907	2.999	92	3,2%
402 - AXENCIA GALEGA DE EMERXENCIAS	8.609	7.819	-791	-9,2%
TOTAL VICEPRESIDENCIA	294.368	307.260	12.893	4,4%
1.06 - CONSELLERÍA DE FACENDA	22.728	23.554	826	3,6%
102 - INSTITUTO GALEGO DE ESTATÍSTICA	4.272	4.515	243	5,7%
305 - AXENCIA TRIBUTARIA DE GALICIA	14.814	15.466	652	4,4%
403 - CENTRO INFORMATICO XESTION TRIBUTARIA ECONOMI	14.752	14.877	125	0,8%
404 - CONSELLO ECONÓMICO E SOCIAL	952	993	41	4,3%
TOTAL FACENDA	57.518	59.405	1.886	3,3%
1.07 - CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E VI	73.717	77.679	3.962	5,4%
111 - INSTITUTO DE ESTUDOS DO TERRITORIO	3.129	3.210	81	2,6%
201 - INSTITUTO GALEGO DA VIVENDA E SOLO	82.686	83.414	728	0,9%
TOTAL MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E VIVEND	159.532	164.303	4.771	3,0%
1.08 - CONSELLERÍA DE INFRAESTRUTURAS E MOBILIDADE	104.786	143.648	38.862	37,1%
302 - AXENCIA GALEGA DE INFRAESTRUTURAS	273.715	239.518	-34.198	-12,5%
TOTAL INFRAESTRUTURAS E MOBILIDADE	378.501	383.166	4.665	1,2%
1.09 - CONSELLERÍA DE ECONOMÍA, EMPREGO E INDUSTRIA	300.279	311.557	11.278	3,8%
107 - INSTITUTO GALEGO DO CONSUMO E DA COMPETENCIA	6.426	6.671	245	3,8%
110 - INSTITUTO GALEGO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL	6.421	6.533	112	1,7%
304 - AXENCIA GALEGA DE INNOVACION	90.324	94.581	4.257	4,7%
310 - AXENCIA GALEGA DA INDUSTRIA FORESTAL	14.355	14.262	-93	-0,7%
405 - INSTITUTO GALEGO DE PROMOCIÓN ECONÓMICA	69.874	76.033	6.159	8,8%
407 - INSTITUTO ENERXÉTICO DE GALICIA	22.817	28.984	6.167	27,0%
411 - CONSELLO GALEGO DE RELACIÓNS LABORAIS	1.129	1.193	65	5,7%
TOTAL ECONOMÍA, EMPREGO E INDUSTRIA	511.625	539.815	28.190	5,5%
1.10 - CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE E FORM	2.390.156	2.446.067	55.911	2,3%
TOTAL EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE E FORMACIÓ	2.390.156	2.446.067	55.911	2,3%
1.11 - CONSELLERÍA DE CULTURA E TURISMO	68.498	71.586	3.088	4,5%
301 - AXENCIA GALEGA DAS INDUSTRIAS CULTURAIS	11.721	11.807	86	0,7%
306 - AXENCIA DE TURISMO DE GALICIA	64.184	73.836	9.652	15,0%
TOTAL CULTURA e TURISMO	144.403	157.228	12.825	8,9%
1.12 - CONSELLERÍA DE SANIDADE	73.014	75.589	2.575	3,5%
103 - SERVIZO GALEGO DE SAUDE	3.885.947	4.004.989	119.042	3,1%
308 - AXENCIA GALEGA PARA A XESTIÓN DO COÑECEMENTO E	3.511	3.112	-399	-11,4%
309 - AXENCIA GALEGA DE SANGUE, ÓRGANOS E TECIDOS	24.856	25.298	442	1,8%
TOTAL SANIDADE	3.987.328	4.108.988	121.660	3,1%
1.13 - CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL	719.429	762.526	43.097	6,0%
307 - AXENCIA GALEGA DE SERVIZOS SOCIAIS	13.431	13.581	150	1,1%
TOTAL POLÍTICA SOCIAL	732.860	776.107	43.247	5,9%
1.14 - CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL	392.226	415.952	23.726	6,0%
203 - FONDO GALEGO DE GARANTÍA AGRARIA	45.354	41.873	-3.482	-7,7%
408 - AXENCIA GALEGA DE DESENVOLVEMENTO RURAL	49.067	45.956	-3.110	-6,3%
409 - AXENCIA GALEGA DE CALIDADE ALIMENTARIA	29.381	33.738	4.357	14,8%
TOTAL MEDIO RURAL	516.028	537.520	21.492	4,2%
1.15 - CONSELLERÍA DO MAR	158.055	163.202	5.147	3,3%
410 - INSTITUTO TECNOLÓXICO PARA O CONTROL DO MEDIO	3.397	3.671	274	8,1%
TOTAL MAR	161.452	166.873	5.421	3,4%
1.20 - CONSELLO CONSULTIVO DE GALICIA	2.117	2.113	-4	-0,2%
1.21 - TRANSFERENCIAS A CORPORACIÓNS LOCAIS	128.744	135.798	7.054	5,5%
1.22 - DÉBIDA PÚBLICA DA COMUNIDADE AUTÓNOMA	165.000	143.000	-22.000	-13,3%
1.23 - GASTOS DE DIVERSAS CONSELLERÍAS	40.382	33.653	-6.729	-16,7%
TOTAL GASTO NON FINANCIERO	9.849.809	10.148.944	299.134	3,0%

SUSTENTABILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORÇAMENTARIA

VI. SUSTENTABILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORZAMENTARIA

VI.1. Regras fiscais e orzamento 2020

Na parte introdutoria de este informe se recolle unha somera explicación sobre a senda de estabilidade fiscal recollida nestes orzamentos, coherente co Plan de estabilidade presentado polo Reino de España en abril de 2019, reafirmado no plan orzamentario presentado o 15 de outubro malia non estar informada polo consello de política fiscal e financeira nin aprobada polas Cortes como perceptúa a normativa de estabilidade orzamentaria..

Consonte o establecido na vixente senda de consolidación fiscal, o obxectivo de estabilidade orzamentaria é do 0,1% para 2020.

O teito de gasto aprobado pola Xunta de Galicia opta por seguir coa senda plurianual marcada e ir ao antedito obxectivo de estabilidade do 0,1% do PIB, deixando as contas en practica consolidación fiscal, o que supón poder aproveitar todo o potencial de crecemento de ingresos en novas actuacións de gasto, ao non mudar a necesidade de financiamento respecto ao 2019.

No que atinxe aos obxectivos individualizados de débeda pública e de regra de gasto, os vixentes son os estimados para 2020, na senda de estabilidade orzamentaria do período 18-20 aprobados no 2018, polo que resulta máis que razoable pensar que precisan unha actualización urxente. Segundo a mesma senda, para o obxectivo de endebedamento o límite sería o 17,3% do PIB, e para a regra de gasto o 2,9% do gasto computable.

Non obstante, tomaremos como máis realista un obxectivo de débeda pública para a comunidade autónoma de Galicia estimado en base ao cálculo que adoita facer o Ministerio de Facenda, consistente en engadir á suma ao stock de débeda a finais de cada exercicio, calculada segundo o protocolo PDE en porcentaxe do PIB rexional da comunidade autónoma, das contías equivalentes á necesidade máxima de financiamento e de débeda polo pago das liquidacións negativas dos exercicios 2008 e 2009, resultando este cálculo para Galicia un 17,1% do PIB.

Respecto á capacidade de endebedamento neto, acontece, como no presente exercicio, que a aportación ao endebedamento neto será superior pola devolución das liquidacións negativas de 2008 e 2009 (85 millóns de euros) que pola necesidade de financiamento do orzamento consolidado (68 millóns de euros).

O obxectivo de débeda fixado para a media do sector público autonómico para o ano 2020 acada o 22,4% do PIB na devandita senda 2018-2020, sendo para Galicia do 17,1 % polo seu menor nivel de endebedamento de partida.

O stock de débeda estimado a finais de 2019 é de 11.400 millóns de euros, o que supón o 17,4% do PIB.

A Lei 2/2011 do 16 de xuño de disciplina orzamentaria e sostibilidade financeira de Galicia, indica que aprobado o anterior obxectivo de estabilidade, o Consello da Xunta acordará o límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos consolidados da Comunidade Autónoma que serve de marco para a elaboración dos orzamentos de cada exercicio.

O límite de gasto será coherente co obxectivo de estabilidade presupostaria e coa regra de gasto establecida nas normas de estabilidade orzamentaria. O límite aprobado poderá ser axustado na variación dos ingresos do sistema de financiamento e fondos finalistas que incorpore o proxecto de lei de orzamentos da Administración xeral do Estado. Este axuste se presentará ao Parlamento conxuntamente co proxecto de lei de orzamentos.

O límite, aprobado pola Xunta de Galicia e o Parlamento de Galicia o pasado 3 de outubro por mor das incertezas que afectaban tanto á determinación dos ingresos (pagos a conta do sistema de financiamento e liquidación de 2018), como á senda de estabilidade orzamentaria a aplicar; acada os 10.160 millóns de euros de gasto non financeiro, empregando un obxectivo de estabilidade orzamentaria do 0,1% como se ten indicado, o que equivale a 68 millóns de endebedamento neto en termos de contabilidade nacional.

Este límite resulta esgotado nas contas que se presentan, ata acadar os 10.149 millóns de euros, os 11 millóns restantes ata o límite de gasto aprobado (10.160), son o impacto neto dos axustes nos ingresos polos beneficios fiscais presentados neste orzamento.

VI.1.1. Regra de gasto

A regra de gasto á que refire o artigo 12 da Lei 2/2011 do 16 de xuño de disciplina orzamentaria e sostibilidade financeira establece que “a variación do gasto computable do sector público autonómico non poderá superar a taxa de referencia de crecemento do produto interior bruto de medio prazo que informe cada ano o Consello de Política Fiscal e Financeira”.

Cando se aproben cambios normativos que supoñan variacións permanentes da recadación, o nivel de gasto computable resultante da aplicación da regra nos anos nos que se produzan esas variacións de recadación deberá axustarse na contía equivalente.

A lei orgánica de estabilidade orzamentaria LO 2/2012 entende por gasto computable aos efectos previstos no parágrafo anterior, os empregos non financeiros definidos en termos do Sistema Europeo de Contas, agás os intereses da débeda, o gasto non discrecional en prestacións por desemprego, a parte do gasto financiado con fondos finalistas procedentes da Unión Europea ou doutras Administracións públicas e as transferencias

ás Comunidades Autónomas e ás Corporacións Locais vencelladas aos sistemas de financiamento.

En primer lugar, debe entenderse que cando está a falar de variación do gasto computable da Comunidade Autónoma falamos do gasto do subsector público autonómico en termos de contabilidade nacional. Por tanto, a efectos de calcular a variación do gasto deberán terse en conta as unidades que integran o mesmo. A efectos prácticos, as entidades a considerar son as unidades clasificadas como Administración autonómica no rexistro de entes da IGAE (é dicir incluíndo os entes instrumentais non recollidos dentro do perímetro de consolidación do orzamento e as entidades integrantes do sistema universitario de Galicia). A regra de gasto calcularase por tanto consolidando eliminando as transferencias dos diferentes suxeitos que integran o sector público administrativo.

A taxa de variación do gasto computable dun exercicio calculase dacordo coa seguinte fórmula:

$$\text{T.V. Gasto computable (\%)} = (\text{Gasto computable ano 2020} / \text{Gasto computable ano 2019}) - 1 \times 100$$

O cálculo do gasto computable de 2019 realizarse a partir da estimación da liquidación do orzamento do devandito exercicio. Para partir dun orzamento liquidado compararemos o gasto computable co do último exercicio liquidado e o cómputo da regra validado pola IGAE (2018).

Para a determinación do gasto computable, partimos dos empregos non financeiros en termos Sistema Europeo de Contas agás os intereses da débeda (capítulo III) e os pagos do FEAGA. Unha vez determinado este importe, deducirase a parte do gasto financiado con fondos finalistas da Unión Europea e de outras Administracións públicas.

O seguinte cadro de traballo concilia o montante do gasto non financeiro co gasto computable a efectos da regra de gasto de cada exercicio aos efectos de acreditar como as contas da comunidade autónoma son compatibles co cumprimento da regra de gasto.

Como pode verse a variación do devandito gasto está a dar cumprimento ás evolucións anuais máximas marcadas pola regra de gasto fixada no seo do Consello de Política Fiscal e Financeira, tanto a prevista para 2019 (incremento do 2,7%), como a do 2020 (incremento do 2,9%).

Cadro 34. Regra de gasto da comunidade autónoma de Galicia en función da previsión de cerramento e orzamento presentado para 2020.

CONCEPTOS	2017 Liquidación	2018 Liquidación	2019 Previsión cierre	2020 Orzamento
A) GASTO PRESUPUESTARIO NO FINANCIERO ÁMBITO ESTADÍSTICA DE EJECUCIÓN MENSUAL	8.928.787	9.103.529	9.516.417	10.139.645
B) Cuenta 413/409 u otras similares ámbito de estadística de ejecución mensual	-87.554	-28.807	1.261	-65.000
C) GASTO PRESUPUESTARIO NO FINANCIERO DEPURADO ÁMBITO ESTADÍSTICA DE EJECUCIÓN MENSUAL (A+B)	8.841.233	9.074.722	9.517.678	10.083.944
E) Ajustes unidades sometidas a Presupuesto sobre gasto no financiero depurado	608.350	640.558	718.210	480.060
E.1. Otro Gasto no financiero no incluido previamente (distinto de A)	646.000	695.268	694.000	700.000
E.2. Cuenta 413/409 u otras similares no incluidas previamente (distinto de B)	-5.000	-7.910	-8.000	-8.000
E.3. Enajenación de terrenos y demás inversiones reales	-7.000	-3.390	-7.340	-7.340
E.4. Ejecución de avales		1.800	0	0
E.8. Intereses devengados	-7.000	-1.150	-2.000	-5.000
E.11. Pagos a socios privados realizados en el marco de las Asoc. Publ-priv	-32.000	-8.000	-9.400	-9.600
E.17. Sistemas de financiación de las CC.AA. de régimen común	82.000,00	73.000	190.950	
E.18. Cotizaciones sociales a cargo de empleadores	306.000,00	296.000	303.000	303.000
E.19. Servicios de Intermediación financiera medidos indirectamente (SIFMI)	3.000,00	3.000	2.000	2.000
E.20. Activación de los servicios de I+D producidos por cuenta propia	258.000,00	267.000	265.000	265.000
E.22. Consolidación de transferencias distintas a las ya computadas	-638.650	-665.060	-690.000	-740.000
E.23. Otros Ajustes de unidades sometidas a presupuesto	4.000	-10.000	-20.000	-20.000
F) Gasto atribuible a unidades sometidas a Plan General de Contabilidad	278.680,00	265.000,00	284.000,00	290.000,00
G) GASTO NO FINANCIERO ANTES DE GASTOS EXCLUIDOS (C+E+F)	9.728.263	9.980.280	10.519.888	10.854.004
G.1. Intereses	202.000	155.000	165.732	143.379
G.2. Gasto financiado con fondos finalistas procedentes de la UE	256.000	430.000	450.000	720.000
G.3. Gasto financiado con fondos finalistas de otras Administraciones públicas	688.000	722.000	817.000	860.000
G.6. Resto de transferencias vinculadas al sistema de financiación	82.000	73.000	190.950	
G.7. Otros gastos excluidos	121.360	123.480	199.000	195.944
H) TOTAL A EFECTOS DE LA REGLA DE GASTO ANTES DE CAMBIOS NORMATIVOS (G- FILAS G.1 A G.8)	8.378.903	8.476.800	8.697.206	8.924.681
H.1. Efectos por cambios normativos con incremento (-) o reducción (+) de recaudación permanente y Transferencias de capacidad de gasto de otras Administraciones Públicas	33.780	38.300	11.100	26.183
H.1.a Efectos por cambios normativos con incremento (-) o reducción (+) de recaudación permanente	33.780	38.300	11.100	26.183
I) TOTAL A EFECTOS DE LA REGLA DE GASTO EN EL AÑO CORRIENTE (H+ FILA H.1)	8.412.683	8.515.100	8.708.306	8.950.864
J) TASA DE VARIACIÓN SOBRE EJERCICIO ANTERIOR ((I (año n) / H (año n-1)) - 1)		1,63%	2,73%	2,92%

(miles €)

VI.1.2. *Límite de débeda.*

No que atinxe ao límite de débeda concretado na introdución de este punto, como pode ollarse a partires do presente ano, froito do remate do proceso de consolidación orzamentaria, comezará a reducirse a ratio débeda/PIB, isto non quere dicir que Galicia teña que deixar de gastar para amortizar débeda, senón que o PIB experimenta un ritmo de crecemento superior ao que o fai o stock de débeda o que fará que esta ratio sexa cada vez menor converxendo cara ao obxectivo a mediano prazo (OMP) do 13% do PIB.

A capacidade para recorrer ao endebedamento a un custe razoable en futuras recesións económicas depende de que sexamos quen de baixar esta ratio a niveis próximos a este OMP.

Compre sinalar que os obxectivos de débeda pública poderán rectificarse polo importe efectivo da execución de mecanismos adicionais de financiamento para as comunidades autónomas durante os respectivos exercicios, sempre que non se adiquen a financiar vencementos de débeda ou déficit do exercicio no que se execute e polos incrementos de débeda derivados de reclasificacións de entidades e organismos públicos no sector de administracións públicas sempre que non financien déficit do exercicio. De cara a acreditar como as contas presentadas permitiran dar cumprimento ao obxectivo aprobado se presenta o seguinte cadro que concilia o stock de débeda do sector público autonómico recollido no último ratio débeda/Pib certificado polo Banco de España, a previsión de peche para 2019 e o obxectivo fixado para 2020.

O límite de endebedamento para o ano 2020 para Galicia, se estima en base a os criterios que ven aplicando o Consello de Política Fiscal e Financeira, e coincide con endebedamento dimanante do financiamento do obxectivo de déficit e a devolución das liquidacións negativas dos exercicios 2008 e 2009, sen que se dea ningún suposto para facer uso das excepcións previstas no Acordo do Consello de Ministros que o autoriza.

A débeda medida en stock (millóns de euros a peche de exercicio) é a última aprobada polo Banco de España segundo protocolo PDE ao peche de 2018. Para determinar a débeda estimada ao peche do exercicio 2019, engádese á dimanante da previsión de cerramento as variacións de débeda do sector público autonómico e as variacións netas derivadas dos orzamentos da comunidade autónoma.

A evolución do stock de débeda así determinado se realiza en base ao obxectivo de estabilidade contemplado nas contas orzamentarias e do importe dos reintegros das liquidacións negativas de 2008 e 2009, non prevéndose ningún axuste adicional, tal e como reflicte o cadro seguinte:

Cadro 35. Cumprimento do obxectivo en función do orzamento presentado. Millóns € e %.

Débeda prevista a 31/12/2019 (SEC 2010)	Incremento de débeda incluído nos obxectivos			Excepcións permitidas por Acordos de Consello de Ministros				Débeda prevista a 31/12/2020 (SEC 2010)
	Liquid. neg. 2008 e 2009 SF CCAA	Obxectivo de déficit	Total	Variacións débeda por sectorización de entes públicos	Mecanismos adicionais de financiamento	Outras excepcións acordadas co MINHA	Incremento de débeda adicional aos obxectivos	
1	2	3	5=2+3-4	6	7	8	9=6+7+8	13
11.400	84,8	68	152,5	0	0	0	0	11.552
65.331 17,4%								67.683 17,1%

Como pode apreciarse as previsións máximas de endebedamento do sector público autonómico que implican os orzamentos presentados están dentro do límite de débeda.

VI.2. Evolución da situación financeira autonómica.

VI.2.1. Evolución orzamentaria

Neste apartado realizamos un breve análise da evolución do orzamento consolidado homoxeneizado ca comunidade autónoma dende 2008. Por ser ese exercicio 2008 o máis próximo en termos de recursos non financeiros ao exercicio actual.

Ingresos

Os ingresos non financeiros acadan os 10.101 millóns de euros no orzamento de 2020, un 3,6% superior ao exercicio precedente, o exercicio do cadro cunha contía máis próxima é o 2008 (10.202 millóns, se ben como é coñecido nese exercicio os ingresos do SFA estaban sobrevalorados en 574 millóns de euros).

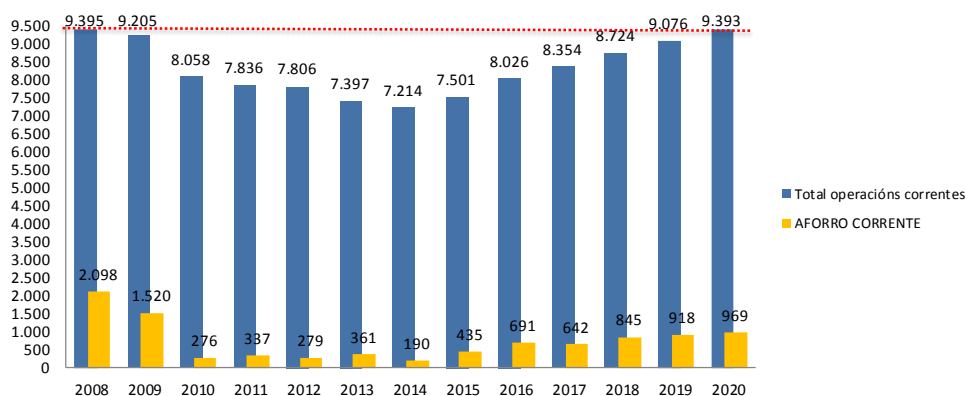
Cadro 36. GALICIA. Evolución do orzamento de ingresos consolidado. Datos homoxeneizados

millóns de euros	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
INGRESOS													
I Impostos directos	1.364	1.516	1.374	2.031	2.030	1.913	1.937	2.020	2.194	2.335	2.275	2.431	2.616
II Impostos indirectos	2.689	2.399	1.897	2.856	2.959	2.944	3.133	3.118	3.243	3.324	3.456	3.451	3.638
III Taxas, prezos e outros ingresos	253	286	271	174	180	205	166	177	179	169	169	178	187
IV Transferencias correntes	5.064	4.949	4.497	2.760	2.616	2.312	1.953	2.168	2.394	2.517	2.815	3.008	2.943
V Ingresos patrimoniais	24	54	20	16	22	23	24	19	16	9	8	9	8
Total operacións correntes	9.395	9.205	8.058	7.836	7.806	7.397	7.214	7.501	8.026	8.354	8.724	9.076	9.392
VI Alleamento de investimentos re	99	111	49	27	32	30	13	10	13	7	11	7	7
VII Transferencias de capital	709	742	681	613	589	513	480	517	535	561	559	671	702
Total ingresos de capital	808	853	730	640	621	543	493	527	548	568	570	679	708
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCIERAS	10.202	10.059	8.788	8.476	8.428	7.940	7.706	8.028	8.573	8.922	9.294	9.755	10.101
VIII Activos financeiros	1	1	1	10	11	20	20	14	32	30	43	21	29
IX Pasivos financeiros	474	851	2.048	1.340	1.373	1.476	2.507	1.700	1.657	2.031	1.387	1.768	1.692
TOTAL OPERACIÓNS FINANCIERAS	474	852	2.049	1.349	1.384	1.496	2.527	1.714	1.690	2.061	1.430	1.789	1.721
TOTAL ORZAMENTO DE INGRESOS	10.676	10.910	10.837	9.826	9.812	9.436	10.233	9.743	10.263	10.982	10.724	11.544	11.822

Dentro do ingreso corrente, compre salientar a diferente porcentaxe de participación nos tributos cedidos a partires de 2011, dimanante da aplicación do novo sistema de financiamento no cálculo das entregas a conta do devandito sistema dificulta a comparación en toda a serie temporal.

Respecto a 2020, prosegue a lixeira pero continua mellora do ingreso corrente (que aumenta un 3,5% sobre 2019, 316 millóns de euros), así como a evolución positiva do aforro corrente, resultado da suba continuada dos ingresos tributarios por mor da mellora da situación económica.

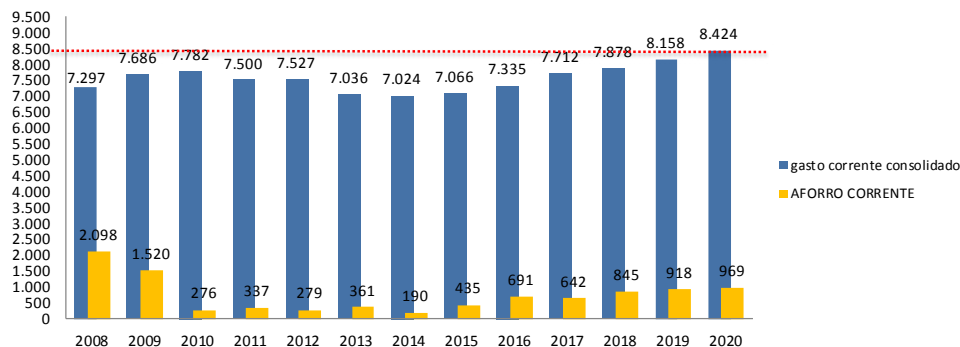
Gráfico 4.3. Evolución ingreso corriente 2008-2020 en millóns de euros.

O gráfico inferior mostra a evolución do gasto corrente, en boa parte de carácter ríxido, pola natureza dos servizos públicos competencia da comunidade autónoma (xustiza, educación, sanidade e servizos sociais entre outros), o que derivou nun forte deterioro do aforro corrente perante a baixa dos ingresos a partires de 2009.

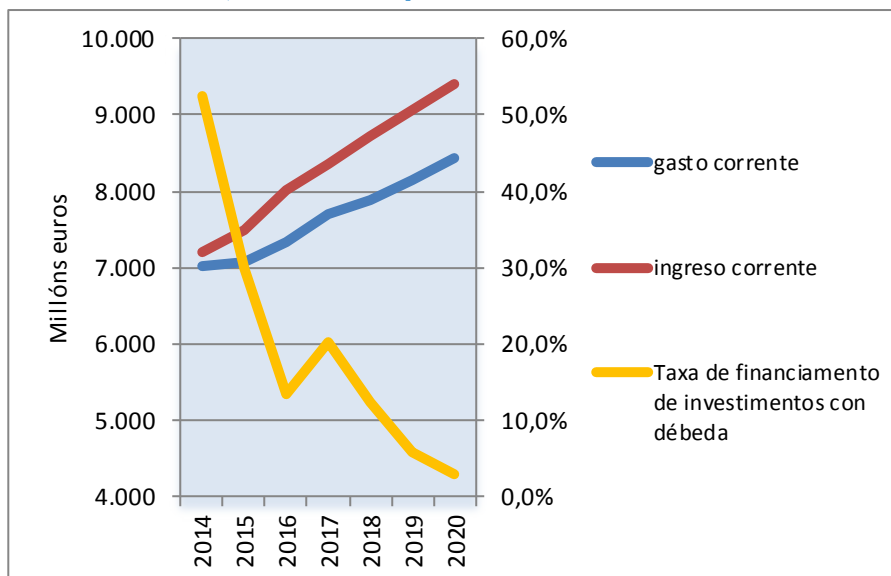
Ao contrario do que acontece co ingresos correntes, para os que o ano cun nivel máis próximo en contía era o de 2008, o nivel de gastos correntes de 2020 superará en 266 millóns de euros o gasto corrente previsto nos orzamentos de 2018, fixando o nivel máis alto dos corenta orzamentos da Xunta de Galicia.

Gráfico 44. Evolución gasto corriente 2008-2020 en millones de euros

O seguinte gráfico enfronta a evolución dos dous gráficos, mostrando como dende 2009 o axuste no ingreso corrente opera como un límite ao gasto corrente no período 2010-2014, para a partir dese ano comezar a xerar espazo fiscal en forma de aforo bruto en contías crecentes, o que permite aumentar a capacidade de financiar investimentos. De xeito complementario, a liña amarela mostra como a taxa de financiamento de investimentos con débea baixa ata case ser nula no 2020.

Gráfico 45. Gasto corriente vs ingreso corriente no orzamento consolidado. Millóns de euros

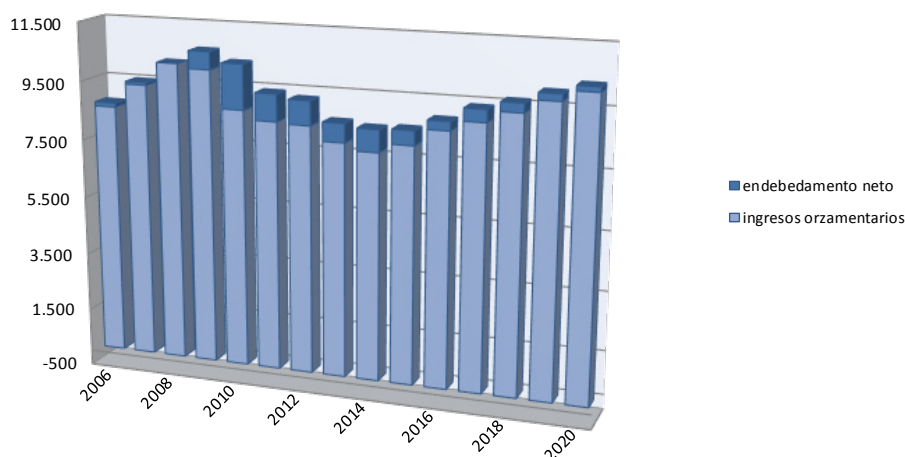
Respecto aos ingresos de capital, o orzamento prevé unha continuación do esforzo investidor se ben a un ritmo non tan intenso como en períodos anteriores dado o importante volume de investimentos acadado, e dado o importante esforzo realizado en gasto social neste orzamento, intensivo en gasto corrente como é ben sabido.

Compre salientar unha vez máis, o forte repunte dos ingresos de capital, un 4,4%, sobre todo por operacións vencelladas á xestión dos programas operativos europeos cuxa evolución comeza non obstante a estabilizarse. Así, os ingresos de capital crecen ata os 708 millóns de euros, 30 millóns máis que no 2019.

Sumando os ingresos correntes e os ingresos de capital obtemos o total de ingresos non financeiros do orzamento consolidado, a estas contías se engaden os ingresos financeiros (endebedamento e activos financeiros) para pechar o financiamento dos gastos da comunidade autónoma.

De seguido, recollese un cadro ilustrativo coa evolución da capacidade de financiamento de gastos orzamentarios (capítulos I a VIII de gastos), a partires dos ingresos non financeiros e ingresos de capítulo VIII, que chamamos ingresos orzamentarios neste gráfico, a capacidade completase co endebedamento neto de cada período.

Gráfico 46. Capacidade de gasto total agás amortización débeda. 2006-2019. Millóns de euros

Como pode verse a comunidade autónoma precisou recorrer ao endebedamento para suavizar o impacto da forte baixa de ingresos causada pola grande crise a partires do 2009. Dentro da senda de consolidación fiscal este recurso á débeda redúcese de xeito acomodaticio á evolución dos restantes recursos, o que permite manter unhas dispoñibilidades para gasto total agás o recurso á débeda en torno aos 10.131 millóns de euros no 2020 a maior da serie agás 2008, está última resulta superada se engadimos a capacidade de endebedamento neto prevista para 2020. Como sempre, iso sen ter en conta o importe da liquidación negativa de 2008 (574 millóns de euros, que deberon ser menos ingresos do SFA nese ano).

Gastos

O orzamento consolidado de gastos seguinte recolle tamén a evolución en millóns de euros dende 2008. Compre sinalar a efectos comparativos que a contía que ata 2010 figuraba no capítulo catro como participación dos concellos nos tributos do estado pasa a ter nese ano carácter extraorxamentario polo que resulta axustada en toda a serie para facilitar unha visión homoxenea da evolución do gasto en termos consolidados, asimesmo tamén se eliminan a efectos comparativos os gastos financiados con FEAGA nos que a Xunta actúa de mero intermediario, por ese mesmo motivo e seguindo as recomendacións do Consello de Contas.

Como pode apreciarse, atendendo ao gasto non financeiro, salientanse claramente tres etapas na evolución do gasto:

- unha crecente, correspondente á fase expansiva ata 2009 no que o orzamento consolidado non financeiro acada os 10.544 millóns de euros,

- outra fase decrecente que mostra un axuste á baixa no período 2010-2014, ata acadar un gasto non financeiro duns 8.343 millóns de euros nese último ano,

- e unha última de recuperación dende o orzamento de 2014 ata o actual, na que este medra ata os 10.149 millóns de euros no presente orzamento para 2020, atopándose os niveis de gasto non financeiro do orzamento consolidado no nivel superior de toda a serie agás 2009. Novamente se descontamos o importe das liquidacións negativas do sistema de financiamento correspondentes ao exercicio 2009, estamos perante o gasto non financeiro máis alto dos 40 anos de orzamento de Galicia, a gran distancia (550 millóns de euros) do de 2008 cuxo gasto non financeiro axustado polas liquidacións negativas acadaría os 9.600.

Na medida en que foi preciso recorrer ao endebedamento para suavizar o impacto do axuste no gasto consolidado, o capítulo de operacións financeiras e o capítulo de gasto financeiro mostran unha evolución crecente a partires do 2010, porén no 2015 invertese a tendencia, sendo o primeiro exercicio dende o comezo da crise no que suben os gastos non financeiros e baixan os financeiros, no 2016, 2017, 2018, 2019 e 2020 consolídase esta tendencia diminuíndo o gasto financeiro en preto de 209 millóns de euros con respecto a 2014.

Cadro 37. Galicia. Orzamento consolidado de gastos. Datos homoxeneizados

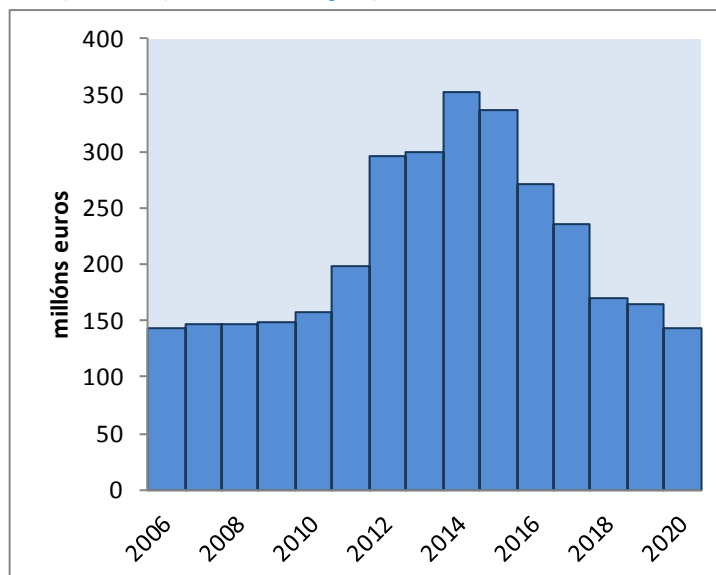
millóns de euros	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GASTOS													
I Gastos de Persoal	3.444	3.692	3.773	3.627	3.609	3.391	3.367	3.382	3.567	3.681	3.762	3.889	4.031
II Gastos en bens correntes e servi	1.348	1.416	1.381	1.353	1.384	1.376	1.364	1.388	1.483	1.634	1.724	1.783	1.840
III Gastos financeiros	146	148	157	198	295	299	352	336	271	235	170	165	143
IV Transferencias correntes	2.359	2.430	2.471	2.322	2.239	1.970	1.941	1.960	2.015	2.161	2.222	2.320	2.411
Total operacións correntes	7.297	7.686	7.782	7.500	7.527	7.036	7.024	7.066	7.335	7.712	7.878	8.158	8.424
V Fondo de Continxencia	65	99	62	78	76	85	105	125	52	37	39	39	33
Total fondo de continxencia	65	99	62	78	76	85	105	125	52	37	39	39	33
VI Inversións Reais	1.382	1.439	1.251	805	782	711	666	700	777	841	881	911	929
VII Transferencias de Capital	1.337	1.320	1.108	720	704	604	548	496	593	631	688	741	762
Total operacións de capital	2.719	2.759	2.359	1.525	1.486	1.315	1.214	1.196	1.370	1.473	1.570	1.652	1.691
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS	10.081	10.544	10.203	9.102	9.089	8.436	8.343	8.388	8.757	9.222	9.487	9.850	10.149
VIII Activos Financeiros	122	120	118	307	176	166	140	147	153	152	161	164	154
IX Pasivos Financeiros	474	246	516	417	548	834	1.750	1.208	1.353	1.608	1.076	1.531	1.519
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS	595	366	634	723	723	1.000	1.890	1.355	1.506	1.761	1.237	1.695	1.673
TOTAL ORZAMENTO DE GASTOS	10.676	10.910	10.837	9.826	9.812	9.436	10.233	9.743	10.263	10.982	10.724	11.544	11.822

O cadro anterior mostra a evolución dos pesos das diferentes partidas de gasto non financeiro nos orzamentos consolidados de 2020 respecto ás do 2008, como pode verse a natureza dos servizos públicos prestados pola comunidade autónoma, (xustiza, educación, sanidade, servizos sociais), implica unha composición do gasto intensa no gasto corrente (persoal, gastos de funcionamento e consumos dos centros). Por elo os capítulos I e II de gasto aumentan o seu peso co paso do tempo dada a forte rixidez dos mesmos.

En efecto, referido ao total do gasto non financeiro e ó ano con orzamento de gastos máis próximo ó actual (2008), o peso dos gastos de persoal pasa do 34% ao 40% no 2020, o peso dos gastos de funcionamento pasa do 13 ao 18%, entre estes dous capítulos se pode explicar máis da metade do orzamento consolidado, estes mesmos pesos permanecen estables dende o orzamento 2017.

As políticas de xestión da carteira de débeda aproveitando a expansión cuantitativa do BCE e o rigor no proceso de consolidación fiscal mostrado pola comunidade autónoma reflíctense na baixa do custo do endebedamento, que volta a niveis anteriores á crise de débeda, liberando case 23 millóns de euros no 2020 que se poden dedicar a políticas de gasto real.

Gráfico 47. Gastos financeiros. Evolución dos gastos financeiros no orzamento consolidado 2006-2020.

O peso do capítulo de transferencias correntes sube tres décimas no mesmo período 08-20 (dende o 23,4% ata o 23,7%) a pesar de mudar radicalmente a súa composición, dado o peso crecente dos servizos e prestacións da dependencia así como das políticas de inclusión e familia; tamén compre sinalar aquí que o proceso de racionalización das entidades instrumentais levado a cabo por este goberno permitiu dedicar recursos crecentes de gastos de funcionamento, para empregalos sobre todo ás familias dentro das transferencias correntes.

O resultado é que se no ano 2008 o peso do gasto corrente acadaba un 72,4% do gasto non financeiro do orzamento consolidado, no 2020 este supera o 83%.

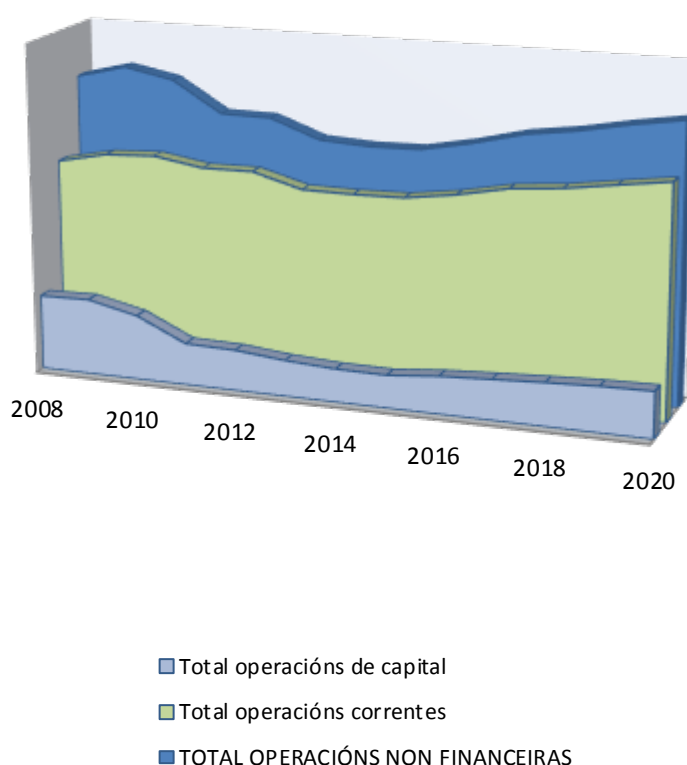
Pola contra, os capítulos que sofren a maior parte do axuste, son os capítulos de gasto de capital 6 e 7, se ben, grazas á recuperación constante do aforro corrente nos orzamentos que se presentan a partir de 2015, o seu peso medra case un 18% ata supor o 16,7%, do gasto non financeiro

O gasto corrente mostra un peso estable ata 2008 para experimentar un forte crecemento no período 2009-2011 ata superar o 84% do non financeiro e estabilizarse logo ata o 2015, permanecendo entre o 84%-82% dende entón..

Dado o carácter ríxido de este tipo de gastos, no período 2009-2015, fronte a unha baixa do gasto non financeiro do 20%, o gasto corrente baixa menos dun 8% no período. Esta evolución pode apreciarse gráficamente no cadro seguinte.

A partires do 2015 o total de operacións non financeiras medra máis que o total de operacións correntes por vez primeira dende 2009.

Gráfico 48. Evolución do gasto non financeiro vs gasto corrente. Orzamentos consolidados 2005-2017

O resto das partidas do orzamento, ven condicionado pola rixidez do gasto corrente, así a capacidade de financiamento de investimentos de capital ven dada pola suma do aforo bruto, os ingresos de capital e a capacidade de endebedamento libre da financiación de activos.

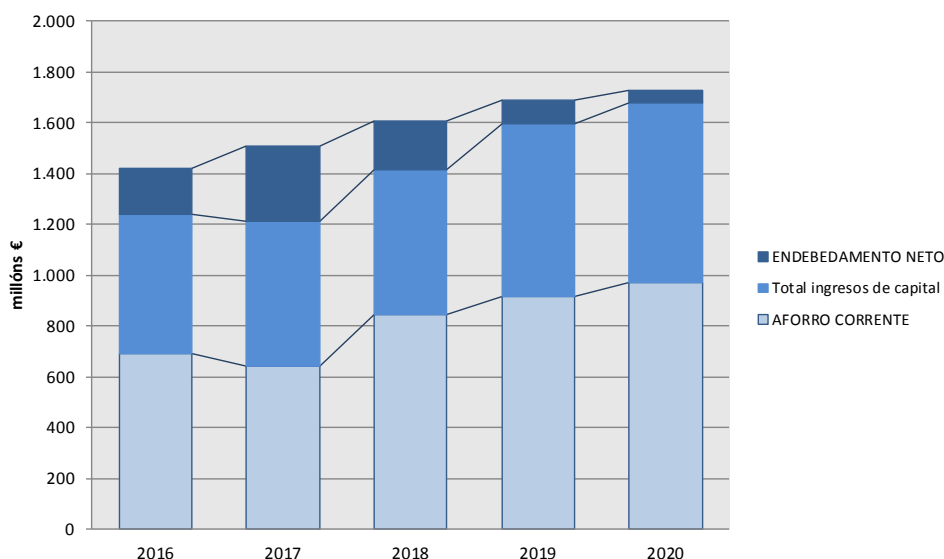
Como se acreditou nos puntos anteriores a forte baixa dos ingresos correntes e a consolidación de importantes contías de gasto corrente no período 05-09, fai baixar a mínimos o aforo corrente, principal fonte de financiamento de investimentos ata entón. Se ben o axuste do gasto minora o seu impacto no 2010 grazas a un importante aumento

do endebedamento, esta fonte de financiamento non pode ser permanente polo que vai minorando pouco a pouco e deberá seguir facendoo ata desaparecer.

É por iso que o impulso sostido do investimento debe partir dun financiamento vía aforro corrente, como está a acontecer nos últimos orzamentos presentados pola Xunta.

Así, os aforros correntes inician unha senda crecente xa no 2015, que se repite con dobre intensidade no período 2016-2020, orzamentos nos que o ingreso corrente adicional xera aforro financeiro e permite moderar o recurso á débeda incrementando o gasto de capital nun 41% dende entón. Ata chegar a financiar o 55% do investimento no 2020, deixando o investimento financiado con débeda nunha contía residual.

Gráfico 49. Evolución do financiamento do gasto de capital 2014-2019

Evolución do gasto real

De seguido procederase a analizar a evolución das principais magnitudes e saldos orzamentarios da comunidade autónoma partindo dos ingresos e gastos consolidados realizados correspondentes ao período 2008-2018, última conta xeral da comunidade autónoma liquidada.

Compre salientar que todos os datos son os correspondentes á conta xeral da comunidade autónoma, homoxeneizados deducindo as partidas que pasan a ser extraorxamentarias neste período (a participación das corporacións locais nos tributos do estado e o FEAGA).

A distribución por capítulos dos gastos durante o período 2008- 2018 foi a seguinte:

Cadro 38: Gastos Consolidados non financeiros (Obrigas Recoñecidas). Datos en Millóns de euros

millóns de euros	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
GASTOS											
I Gastos de Persoal	3.576	3.899	3.823	3.725	3.441	3.447	3.451	3.560	3.668	3.749	3.845
II Gastos en bens correntes e servi	1.409	1.414	1.357	1.321	1.594	1.541	1.507	1.646	1.650	1.786	1.831
III Gastos financeiros	135	111	122	214	257	302	365	308	270	224	154
IV Transferencias correntes	2.430	2.609	2.559	2.273	2.179	2.059	1.993	1.957	2.019	2.105	2.157
Total operacións correntes	7.550	8.033	7.861	7.533	7.470	7.349	7.376	7.470	7.606	7.864	7.987
V Fondo de Continxencia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total fondo de continxencia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI Inversións Reais	1.362	1.258	882	681	660	627	526	750	692	681	682
VII Transferencias de Capital	1.247	1.036	780	540	581	488	439	528	350	388	439
Total operacións de capital	2.609	2.294	1.663	1.221	1.241	1.115	965	1.278	1.041	1.069	1.122
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCIERAS	10.160	10.327	9.524	8.754	8.711	8.465	8.340	8.748	8.648	8.933	9.109
VIII Activos Financeiros	136	134	132	113	196	130	168	141	176	127	130
IX Pasivos Financeiros	348	246	520	420	508	1.026	1.461	1.306	1.334	1.756	1.034
TOTAL OPERACIÓNS FINANCIERAS	484	380	652	532	704	1.155	1.629	1.447	1.510	1.883	1.164
TOTAL ORZAMENTO DE GASTOS	10.644	10.707	10.175	9.286	9.415	9.620	9.969	10.195	10.158	10.816	10.273

En canto aos gastos correntes, a súa execución no 2018 representou o 88% do gasto non financeiro total. No exercicio 2018 crecen por enriba da media os gastos de funcionamento (especialmente de novo a farmacia hospitalaria) e as transferencias correntes, un 2,6% e 2,5% respectivamente. Tamén destaca a continuación da senda descendente do gasto financeiro xa iniciada no 2016, no 2018 baixan máis dun 30%. Dende o ano 2008 ata o 2018 o incremento do gasto corrente foi de case 440 millóns de euros, un 5,8% máis.

Sen dúbida, a concentración no gasto ríxido durante os anos de crise e o despregue do novos servizos como o sistema de dependencia e as escolas 0-3, as novas instalacións sanitarias e outras medidas para paliar os efectos da crise como a axenda social, contribúen a esta evolución crecente do gasto corrente.

En canto aos gastos de capital, a súa execución no 2018 representou unicamente o 12,3% do gasto non financeiro total, lixeiramente superior ao do ano anterior pero aínda en cifras moi modestas.

No que atinxe ao financiamento do gasto materializado en investimentos, a metade do mesmo procede de fondos propios xerados co aforro corrente, un 27% dos ingresos de capital e o 23% restante da capacidade de endebedamento.

Se botamos unha ollada á composición do financiamento dos investimentos, podemos apreciar como muda radicalmente e resulta financiado integramente polos ingresos de capital e o aforro bruto, xerando superavit orzamentario de 102 millóns de euros.

Cadro 39. Fontes de financiamento dos investimentos do orzamento consolidado en %

Ratio Inversion por fonte	2013	2014	2015	2016	2017	2018
%Financiamento FCI / Investimento Real	8,1%	6,9%	12,5%	6,7%	6,8%	6,0%
%Financiamento fondos propios / Investimento Real	66,0%	77,8%	56,2%	80,8%	78,4%	78,5%
%Financiamento finalista do Estado / Investimento Real	5,0%	1,8%	1,7%	2,6%	2,1%	1,4%
%Financiamento europeo / Investimento Real	20,3%	13,2%	29,3%	9,7%	12,5%	13,8%
Outros	0,5%	0,3%	0,3%	0,1%	0,2%	0,2%
Σ	100%	100%	100%	100%	100%	100%

En canto a evolución do gasto non financeiro total, o seu máximo neste período (2008- 2018) acadouse no ano 2009 cando o seu importe ascendeu a case 10.327 millóns de euros. No ano 2010 prodúcese por primeira vez unha caída do gasto non financeiro da Comunidade Autónoma de Galicia respecto o ano anterior o que se volve a producir nos anos 2011 a 2014. No 2015 comeza unha nova etapa do crecemento do gasto non financeiro consolidado que crece de xeito continuado ata os 9.109 millóns de euros no 2018.

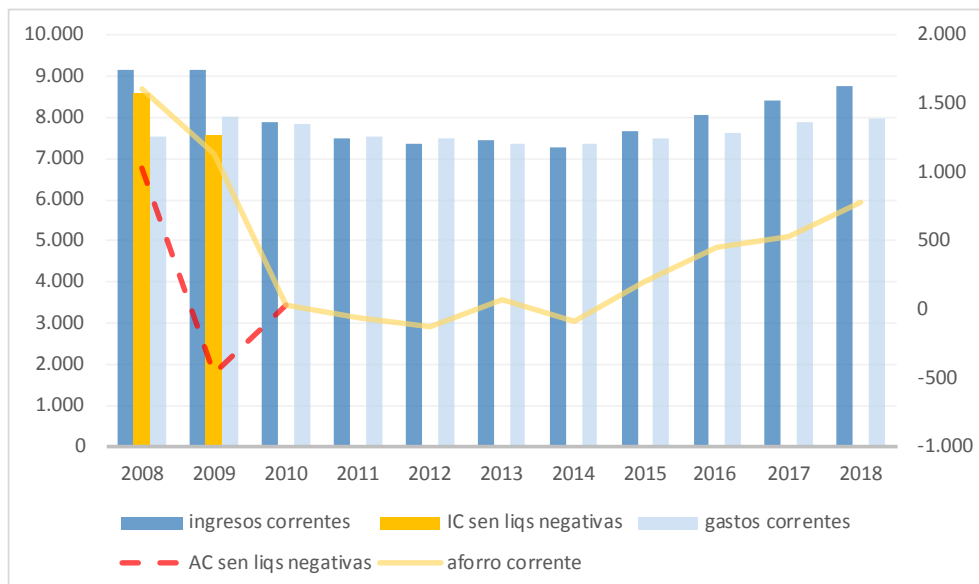
No que atinxe aos ingresos, a súa distribución por capítulos durante o período 2008-2018 mostra unha evolución aínda mellor, tanto en termos absolutos como no seu con-
tido ao basearse nun crecemento sólido do ingreso corrente, tal e como pode apreciarse no seguinte cadro:

Cadro 40: Ingresos Consolidados (Dereitos Recoñecidos). Datos en Millóns de euros

millóns de euros	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
INGRESOS											
I Impostos directos	1.651	1.737	1.385	2.050	2.020	2.023	1.998	2.089	2.262	2.375	2.389
II Impostos indirectos	2.550	2.119	1.874	2.690	2.733	2.892	3.141	3.151	3.222	3.304	3.468
III Taxas, prezos e outros ingresos	252	262	248	256	166	180	186	204	177	171	181
IV Transferencias correntes	4.644	5.019	4.364	2.460	2.402	2.290	1.935	2.209	2.375	2.537	2.712
V Ingresos patrimoniais	61	29	19	23	25	41	29	14	19	12	11
Total operacións correntes	9.158	9.165	7.890	7.479	7.346	7.425	7.288	7.668	8.055	8.400	8.762
VI Alieamento de investimentos re	84	66	22	24	16	17	11	8	8	4	4
VII Transferencias de capital	716	760	649	558	464	478	396	644	227	286	445
Total ingresos de capital	800	826	671	582	480	495	407	652	235	290	449
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS	9.958	9.991	8.561	8.060	7.826	7.920	7.695	8.319	8.290	8.690	9.211
VIII Activos financeiros	39	16	7	4	33	26	26	33	35	35	44
IX Pasivos financeiros	588	936	1.822	1.293	1.624	1.909	2.221	1.752	1.882	2.218	1.194
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS	607	953	1.830	1.298	1.657	1.935	2.247	1.785	1.916	2.253	1.239
TOTAL ORZAMENTO DE INGRESOS	10.565	10.944	10.391	9.358	9.483	9.855	9.942	10.104	10.206	10.943	10.450

Os ingresos correntes acadaron o seu máximo nos anos 2008 e 2009, reducíndo-
se no 2014 respecto ao máximo de 2009 en 1.877 millóns de euros un 20,5% menos.
Agora no 2018 recupéranse dende o chan acadado no 2014 ata acadar os 8.762 millóns
de euros. Dende o 2011 esta masa financeira amosaba unha evolución estable en torno
aos 7.400 millóns de euros, tras unha baixa anómala no 2014 (que explica a importante
liquidación do sistema de financiamento no 2016), aumentan no 2015, e crecen con forza
no 2016, 2017 e 2018 para situarse 872 millóns sobre a contía de 2011.

Gráfico 50. Evolución dos ingresos e gastos correntes 2007-2017. Conta Xeral consolidada e millóns de euros.

En canto aos ingresos de capital, a súa execución no 2018 reflicte un importante incremento do 55% respecto ao ano anterior, sen dúbida debido á certificación de fondos dunha contía que se aproxima á normal (aínda que con marxe de mellora).

No que refire á evolución dos ingresos non financeiros, o análise da súa evolución permite calibrar a magnitude da crise e os seus efectos nas contas orzamentarias, estes acadan o seu máximo durante o período 2005- 2017 nos anos 2008 e 2009, con valores practicamente similares, que case acadan os 10.000 millóns de euros en termos homoxéneos. Nos dous anos seguintes, os ingresos non financeiros caen con forza ata case 2.000 millóns de euros, un 19,3% menos no 2011. A recesión económica do 2012 fai deteriorarse novamente a recadación en 300 millóns de euros adicionais, que afectan ao orzamento dous anos despois pola mecánica de funcionamento do sistema de financiamento, así no 2014 os ingresos non financeiros tan so acadan os 7.695 millóns de euros. A partir do 2015 comezan a notarse os efectos da recuperación nos ingresos orzamentarios que medran con solidez por enriba dos 9.000 millóns, ata acadar os 9.211 millóns de euros no 2018.

Como mostra a gráfica anterior, despois dun 2013 onde se recuperara o aforro corrente, a abrupta caída dos ingresos do sistema de financiamento no 2014 provocan voltar ao aforro negativo que se recupera no 2015 e subirá con forza no 2016, ata chegar ao seu punto máis alto dende 2009 no 2018. Porén esta gráfica recolle un itinerario alternativo no 2008 e 2009 que reflicte o verdadeiro aforro corrente dos ingresos reais (unha vez deducidas as liquidacións negativas), o que permite apreciar que o 2009 foi xa un ano con aforro negativo (teórico).

Porén, a Comunidade Autónoma de Galicia pasou de ter aforros brutos superiores aos 1.000 millóns de euros durante o período comprendido entre os anos 2005 e 2009 a ter un aforro no ano 2010 de 29 millóns de euros, e pechar con aforro negativo nos anos 2011, 2012 e 2014. No 2018 pasamos a un aforro corrente positivo de 775 millóns de euros.

A importancia de este saldo orzamentario radica en que foi, e debe ser nunhas finanzas saneadas, o principal fornecedor de financiamento de investimentos da comunidade autónoma. Polo que de non recuperarse os ingresos correntes, a capacidade de investir no futuro verase limitada ás dispoñibilidades de fondos finalistas.

É por elo polo que a Xunta de Galicia ven actuando de xeito continuado en diversas accións que tentan mellorar a capacidade de xerar aforro corrente, tanto pola vía dos ingresos que deben mellorar substancialmente ao ritmo da recuperación da economía, como acontece nos presentes orzamentos, e do emprego como pola vía do gasto corrente, mediante accións continuadas de racionalización administrativa e eliminación do gasto improdutivo, de xeito que se compense, so en parte, a demanda de gasto corrente que require a prestación duns servizos públicos de calidade.

Finalmente, en canto á evolución do superávit ou déficit non financeiro, no período de referencia pódense extraer as seguintes conclusións: no ano 2007 conseguíuse pechar o exercicio cun superávit non financeiro e os anos seguintes remataron todos con déficit. O máis elevado produciuse no ano 2010 cando ascendeu a 964 millóns de euros.

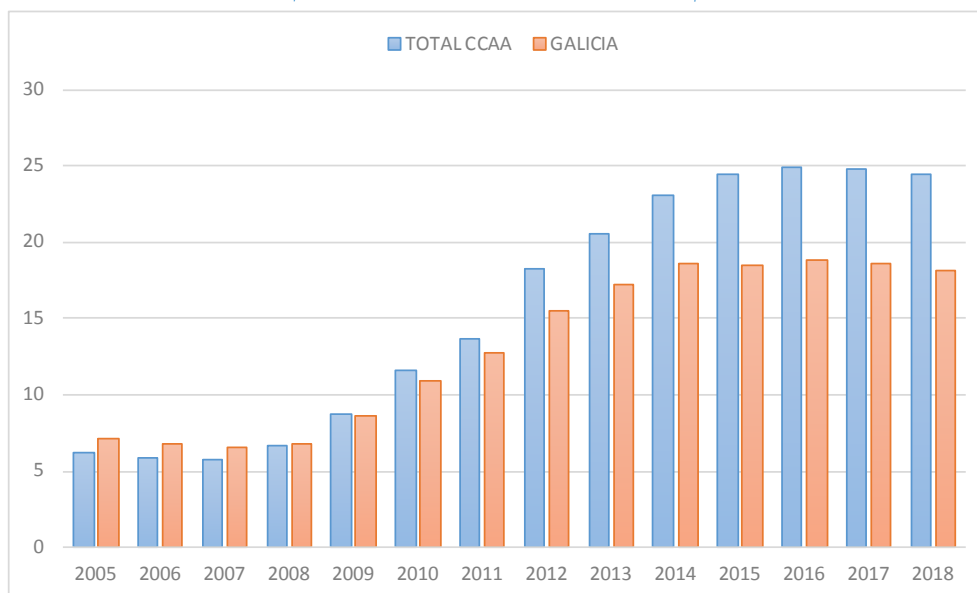
O resultado non financeiro orzamentario de 2018 volta a ser superavitario, máis de dúas décimas de PIB, moi por riba do obxectivo autorizado, o que permite dedicar estes novos recursos a investimentos financeiros sostibles no 2019.

VI.3. Evolución do Endebemento: posición relativa

O principal resultado da evolución dos ingresos e gastos consolidados dunha administración é o seu saldo non financeiro ou resultado orzamentario que acabamos de analizar e o seu corolario, o endebedamento preciso para financeiro.

A ratio débeda/PIB da Comunidade Autónoma de Galicia reduciuse entre finais do 2014 e o segundo trimestre de 2019, último dato dispoñible nun 1,6%, a media das CCAA aumentou para esa ratio e período nun 6,5%. Se analizamos unha evolución a longo prazo do mesmo podemos apreciar a dinámica máis controlada do mesmo na nosa comunidade autónoma.

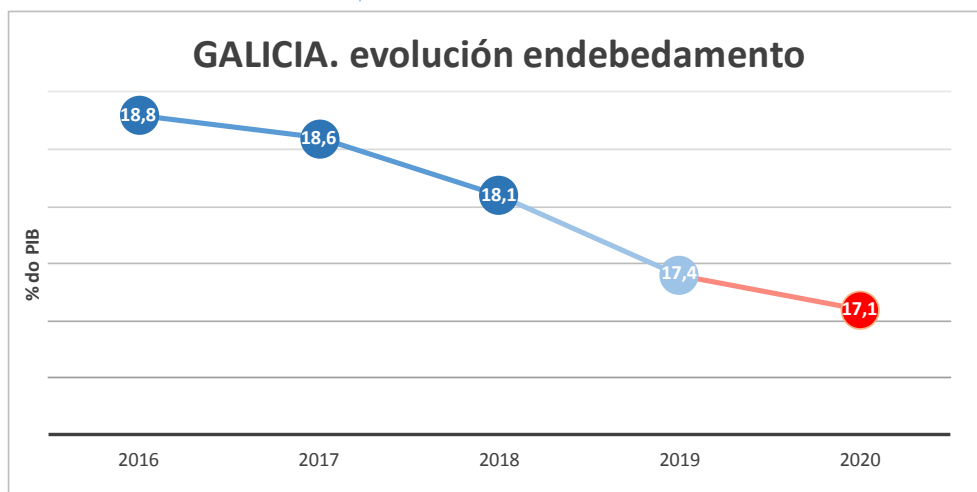
Gráfico 51. Evolución deuda PDE. Ratio deuda/PIB. Banco de España

A necesidade dunha evolución moderada do endebedamento non é un fin en si mesmo, é a garantía de sostibilidade das finanzas públicas, xa que permitirá cando sexa preciso acudir de xeito temporal a os ingresos financeiros para compensar caídas do ingreso público en fases recesivas do ciclo.

A seguinte gráfica mostra a evolución dos últimos anos da ratio deuda PIB de Galicia e a prevista para o cerramento 2019 e 2020. Como se pode apreciar estamos xa nunha senda de redución da ratio ao acadar a consolidación fiscal, o endebedamento neto apenas incrementa mentres que o bo ritmo do crecemento nominal do PIB fai baixar a ratio. Este é o camiño que ten que percorrer a nosa comunidade autónoma ata acadar os niveis de deuda previstos na normativa de estabilidade orzamentaria, de non variar substancialmente a envolvente económica, en función do establecido no pacto de estabilidade e crecemento, e é moito máis suave que o da media das CCAA.

Gráfico 52. GALICIA. Evolución da ratio débeda/PIB

VI.4. Transparencia

A Lei 2/ 2011, de 16 de Xuño, de Disciplina Orzamentaria e Sustentabilidade Financeira dispón no seu artigo 19, adicado a instrumentación do principio de transparencia, apartado 5 que “Os orzamentos xerais recollerán información sobre a necesidade de financiamento da Comunidade Autónoma, os investimentos reais das empresas públicas en termos de contabilidade nacional, a ratio de gasto público da Comunidade Autónoma en relación co produto interior bruto rexional, o nivel de débeda pública no seguinte exercicio e a evolución das seguintes ratios e magnitudes: ratio débeda/PIB, ratio débeda/ingresos correntes, risco comprometido por avais e compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado, tanto xa contratadas como das previstas para o exercicio orzamentario”.

As seguintes ratios elabóranse a partires do dato certo do último exercicio pechado (2018), da previsión de cerramento de 2019 e, do orzamento que se presenta para 2020.

Cadro 41. Ratios orzamentario-financeiros

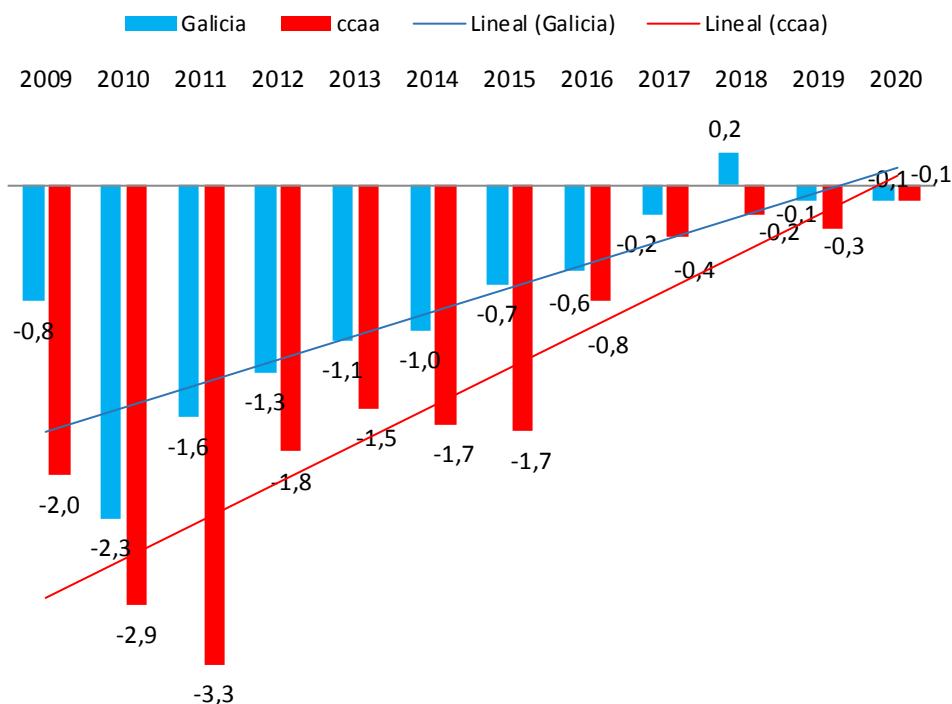
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Necesidade de Financiamento (% PIB)	-0,70%	-0,60%	-0,20%	0,20%	-0,10%	-0,10%
Necesidade de Financiamento (M€)	-378	-341	-136	104	-69	-68
Investimentos reais das empresas públicas (M€)	127,9	92,7	101,0	101,1	116,8	136,3
Ratio Gasto Non Financeiro - PIB rexional	15,0%	15,2%	15,2%	15,1%	15,1%	15,0%
Ratio Gasto Total - PIB rexional	17,4%	17,8%	18,1%	17,1%	17,7%	17,5%
Ratio Investimento por habitante	255,9	285,9	310,6	326,1	338,0	345,4
Ratio gasto non financeiro por habitante	3.084,6	3.236,3	3.405,3	3.509,7	3.653,2	3.773,9
Débeda Pública (M€)	10.375	10.854	11.210	11.342	11.400	11.552
Ratio Débeda - PIB	18,5%	18,8%	18,6%	18,1%	17,4%	17,1%
Ratio Débeda - Ingresos Correntes	138%	135%	134%	130%	126%	123%
Débeda por Habitante	3.793,9	3.989,6	4.139,5	4.195,8	4.228,0	4.295,6
Risco comprometido por avais (M€)	138,2	108,0	91,7	63,0	31,5	26,0
Compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado	3.067,6	2.857,0	2.722,0	2.617,2	2.478,7	2.338,8

en euros e %

Neste sentido a Necesidade de Financiamento de Galicia no exercicio 2020 será dun 0,1% do PIB rexional cumprindo co obxectivo de estabilidade orzamentaria vixente o cal supón unha necesidade de financiamento de 68 millóns de euros.

A gráfica seguinte compara a senda de consolidación fiscal de Galicia e do total das comunidades autónomas, permite apreciar como os esforzos temperás na contención do déficit permiten unha senda máis suave no espazo temporal obxecto de análise, o que se traduce en máis estabilidade na dotación das diferentes políticas de gasto a igual esforzo de redución do déficit da media das CCAA, o que xa permitiu rematar antes a senda de consolidación fiscal e xerar máis marxe de manobra fronte a posibles continxencias, como acontece neste ano, no que Galicia mantén unhas finanzas estable fronte á incertidume que nos rodea sen ter que facer esforzos de consolidación adicionais.

Gráfico 53. Necesidade de financiamento Galicia e CCAA en % do PIBpm.

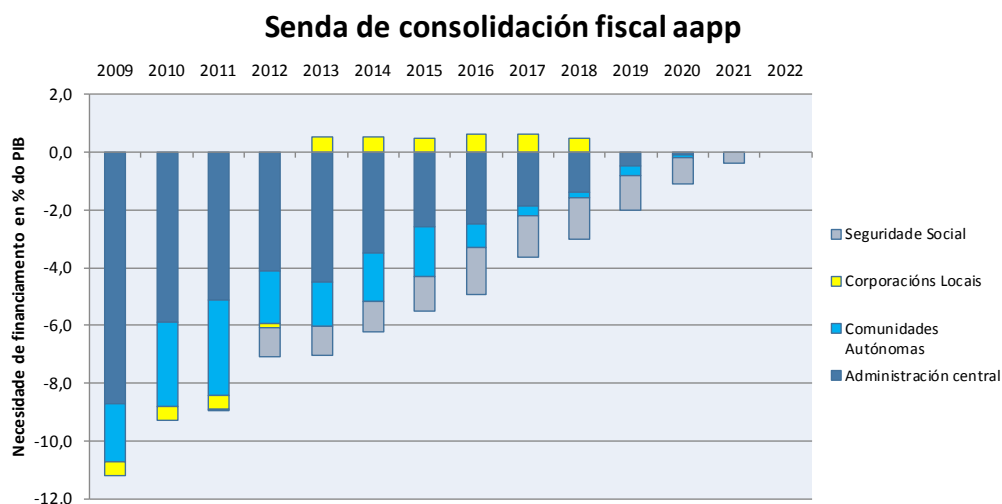
De seguido recóllese a mesma táboa para o conxunto do sector público (sen incluír a axuda ao sector financeiro).

Cadro 42. Senda de consolidación fiscal das aapp

	realizada										prev	obx		
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Administración central	-8,7	-5,9	-5,1	-4,1	-4,5	-3,5	-2,6	-2,5	-1,85	-1,4	-0,5	-0,1	0,0	0,0
Comunidades Autónomas	-2,0	-2,9	-3,3	-1,8	-1,5	-1,7	-1,7	-0,8	-0,4	-0,2	-0,3	-0,1	0,0	0,0
Corporacións Locais	-0,5	-0,5	-0,5	-0,2	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Seguridade Social			-0,1	-1,0	-1,0	-1,1	-1,2	-1,6	-1,4	-1,4	-1,2	-0,9	-0,4	0,0
TOTAL	-11,2	-9,3	-9,0	-7,1	-6,5	-5,7	-5,1	-4,3	-3,0	-2,5	-2,0	-1,1	-0,4	0,0
Galicia	-0,8	-2,3	-1,6	-1,3	-1,1	-1,0	-0,7	-0,6	-0,2	0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0

A representación gráfica de esta senda das diferentes administracións mostra como xurde con forza un novo actor na determinación das necesidades de financiamento das administracións públicas, que xa no 2016 supera ás comunidades autónomas neste parámetro, é a administración da seguridade social, que é a administración pública que sofre un maior deterioro por mor da crise e do desaxuste financeiro do sistema contributivo que a fornece de recursos, esta situación ven condicionando os repartos de obxectivos de déficit entre as diferentes administracións dende 2013, o gráfico seguinte permite apreciar como será o subsector das AAPP que terá maior déficit no trienio 18-21.

Gráfico 54. Senda consolidación fiscal AAPP

No que atinxe aos investimentos reais das entidades instrumentais da comunidade autónoma que non forman parte do orzamento administrativo no ano 2019 ascende a 136,3 millóns de euros, un 16,6% e 20 millóns máis que o exercicio anterior. O importe detallado dos devanditos investimentos por ente xúntase como anexo ao final do documento.

No que atinxe ás ratios de gasto, a ratio de gasto público da Comunidade en relación co PIB rexional, no ano 2018 a porcentaxe de gasto non financeiro en relación ao PIB de Galicia é dun 15,1%, semellante ao esperado para 2019 e 2020 (15%) como consecuencia de que o gasto non financeiro (comparando os créditos iniciais) medra ao mesmo ritmo que o pib nominal, o 3% fronte a 3,1% respectivamente.

Respecto ao gasto total, a súa ratio ratio para o ano 2018 medra dende o 17% ao 17,7% previsto para 2019 e 17,5% para 2020 debido á variación das anualidade de amortización de débeda pública no 2019 e 2020.

En canto o nivel de Débeda Pública do ano 2018, a finais de dito ano, como se ten sinalado na parte de débeda, a débeda pública calculada segundo o Procedemento de Déficit Excesivo acadou o importe de 11.342 millóns de euros e prevese que a finais do ano 2019 sexa de 11.400 millóns de euros, e para 2020 a previsión coherente co orzamento que se presenta e de que acade os 11.552 millóns de euros, que suporá un incremento da mesma de 152 millóns de euros, lixeiramente inferior ao de 2019.

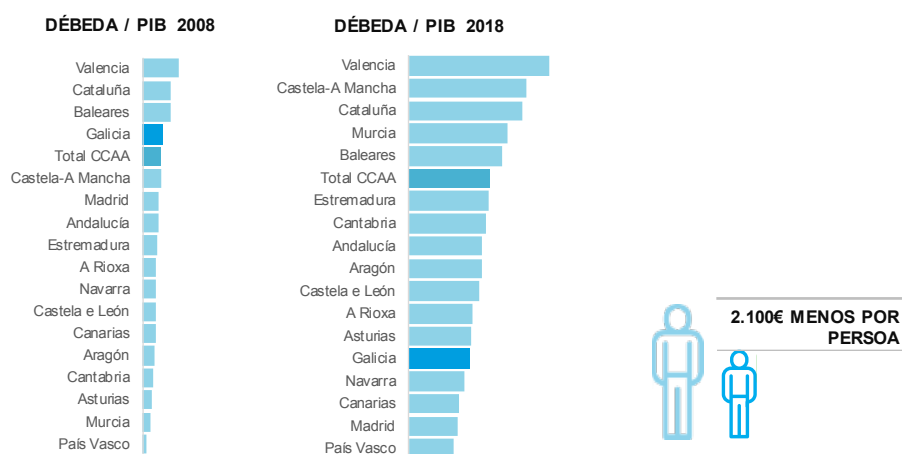
A Lei de Disciplina Orzamentaria esixe información sobre a evolución das seguintes ratios que teñen relación co nivel de débeda pública: a ratio débeda/PIB e a débeda en relación cos ingresos correntes.

No que atinxe á evolución da débeda/PIB a última ratio anual informada polo Banco de España é a do ano 2018, un 18,1 % diminuindo respecto ao 2017, cinco décimas, evolución descendente que seguirá nos vindeiros exercicios á vez que se remata a senda de consolidación fiscal, así no 2019 prevese pechar cunha ratio do 17,4%, o rebaixa as previsións da senda marcada o ano pasado e para finais de 2020 pecharase cun 17,1%.

Respecto a relación entre a débeda e os ingresos correntes ao cerramento do ano 2018 a débeda prevista de Galicia constituirá o 130 % dos seus ingresos correntes e no ano 2019 dita relación baixará ao 126 % como consecuencia do cativo aumento do stock de débeda previsto a finais de ano (154 M€), fronte ao aumento dos ingresos correntes en 353 millóns de euros, o mesmo acontece no 2020 no que a ratio baixa de novo a o 123%.

O mantemento dunha senda en parámetros aceptables, dacordo coas rexións máis solventes da nosa contorna, así como o cumprimento dos obxectivos e regras fiscais, non son un fin en si mesmo, senón a vía para aumentar a solvencia dos galegos -como mostra a seguinte gráfica con menos débeda per cápita que o resto das CCAA e, en última instancia a mellor garantía da sostibilidade dos servizos públicos e de reserva de marxe de manobra para circunstancias adversas.

Gráfico 55. Evolución da ratio débeda por habitante. Comparativa Galicia-media ccaa

Fonte: Banco de España. INE. Ministerio de Hacienda

Fonte: Ministerio de Hacienda
* Datos a Xuño 19

De seguido referimos ao risco comprometido por avais, hai que ter en conta o disposto no Texto Refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, en concreto nos seus artigos 40 a 45, respecto do límite máximo de avais que se poderán conceder durante cada ano remite a Lei de Orzamentos.

Neste sentido a Lei de Orzamentos de Galicia do ano 2020 dispón que o importe máximo dos avais que a Xunta de Galicia poderá conceder durante o ano 2020 será de 30 millóns de euros, de seguido establece que o Instituto Galego de Promoción Económica poderá conceder, durante o ano 2020, avais en canto non se supere en ningún momento o saldo efectivo vixente de 500 millóns de euros.

Dende xuño de 2015, a concesión de avais está suxeita ao principio de prudencia financeira dacordo ao artigo 13 da Lei Orgánica 8/1980, de 22 de setembro, de Financiación de Comunidades Autónomas (LOFCA).

As condicións de prudencia para avais tense desenvolvido por Resolución da Secretaría General Coordinación Autonómica y Local, que fixa un límite do importe total de avais autorizado por cada comunidade autónoma do 1,5% do seu PIB rexional, os límites recollidos na lei de orzamentos recollidos no parágrafo anterior respectan esta limitación.

Para a comunidade autónoma de Galicia este límite sitúase nos 1.002 millóns de euros, superior ao límite autorizado na Lei de orzamentos (500 mill.€) e ao risco vivo por avais estimado a peche de 2019 (31,5 mill.€).

Para o ano 2020 estímase que as operacións de concesión de novos avais e amortización de vencementos deixarán o risco comprometido por avais polo IGAPE en torno aos 26 millóns de euros.

Por último a Lei de Disciplina Orzamentaria establece que os Orzamentos recollerán información dos compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado, tanto das xa contratadas como das previstas para o exercicio orzamentario, esta información figura adicionalmente na memoria I.

En canto aos compromisos por emprego de formulas de pago adiado xa contratados son as mesmas contías que as correspondentes ao pasado orzamento menos unha anualidade, a seguinte táboa reflicte o detalle:

Cadro 43. Compromisos de pago futuros en cpp e concesións de obra pública

Contratos celebrados colaboración público-privada e concesión de obra pública								
PROXECTOS	ADMINISTRACIÓN XERAL					SERGAS		
	AG-56 Santiago- Brión - As Galanas(N- 550)- Pardiñas (AG- 56)	Vía rápida VRG-4.1 O Salnés	Vía Rápida do Barbanza. VRG-1.1	A52 - Fronteira Portuguesa. VAC A-52 Celanova	Autovía Costa da Morte	Conc Obra Púb Novo Hospital de Vigo		Contrato Alta Tecnoloxía
ANO	Investimento	Investimento	Investimento	Investimento	Investimento	Canons	Investimento	Canons
2020	12.735	5.891	11.169	10.022	24.264	26.347	39.181	10.248
2021	13.278	6.168	10.824	10.339	24.870	28.124	37.227	10.640
2022	13.771	6.467	11.366	10.609	25.492	27.652	37.746	10.945
2023	14.324	6.785	11.952	10.876	26.129	27.740	37.650	9.399
2024	14.900	7.130	12.557	11.170	26.782	27.828	37.553	
2025	15.543	7.456	13.183	11.375	27.452	26.563	38.945	
2026	16.126	7.747	13.855	12.068	28.138	26.650	38.848	
2027	16.777	8.045	14.551	12.302	28.842	31.230	33.811	
2028	17.452	8.383	15.299	12.443	29.563	31.333	33.697	
2029	18.206	8.683	16.072	12.386	30.302	29.235	36.005	
2030	18.885	9.025	16.899	12.453	31.059	29.332	35.898	
2031	19.643	9.375	17.756	12.644	31.836	29.429	35.792	
2032	20.430	9.760	18.638	12.865	32.632	29.526	35.684	
2033	21.313	10.110	19.584	6.328	33.448	24.596	41.108	
2034	21.959	10.497	20.560	6.423	34.284	23.582	42.223	
2035	15.987	7.708	21.600	6.515	35.141	17.309	30.884	
2036			8.213	6.627	36.019			
2037				6.702	36.920			
2038				7.067	10.368			
2039				7.166				
2040				2.130				

(Miles de Euros)

Dita táboa reflicte que ata o ano 2040 a Xunta de Galicia ten comprometidos a través das colaboracións público privadas 2.478,65 millóns de euros. No ano 2020 non está previsto dispor de máis gasto a través destas fórmulas de pago adiado, polo que o importe comprometido ao final do devandito ano será de 2.338,79 millóns de euros.

Cadro 44. ANEXO: Investimentos reais das empresas públicas. Miles de €

	ENTIDADES	INVESTIMENTOS REAIS 2020
406	Portos de Galicia	13.566
412	Augas de Galicia	62.496
109	Axencia de Protección da Legalidade Urbanística	1.950
502	Consortio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar	3.828
512	Axencia para a Calidade do Sistema Universitario de Galicia	22
515	Consortio extensión universitaria e divulgación ambiental	51
516	Consortio de abastecemento de auga en Cervo e Buerela	0
517	Consortio Casco Vello de Vigo	1.388
519	Consortio Local dos Peares	4
413	Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	53
415	Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	7.904
417	Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia 061	0
418	Instituto Galego de Medicina Xenómica	168
604	Fundación Galicia Europa	10
606	Fundación Galega para a Tutela de Persoas Adultas	5
607	Fundación Semana Verde de Galicia	0
608	Fundación Centro Galego de Artesanía e Deseño	1
609	Fundación Centro Tecnolóxico de Supercomputación de Galicia	5.217
610	Fundación Exposicións e Congresos de A Estrada	0
611	Fundación Feiras e Exposicións de Lugo	0
612	Fundación Feiras e Exposición de Ourense	257
615	Instituto Feiral de A Coruña	0
650	Fundación Centro Tecnolóxico da Carne	330
651	Fundación ROF Codina	10
652	Fundación Deporte Galego	10
654	Fundación Centro Tecnolóxico do Mar	0
656	Fundación Galega de Formación para o Traballo	0
660	Fundación Camilo José Cela	0
702	Redes de Telecomunicación Galegas, S.A.	450
706	Sociedade Pública de Investimentos de Galicia	790
707	SODIGA Galicia, Sociedade de Capital Risco	7.500
708	XESGALICIA, Sociedade Xestora de Entidades de Capital Risco, S.A.	20
709	Galicia Calidade, S.A.	0
710	Parque Tecnolóxico de Galicia, S.A.	38
713	Sociedade Anónima de Xestión do Plan Xacobeo, S.A.	0
714	Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos	150
717	Xenética Fontao, S.A.	372
718	Galaria Empresa Pública de Servizos Sanitarios	2.151
719	Sociedade Galega de Medio Ambiente, S.A.	19.244
727	Xestión do solo de Galicia, XESTUR, S.A.	0
729	Corporación Radio Televisión, S.A.	8.312
	TOTAL	136.298

(Miles €)

